1.

инв. 4004

118

Путовање [illegible] или биографски ~~[illegible]~~ колаж

Ово своје путовање,

које је имао у Петроград на посвећење, 1833,

врло је мало описао, мада [illegible] [illegible]

доживљаје у Москви у [illegible] [illegible] [illegible]-

[illegible], и у [illegible] се [illegible] [illegible]-

[illegible] из [illegible] — у [illegible], [illegible]

записан у Петрограду. Србин Србину на [illegible]

[illegible]. Осећа се да је младић и

млад. Као живот одужио, [illegible]

га као [illegible] [illegible], [illegible] му

се. Колико му се [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~

нико неће никада сазнати. [illegible] [illegible] вера се не наговара, већ ако ће „[illegible] океану" и „[illegible]", јединим који се с [illegible] говори. А у песми, где реч о [illegible] словенским [illegible]. о [illegible], о части, [illegible] и [illegible]. о бићу, о жељама ни слободе. Шта већ [illegible], да ли [illegible], да ни [illegible], да ни [illegible] човека, да ни страх и зебња од свог шта се зове, задаво шта у [illegible], и сасвим је сав живот, право сазнање уз запевање и [illegible] у [illegible]. Шта већ [illegible] [illegible] да иде [illegible] [illegible] у којој ће [illegible], [illegible] и [illegible], [illegible] страх свега, и [illegible] [illegible]

лепоти, ни радости, чега сунце је,
извора, имао начин да схватим један
аутоматизам до суровости сталан и неу-
молив. Пређем данас, и ако не смирих до-
ноћ вечери, у Шибенику, пише / мене сведочи
Ант Башмиров, са **Ви** Београду, и са сконцентрисаном
најјачом сугестијом. „Ево, Београду, Ђорђе
шта је ауд. знати у Косова дало!
Како је дивна сад река, а сада је
у Београду и Ђурђевдану писала, да сав Свети
дворови Ви овде, сад у ове Ђорђе, све десне
угрожени како да Ви овде живело. А
ми сад не знамо, шта ћемо радити,
једно, може бити и да не држимо дужни,

а друго, и што више дишем, не стижемо од Вас"...

Кад изиђем у свеже модрине Града, са целом спонтаношћу у Кошуту и веселим доласком, што је био знак да се уђаши у једно трајно стање сукоба између аналитичког разума и чула који земљу љубе. Са [illegible] [illegible] — он је почео, ако не обухватио, ~~[illegible]~~ не мењу је слободнији увек лакоћа, са манијом се завлачим сву у цркве, и тако завлачи и улица остаје једно свој [illegible] сву, само модрине и љубав ње, само шепесне радости ње. А сад је [illegible] што учиним — бар једне се песме свакад

само сачувала — онда се лепо да
ти збиља одједном међ људима, за часак,
био весео у животу срећан, и дао у [illegible]
израза [illegible] удивљењу.

Често је вероватно
да се за неколико дана бављење у [illegible]
[illegible] [illegible] куће [illegible] ако [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] Француском
господару, који [illegible] да се [illegible] свега бо
[illegible] и ~~[illegible]~~ мучне [illegible], које између
себе и своје [illegible] [illegible] [illegible]
размака, који тек [illegible], кад се из [illegible]
[illegible] на Женеви, уместо Провинције, и у
[illegible] [illegible] [illegible] од свога смисла [illegible]
стварности и [illegible] у [illegible] [illegible]
[illegible], која та [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] изнад [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] где се [illegible] [illegible] и отворе се. Од тада је се [illegible], овај [illegible] озбиљност и духовне надмоћи само с Богом и вечношћу [illegible] се о својој стварности, о својој „каквоћи“, о својој природи. ~~[illegible]~~ Једне вечне љубавне песме одјек је све: да је то био човек [illegible] у [illegible], али да ће то [illegible] [illegible], исто је он на то знао, и [illegible] [illegible] да буде сахрањен у атмосфери [illegible], и [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] у [illegible] [illegible].

Свети алмужничар

Ни у чему можда више но игде важи она мала старинска: да ми-лостиња зависи од ситуације човека, а ова да се не мења, и зато о истинским [illegible] свашта може бити говора. У [illegible] алмужници. Свети је био ~~[illegible]~~ дијалектичан према својој ситуацији; а [illegible] је био агностичан према својој ситуацији. У [illegible] своме је [illegible] управљање разума, а имао је веру свакако аргументације која је одговарала [illegible]сти.

Нешто словенско је јако у његову композицију. Све у њему, [illegible] а дела Шекспирова сила, ~~[illegible]~~ из тога [illegible], каже да сила ако има силу. Много ли се [illegible] слобода [illegible] нешто силом, него [illegible] „Бити јачи". А јачи ~~[illegible]~~ [illegible] јачи, [illegible] ~~[illegible]~~ губи све ~~[illegible]~~. Најгоре слобода. [illegible] нагомила освоји. Његов монолог као да хоће да убеди себе [illegible], али [illegible] у свом убеђењу [illegible] да се [illegible] у [illegible] опет једне врсте сила. И ово се још увек нешто опире, сила [illegible] друштва сила, и онда [illegible] удружења. У Сенату, [illegible] и у свом [illegible], све у [illegible] струке [illegible].

ватре из мора. Али уметник лакше на се, без обичних награда и почасти [illegible]. Овај владика је у-створи [illegible] [illegible] [illegible], свега. [illegible] стотину [illegible] које бацише у Божјој сили. [illegible] мирно је сав владика [illegible] [illegible] или својима [illegible] у Богу. Свако учење [illegible] [illegible] се руковођен властитим искуством, и зато су [illegible] истовремено [illegible] [illegible] и [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ сарадницима, и узурпацију самоуправности. Владику су и мрзели, и о злоби му радили, и увек је у земљи ова српска која му није добро мислила.

Свеска [illegible] је [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] и човек мисли, [illegible] [illegible] [illegible] дипломатских [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Он је био [illegible] [illegible] и човек [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] и онај који ~~[illegible]~~ има у [illegible] [illegible] [illegible] и ~~[illegible]~~ егзистенције; човек који [illegible] [illegible] човекову [illegible] и [illegible] [illegible] на снагу [illegible] [illegible] у [illegible]. Он је фасцинирао [illegible] начином [illegible] [illegible], и своје [illegible]. [[illegible] [illegible].]

Карактеристика поезије

Нико у Костић[евом] времену није волео уметност, нико је он лепоту волео у смислу сенситивном и естетском смислу. Он не би могао изговорити речи Св. Августина, великог свеца и поклоника лепоте: Num amamus aliquid nisi pulchrum?

Ником је он волео само лепо, њим је био обузет презрењима светским, али иде немо мање је изразити а обухватити оно свије.

У својој уметничкој ~~[illegible]~~ изразу Костић се увек, свесно, старао да материјално не затупи духовно. Ни много ~~[illegible]~~

осредњачени из утркива места, ни много техничка средства, што увек ~~[illegible]~~ затежња ка универзалну, али остајући локалан и не инстинктивни никада универзалан. Асимилујући преко других тековина и других народа и национални индустријализам, што је мало што у овом примитивном човеку од генија. Он се интересовао само са вечношћу и бескрајним. Ако што би рекли Коренбиц (не Конентиц) интерано неокрењено.

Из ових разлога стеку ова упоредна дела ~~подобну~~ вел реда динамичности. Ову динамичност је стварно тешко интерпретовати. Можда се овим путем може ићи. Као Богду и [illegible] [illegible]

13

и Србин, за кога су важније [illegible] архитектуре, оно што се види и додирне (Лесандро!) и свој материјални склоп: спољ. [illegible]-нија, украшавање или архитектонске скулп- [illegible] и сам од њих материјала, тура, ([illegible] целине, унутрашњи [illegible]-жаја, најзад, како више кошта. Уметност му је суштински [illegible], и много ве-ћи је ~~[illegible]~~ animus. Он, сликар и мислилац [illegible] и [illegible] идеја, осећао све ове, концепције, (да му [illegible] на свим [illegible], [разбуђена [illegible] у стварне] него [illegible] и свему, ~~[illegible]~~ чиста су промењљиве акције и стварне, природне су масне и велике сензације у својој садржине и генијални израза, ко су, него компримирани; у једном сам све радње садржао/ (~~[illegible]~~ све сукцесивне моменте једног дешавања или образац мисли садр-жен ~~[illegible]~~ извор/ кривица и увијања алузије и обласне мисли у једну концизу.

Велики је као осећај живео сам досада (мало је једном осетио безвезу свега и узбуђивао се тим) живео само у времену.

Један контраст у суштини: човек који је као апарат и [illegible] и [illegible] тако ограничен, (али у том ограниченом уосећено јак и уздржено особен), као осећај је безграничан, скоро нечовечно. Али ~~[illegible]~~ духу свих већових невероватних отскока у вис и у надземаљско, једнако негује ону снагу која ограничену [illegible] бригу, и даје јој увек јачи и отпорнији израз.

Рекли смо да вештину. Али човек простора, без времена, он [illegible] своји. Али сад: ~~а уништавао беду, ка~~ као дипломата и владар он је ~~[illegible]~~ имао на души само моменте [illegible], неку расправу или бој с Турцима, или ~~ф~~ [illegible] [illegible] према Босни./ Где су се ју[illegible] једнако отпадали, и од кога би [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] у смислу [illegible] у [illegible]/ У деци свом је видео прошлост, историјску прошлост. Свему је давао религијску прошлост, јер му се она, у смислу хришћанског Култа, чинила стварна и управљена у вечну будућност, ко прошлост је у ~~новом~~ векну почињала не мање свесно и сад, што свесно историјска, свет један аутономан.

Он лично, осим је био дух у времену, само у смислу вечности. Имао је праву ~~[illegible]~~ [illegible] тежњу за апстрактним облицима и величинама, за апсолутним димензијама. А чим је ~~[illegible]~~ загазио у даљину, он се бавио у исказивању Бога, Вечности,

Његов [illegible] загубљене ~~[illegible]~~

stvoreno je: i od muževnog čoveka, i od ženskog čoveka. Mnoga prelaza iz jednoga kraja u suprotni kraj (i. jednako tako ne [illegible] [illegible] i [illegible], i [illegible] [illegible] do [illegible] ženama [illegible] [illegible].

Смрт Толстоја

Да је овај бели и неизмерно [illegible] човек умирао у Астапову, с изненадну ~~[illegible]~~ на станици. Тада, што је једино знамење особитог значаја. Што је смрћу Толстојеве [illegible]: слобода ~~[illegible]~~ и усамљеност, и ~~[illegible]~~ дужност и [illegible] и жртва.

Што сви који ће се временом и млади умрети, или дуже се ин[illegible] [illegible] и са фасцинацијом оних који ходају [illegible] над амбисом. Ти се људи дуже ставом и енергијом затечени, устављени, као у часу једне Бже игре о све или ништа, [illegible] да се сабре преко ноћ и нађе нешто преко ноћ, и онда ~~[illegible]~~ друге жице умре као у једној ~~[illegible]~~ [illegible] живота.

[illegible] неодољиве походе, много болесна уметница ће ићи из [illegible], да [illegible], то је бежање од судбине, (од неурачун на свој случај, бежање ~~[illegible]~~ слабе пар амбиција, од бола који чека у времену, па сутра мали размак од самице.

Исток је могао дати велико дело по значају, израставши као личност огромно, али све то не довољно решен да тако буде, као случајно у нашој овој [illegible]. Ипак није довео дело. Ипак се ј. [illegible] ослобођена [illegible], нико су одмах

3

с Русима били сигурно [illegible]; нисмо се

Милошеве владе ослободили. ~~[illegible]~~ Босне и

Херцеговине [illegible], са њеним [illegible], [illegible] и

[illegible]; нисмо у 48-ој и Јелачића ~~за~~ поступили

Славонце што је требало. Ј. [illegible] је [illegible]

[illegible] као у [illegible], [illegible] је [illegible] у [illegible]

и [illegible], [illegible] је [illegible]. [illegible]

не издржали. Онај од Косова, с [illegible] и од

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ [illegible] је у [illegible] [illegible],

[illegible] се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у Србији.

Српски [illegible] је ~~[illegible] [illegible]~~ [illegible] у

[illegible] и [illegible] Петра I. као и Петра I. и [illegible]

[illegible].

Тачно као што су

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

до славе, до угледа, до најјачијег [illegible]
и пријатељства, опако се [illegible] и [illegible]. [illegible]
I је оне вече бегао, дотучен са успеха и
свију остварених илузија у [illegible], али ипак све
тужно, и оставио за собом само своје [illegible]
и велико име. [illegible] II је уживао, само
док није утекао из [illegible] у иностранству,
у свету [illegible] и словесности.

Из Италије, где
на небу [illegible] име и облака, с [illegible] свих
се [illegible], дошао је да умре у [illegible]. Где
се [illegible], [illegible] или [illegible], сваке од својих.
У Италији [illegible] може умирати, не може
умрети. Од оне даље, од [illegible] у [illegible], [illegible] [illegible] може да
има [illegible] са [illegible] кроз свој земни [illegible]. Зашто
[illegible] и ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] не

[illegible] месец на Вуков [illegible] ~~во~~ Раде, Антов чувао стоку, видео у томе [illegible] [illegible] владика Раде, и осетио, могао осетити [illegible] сваки се мора [illegible] и снажно, осетио [illegible] [illegible] [illegible] не може ни наше [illegible], ни сами и ни [illegible].

У томе селу се роди 1. нов. 1813 године син Тома и Иване Проровић, Раде Томов Петровић, потоњи Владика [illegible] о [illegible] раду, или о [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]. Антов [illegible] се [illegible] [illegible] као су [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] у [illegible] [illegible] од најбољих [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] и ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]. [illegible] је и израсло онај који ће бацити мост од села Његуша до Ловћена, од Ловћена до неба, мост непорушив према Богу ће се моћи читати и разумети несамерљиво само једин- [illegible] сељаци ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ приче- [illegible] расе, или бо, као расно које су сви, [illegible] [illegible], умели да свој ~~[illegible]~~ духовност ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] и дубоким свезама у бог и логику и међу [illegible], којима једва давног примера има. Горио се свега [illegible] човек [illegible], дало из себе, без присутне освете [illegible] филозофије и религије, неће успети да ~~[illegible]~~ главни, што припада свету са лица брата и деце, и неће придодати да [illegible] са вере и злобе вечности његово дело [illegible].

О свијетла неба стваре
Којим [illegible] вјечно [illegible],
Која звијезде свију [illegible]
Међ' малим звјездама умом
И свијетлим неба огњем (Свет.)

Овај сам сеоски Исуса,
одан и осуђен да свесан и [illegible] у душама
оставе у урнаци и одрицању и самоћу, јесам
је и уздисавам као звезда, само је велики
и далек као звезда. Самоћа на [illegible] се ве-
чито [illegible] [illegible] је [illegible], који лежи на-
на, који бурно кроз струји, у вечности. Он
је сух, [illegible] је. Као огњи, могао сам
казане кроз небеске само гране, самоћа
писати стихове (спаргичан [illegible], удишне
мисли, једног одавно [illegible], јасно-
[illegible] [illegible] [illegible] мистичан
безмерне
[illegible] [illegible], и белог и јасног. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
музике, [illegible]
ишао да сада

Опосујете ми /Мира/ Ками, једна

/Слава./

А од разума се никад не растаје.

Живи [illegible] ваш [illegible] / муж /
У мој разум и мера ми
(Слобр.)

Као [illegible] на [illegible] — [illegible] [illegible], баш је дошао на ред [illegible], не [illegible] [illegible] — то су све [illegible] оманули. [illegible] I на је [illegible], потпуно, [illegible] механички, од 1909 и [illegible] [illegible] [illegible] Стефан, син [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible], да је [illegible] и [illegible] ([illegible] не образовање, духовно, [illegible], и [illegible] до [illegible] [illegible]. Али [illegible] [illegible] и [illegible] с [illegible] [illegible] тај карактер [illegible], а [illegible], и [illegible] [illegible] који се интересовао за г. [illegible] [illegible]. Дошао је са

свим [illegible] [illegible] [illegible], дошао са [illegible] не-

[illegible] [illegible] велике [illegible], и [illegible] је из

[illegible] [illegible] у своју [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] су не [illegible] и [illegible] [illegible]

и [illegible] I, и [illegible] [illegible], [illegible] своје од

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

[illegible] у [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], али [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] је ~~[illegible]~~ [illegible]

не [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], [illegible], и [illegible] из [illegible]

~~[illegible]~~ и из [illegible] [illegible] не [illegible]

манастир кад му је [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], 1825. Никаквих [illegible], никаквих

[illegible], никаквих [illegible] [illegible] не-

[illegible], мало ли [illegible] [illegible] ни овде [illegible], у

[illegible] [illegible] и [illegible] ~~[illegible]~~. У [illegible] судбину и јасно формирање личности француске и разлике међу рођенима. То је трагична личност. Јер њену није само лична ~~д~~ и славе судари са резултатима доста дуго човечанског рада — све што је ~~=~~ створено, што се раније или касније учи, добавне и зна — него и сву расту. Пустоша [illegible] од које је ч-и није саздан; ~~д~~ распадавање и организовање самога себе; ни-једне [illegible] кад њену, има озареду велики и многих [illegible], кад ~~=~~ [illegible] [illegible] и других слава, диже се, пада се, разапиње се; кад је [illegible] [illegible], демон и [illegible] без реда и доследности, без [illegible] [illegible] — што се све дешава [illegible] у [illegible] у земљишту, школовању, одгоју, ~~[illegible]~~ друштву,

први ~~[illegible]~~ књижевни рада ~~[illegible]~~ ис-
торију, дакле мисли, [illegible], [illegible]
сентименталне песме или Карађорђа.

Не знам ништа.

Подигнут [illegible]. Песама пророчких нема. Што
је [illegible], а све зато од чудног
[illegible] Клучева, [illegible] сам никад нишам
о оном који [illegible], нит записао, није за
друге, пропаганду ~~[illegible]~~ или [illegible], себе, или
нека другом ~~[illegible]~~, спомињао. Оне сухе, [illegible] -
[illegible], да [illegible] I, оставили [illegible], на-
[illegible] се му се из планине добије [illegible]
[illegible] — [illegible] друге [illegible] један [illegible]: [illegible]
[illegible], оба не [illegible] — [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ друге

у манастир — па то је примано као одушевљено! Помињући ју већ од са о-баје као дете од дванаест година већ био уведен међ искушенике [illegible] [illegible], већ [illegible] [illegible] саме, о Вучевићу, како су гово-риле [illegible] [illegible] како пада овде месне се [illegible], кад су радили о њега да га служи с [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] расак и појам [illegible] — то је вероватно ло-словље, и као карактеристику личну, а не као један ~~[illegible]~~ у низу сличних момената детаљ.

Мисли у ово време у згоду једне велике писмене [illegible] о [illegible]. [illegible] је задобио [illegible], па и [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] идеве. Замисли, сладак је то дакле пева [illegible] у [illegible] где по свом [illegible]. То [illegible] и [illegible] се у дух. Ма си стари су [illegible] ~~а~~ овакве [illegible] замерам ~~а~~ што [illegible] велике [illegible] Кажи, [illegible], мисли!

Кајзер I, умирући рекао у свом [illegible] Бизмарку, ~~[illegible]~~ [illegible] је бесједу и несавршенство [illegible], али вероватно није ~~[illegible]~~ извео прави закључак, пц. имао оскуну слушну, иначе би [illegible], имајући [illegible] све у Русији, ~~[illegible]~~ Удесно, али бар чинио споразум са [illegible] Рад, оде на [illegible] у Русији, што ће [illegible] и ако већ учинио до с [illegible]. [illegible] и сва [illegible], са [illegible] у [illegible] не [illegible] јавно исказано из своје [illegible]. Се ће још [illegible], ако узмемо, [illegible] и велики [illegible] и [illegible] [illegible]; и се [illegible] [illegible] ако је [illegible] међу [illegible] [illegible], [illegible] не [illegible]. Зашто се [illegible] израз: ако узмемо, у [illegible] се морамо [illegible] своје [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible]. Се ли [illegible] ако је био у неком [illegible] смислу обележени као један од [illegible] [illegible] које су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], не [illegible] [illegible] [illegible]. ~~[illegible]~~

([illegible] [illegible] [illegible] II) [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]; два [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] II [illegible]) [illegible] [illegible] као [illegible], у [illegible] ~~[illegible]~~

Чак је био један од [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] да се [illegible], се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] свој. Лошије је и што људи бегају. А ове-вај ће [illegible] енергично учини за основ школовање. Ми смо сматрали [illegible] [illegible]

за [illegible] енергичне [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] би свесним струјама, [illegible] неће схватити. Ипак међу вишег [illegible] као др., [illegible] од свих [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] се [illegible] и [illegible] и [illegible]. Као [illegible], он се [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] и [illegible] [illegible].

~~[illegible] [illegible] и [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]~~

Narавно, да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] се [illegible] [illegible] могао је већ, раздражен [illegible] [illegible], који не [illegible] [illegible], као ни [illegible] ни [illegible]! Али ипак, макар он лично био у срцу [illegible], могао је [illegible], да из [illegible] [illegible], да се [illegible] и [illegible] неки [illegible], који, иако сами [illegible], нису ни [illegible] ни [illegible] [illegible], али ипак који [illegible] и [illegible], осим [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] неки ~~[illegible]~~ основне црте.

Од 1813, када [illegible] рођен у [illegible] [illegible] помеђу 1811 и 1812, ~~[illegible]~~ [illegible] је била основна [illegible]. Он [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible],

23

34

и заузеће, с околину [illegible] [illegible] (горње [illegible]) Боке и, на Конгресу у Бечу, [illegible] уједињење Брда и Црне Горе. Православни живаљ у Бр[illegible] [illegible] је [illegible] [illegible]. Ал' и јесте један владар земље и народа и судбине. Петар I сила[illegible]

Са њим у Црну Гору сан се један испуњује. ~~[illegible]~~ [illegible] је [illegible] као једна [illegible], [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] и [illegible]. [illegible] се ноге '[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]'. [illegible] су весели и [illegible], [illegible] на ноге се оживљава. У ове године [illegible] [illegible] упрегао је своје [illegible] [illegible] Црне Горе, [illegible] [illegible] ли Ј. Горе [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] бранила и одржала своја вера, ал' зато имаше владику који ће ~~[illegible]~~ носити дух беспримеран, ~~[illegible] [illegible]~~ [illegible] и [illegible] слободне земље. Због су настале борбе [illegible] [illegible] [illegible] аустријске и [illegible], и, 1814, ~~[illegible]~~ Петар I и једно сведочанство имамо од дана [illegible] I. да [illegible] наступити и дође је, после Венеције и Француске, [illegible] [illegible], Аустрије.

Као ученици, уједно и [illegible] су по [illegible] до [illegible] сазреле, били су [illegible] све [illegible], ~~[illegible]~~ иначе сасвим обична, и све [illegible], ова врло необична, али се даровима и карактерима [illegible]. [illegible] [illegible] био Мисаил, на [illegible] і ученик и [illegible] ученик, [illegible] [illegible], и [illegible] је [illegible] обоје [illegible], не [illegible]. [illegible] и [illegible] научно је [illegible]. Као све даровите [illegible] ко математичари оперишу, (налазећи у оним речи, ~~[illegible] у [illegible]~~, ко[illegible] који се науци [illegible] и рачунајући [illegible] у свом све [illegible] и уске, где све има и [illegible], и [illegible] [illegible] не [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ~~[illegible]~~ од Михаила [illegible] је [illegible] саветник [illegible] I, Патријарх Јаков [illegible]. ([illegible], [illegible] 18 века, био [illegible] [illegible] [illegible]) Затим је Петар I послао Раду у манастир Савину, у Боки, и ту му је био учитељ монах Јосиф Троповић. [illegible] је он [illegible] се [illegible] [illegible] се [illegible] [illegible]. Изгледа да је, сем читања и писања, и оно мало црквених правила и [illegible] [illegible] знао. Владика [illegible] није био много [illegible], имао је [illegible] [illegible]. Лепо је сам [illegible] Петар I, у своме спартанском [illegible] у [illegible]. [illegible] је био [illegible]: (стр. 229, Милаковић). Али је за-[illegible] се је [illegible] монах [illegible] се [illegible] [illegible] са [illegible], [illegible] се [illegible] се, без [illegible], не [illegible]. Сигурно је [illegible], у [illegible] најочигледнији, [illegible] дело и [illegible] и [illegible] особине ~~[illegible]~~ индивидуалне ~~[illegible]~~ и [illegible] [illegible]. Не зна се ни тачно колико је имао година, можда, због нереда, свега [illegible] [illegible], може [illegible] године. Тек 1827, кад је дошао на Цетиње с. к., Раде је био на Цетињу. Али, по Вуко-вићу, тек је у то време отишао у Савину, и остао до 29-е. У 30-ој већ постао ~~бо~~ владар. Учио се је и са Симом, ни двије [illegible] [illegible] [illegible] од [illegible] не [illegible], ни му дао уроке свега годину или више.

Тим и кад је примио власт, ~~[illegible]~~ му је било сасвим рано знаке: ко је у Раду; или се још увек није ~~[illegible]~~ и осећање које је сабирао, [illegible] [illegible] нега, што код Петра I., у [illegible], све добро заложено и позвати се: „по Вуку,

38

[illegible] о, [illegible] ту [illegible] родом и разумом.

С. М. је био кон-темплатор од свега и свачега: естетик, љубитељ лепог, [illegible], [illegible], монополист ске-[illegible], [illegible] [illegible], [illegible], свештени пустињак, романтик националист, ху-мор. [illegible] [illegible] [illegible]. Казао неповерни, као је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], колико [illegible] [illegible] и разумео, [illegible] му је [illegible]-[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] му [illegible] са Сима [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], по так и оне [illegible] ~~[illegible]~~, [illegible] [illegible] у свој [illegible] и Сима [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], у [illegible]. [illegible] [illegible] одмах и [illegible]. Више занимао и [illegible] му је [illegible] [illegible] Сима у

разговорниче, за буде [illegible]. Шта су
се учио код Раде [illegible] јасно [illegible]
[illegible], и лоше дани, нарочито, отка-
зивао му се онај невидљиви велики
учитељ Сима и ~~[illegible]~~ сматрао у њему са-
мог и узвишеног Симу, вероватно, апокриф.
Сима ј' ~~[illegible]~~ сигурно утврдио Раду да осећа стиху
ви сам у себи дар и неминовност, способност
да створи нову рапсодију реч, да избаци много,
~~лоше дани се~~ и, нарочито, да би уне-
миру српске песме, у различитих у о-
станцу и стр. у риму.
архимандрит Раде,
тако, човек је без школе и образовања,
али са урођеним и утиснутим духовним
очима. [illegible] [illegible] [illegible] невиђено знати
шта је имао овде до 1830 научио Раде, у
Котору (да ли манастирско?) и што од Симе.

40

Све ово рекли [illegible] се [illegible] [illegible] није довољно [illegible]. Иначе од Петра I, који је [illegible] образоване, био и сам [illegible] и узак човек, [illegible] к себи [illegible], [illegible] С. П., имао [illegible] [illegible] и западно образована лица — Петра I. Он [illegible] с тим [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] су [illegible], гувернадуре, били [illegible] [illegible], и која је иначе за европске образоване [illegible] [illegible] и не [illegible] образоване, / [illegible] [illegible] [illegible] и у Енглеску имао и [illegible] [illegible]) и [illegible] код Декабриста [illegible], који су, и [illegible] [illegible], још до 1825 — били [illegible] [illegible] и [illegible]. [illegible] [illegible] Тани, у [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] Д. Ђ.; ~~[illegible]~~ „[illegible] се [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]“. ([illegible])

Сукоби у световним односима

Одмах за ово по-

следује укидање губернаторства и протеривање Бароновића. Пошто је он нашао некога Венедикта (Ковач се, у договору с вл. [illegible], око 1718) [illegible], и оно изазиваше противставника, [illegible], неколико је требало оваквог другарске [illegible]. Одговор на укидање била је ~~[illegible]~~ акт [illegible] власти (21 нов. 1733) [illegible] са [illegible] [illegible] из манаст. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] вл. владике, [illegible] Србије [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], а [illegible] се само из [illegible] не [illegible]. Синод, са [illegible] на [illegible], [illegible]

се смео. Згода је била опита. Ово, и Бого-
[illegible] су били из Багуна, и имам [illegible]
за у међу Баре. Сада, [illegible] је ~~[illegible]~~ [illegible]
Са [illegible] [illegible] [illegible] савладује се [illegible]-
[illegible] [illegible] је оставио сву
[illegible]:
[illegible] не [illegible] [illegible] [illegible] (Сталпе)
[[illegible] су били, [illegible] [illegible], Вуковића, и
[illegible] Вујановића] Код [illegible] [illegible] у Русији.
~~[illegible]~~ [illegible] не је и собом [illegible], и [illegible]
и у [illegible] и [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] се
[illegible] [illegible], и како је [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] и [illegible]. [illegible] се [illegible]
[illegible]. [illegible] на [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] и [illegible] [illegible], у [illegible] [illegible], [illegible]

куће Мине Радоњића [illegible] [illegible] одлично велике.
Кад су Радоњићи, у доба владике Раде и [illegible],
устали [illegible], кад им [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
и до ~~[illegible] [illegible] [illegible]~~, [illegible] Стефан
Перков Вукотић (а ово не треба бркати
под [illegible] Милена) Он је [illegible], и [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Радоњићи се
[illegible] у [illegible] [illegible]. Кад Стефан Перков
састави дружину [illegible] са [illegible] [illegible]
на челу. (Ђура Радоњић, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] се, од жалости из суда [illegible] [illegible] Радоњић) Зачале
[illegible], ухвате Вука, на Жабљаку [illegible]
још 5-6 [illegible], ~~Вука~~ оставе ~~што~~
[illegible] и смјесте у [illegible]. [illegible] [illegible] (1832) [illegible]
[illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] и Вук.

То је била игра, и, како се [illegible], [illegible] издашна [illegible] у управи маторија [illegible]. Сад ми је [illegible] [illegible]: [illegible] до свакле моје [illegible], [illegible] је то [illegible] [illegible] упуштања и [illegible] [illegible]. и моје се [illegible] с [illegible]-спортски и [illegible] ~~[illegible]~~ безбрижливе [illegible]. Сви-
сел [illegible] [illegible] [illegible], / ~~[illegible]~~
[illegible] [illegible], значи [illegible]

[illegible] од Б. Л. преко [illegible], [illegible] [illegible] завијерване и мешање у све, ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], скоро [illegible].

Тај [illegible],

[illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] значи [illegible] [illegible] [illegible], а [illegible] Раја. А то [illegible], то је век било

рације. Сељак Вук, не зна се, како из
Вуке [illegible] беше или монаха Стефана.

Заточавање изведено из основу [illegible], у
манастиру Раванице [illegible], заслужан Стеван
Урошевиће, те се с сахрањен он са женом
Маром.

[illegible], Јако се
[illegible], [illegible] је исте године ~~18[illegible]~~ 1831;
у Свидоуче. али је и одговорио Тадиј, ово

заменик

[illegible] у Реду и у [illegible]. Није [illegible]
ни ову [illegible], многе године, [illegible]
[illegible], „само [illegible] [illegible] овој [illegible]
[illegible]“ [illegible] се [illegible]. Овај
нам одав, време [illegible] [illegible], [illegible]
је у Тадиј [illegible] [illegible], [illegible] те то, [illegible]

46

јасно Вер исто, мучитали до смрти.

Са Сенатом, ~~што~~ исто

Се се завлачи све сетом. Овде, одређене

главне сенаторке, антидржавничке, [illegible]-

ушће. С владиком, све што је манастирско,

и што манастир добија. Дакле, ~~[illegible]~~

~~меће мет сенаторима изједна. Истовреме-~~ [illegible] народног [illegible] – [illegible]

~~[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~

~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~ (Сенаторе Сенатове, [illegible]

заноке [illegible] и [illegible] намесник, [illegible] 6

[illegible] [illegible] I онако [illegible] [illegible] у [illegible], [illegible]

Гробу, али овај одбије, [illegible] [illegible] [illegible],

и [illegible]: „... да сам [illegible] [illegible], и све [illegible] и

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] у [illegible]."

Можда и све [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible].

[illegible] је ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Од пискарања својих судова чу, као и
и на чему [illegible] или кувана
да с добре људе суде, (Само [illegible] стварно [illegible]
не значе.

Као у свим ста-
ротицу, дуго усвајају и спајају се разна
друге инспирисаности. Овде бораве с
Ахасвером, овде установљене [illegible], [illegible]
1837, и [illegible]. Зашто, [illegible] мора,
као античке песнике, [illegible] од [illegible].
живот му је савез, дуплих ругања, и
очева, и искуства, и ~~[illegible]~~ [illegible] и
јада. Изгледа [illegible], [illegible]
из века, знано, одржало се до [illegible] [illegible]
и [illegible]. Књиге регенеративне беле су
под самим изгледа много. Као стоп

стубови [illegible] и од [illegible] и из [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ са [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
бетона, замишљени [illegible] у [illegible] су [illegible]
и [illegible] [illegible]
— да не говорим [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] — [illegible] су се у [illegible]-
[illegible], од [illegible] и [illegible]-[illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
[illegible] и [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] су
[illegible]-[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]; [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] је [illegible] [illegible] [illegible], а [illegible]
не [illegible], [illegible] и [illegible], [illegible]
[illegible], час [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] и

час [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [час савезници, час верне [illegible]
које ће ~~[illegible]~~ сачувати од свих [illegible] страног света, час
праве сарадници. Хрватски у Босни и Хер-
цеговини, час су били уз оне [illegible] [illegible]
су верни овом режиму, час уз [illegible].
[illegible], [illegible] [illegible], што један [illegible] [illegible]
~~[illegible]~~ без логичних основица и [illegible], без икакве
гаранције: али [illegible] [illegible] ће се [illegible]
и своје свршили.

[illegible] тога, ~~[illegible]~~ и они
[illegible], били су увек ~~[illegible]~~ на [illegible] [illegible]-
[illegible], због својих [illegible], самоуверености,
[illegible] [illegible] да се бију, да неку
[illegible] становиште [illegible] разне [illegible]-
[illegible] с одређеношћу, [illegible] и [illegible]-

добровољно [illegible] за нешто паре

1832 обраћао се Милошу и Мустафа-паша скадарски — да [illegible] у. бу, ако би се [illegible] против — и Хусеин бег Градашчевић, босански капетан. Због тог, веран је и султанов, и [illegible], и [illegible] [illegible]. Он о свему извештава и [illegible] Турцима; ~~—~~ не [illegible] [illegible] све како Турци [illegible]; [illegible] Турци [illegible] непријатељу [illegible] на [illegible] место; [illegible] [illegible] и Хусеинбегу, и сав је се ~~Х~~ Градашчевићем, док је с Мустафом закључио само неки уговор мира и [illegible] [illegible]. Такође, као Турчин, чини [illegible] од ~~хришћанина~~ добија ово Градашчевићу: „Не би ни више дао да се [illegible] на зоре саздане не духом, / не ~~из~~ сумњама на устанцима / а независно сами себе замишљавају у својих утешењу." Каже, наравно, [illegible] с мишљења, и опше Го-сомичевићу: „~~ме рачуне~~ ли из рачуна јер се цело тобож слово, што ~~[illegible]~~ убудуће заједно проливати све за веру и слободу нашу!" Кад је све ово осетио, и Тасић, као Србин, осећао је слободу чака много / [illegible], он је [illegible], упутио: Цетиње не слободу с Милошем. Милош, зна се шта је хтео: да изађу устанак са сумњама. Зато је тако одано Милошу. Ни Исток пут, наравно, у свој канцеларију, него овде / да служи Милошу,

ке ни Танике, који је увек био без доследн-
~~[illegible]~~ одушевљење, и увек зна судити: „У супрот-
разумевању слабо, но у утврђењу сувиш-
ничка велика здању; ко хоће основни
неоправдано, треба се бити у целом офорjа-
као хтровании ~~[illegible]~~
ију“... Наравно, ~~на~~ Магарашевић,
нова дела
нију ~~[illegible]~~ мишљење [illegible], не знати
срамне [illegible] су засигурно Танл, ок и Милош-
и Магарашевићев [illegible] је [illegible] Са
нију био ни Вуком. 1832, у Будиму, још
из Магарашевићеве одлуке, [illegible] су писали
не [illegible] у [illegible] (Што су [illegible] [illegible]
у одлуку 1831. [illegible], [illegible], [illegible] се
се Танл [illegible] се у [illegible] не учинили
без довољне знања (није ни тешко казати), али

а више [illegible] опасно, већ и зашто
што је [illegible] радно место Вуковића/
~~[illegible]~~ [illegible] је повучен. [illegible]/
[illegible] и Вукотић, с ким је био [illegible]
[illegible] и [illegible] д. Гр. [illegible]. [illegible]
се вратио натраг. Дошли су обојица, и
[illegible] се немилосно [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
Затим и оне су скандалне вијести.
[illegible] у [illegible], истина, [illegible] овде
скандалозна, који су [illegible] у [illegible]. [illegible]
карактеристичне за заплетене односе у
за немогућност, [illegible], [illegible] [illegible]
средина. [illegible] с [illegible] [illegible] [illegible] све
[illegible], и он, у [illegible], пошао с Албанијом

54

село

не / Маринковиће, Маринковиће село, около

ил и [illegible] и Благоевић, и [illegible]:

[illegible] [illegible] се де [illegible] [illegible]: наше ста-

сад. Светом се [illegible] од Маринковића,

и Тасић се [illegible] написао извештаје и у бег

и у [illegible], [illegible], да у му из [illegible]

[illegible] се [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] народ [illegible] из [illegible] [illegible]

[illegible] да [illegible] [illegible] [illegible]:

Светом с Тасићем,

то је вас хроник и [illegible]. Светом је,

[illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ удалао [illegible] и

одлазао [illegible] то који те да [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], то

и Тасић, Светом [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

15 несвесним,

даље ђаче, а Тасић, [illegible] ово не [illegible] ни не другој. Иначе на [illegible] не би могао, ближу себи самом издржавати од стране, исто јести ~~[illegible]~~ свакодневан.

Тасиј и непосредност. Његови мисли свој егзистенцији, с Тасом, у сукобу, разне и фразе [illegible] [illegible] јавља ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ своје руским [illegible] и [illegible] рима [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ не егзистенцију, шта жалбе, свако изговара. Његови, од раше мла[illegible], рачун има списао за комитет ствари у Тасић за ефикие ствари у мутној Балкан[illegible] свој [illegible] [illegible] и Србију. Његови има [illegible] [illegible], [illegible] из себе изазе,

очитују судбину мученика [illegible];
или, млад и одлучивне борбе расе своје,
~~[illegible]~~ све велике и мале, без снаге је и
без милости, сви спољашњи [illegible]
који је неумолив у освети и незадржив да
употребљује зло и добро зло. Такође сад, пре-
ма свега незгодно и веће правоучење
обазривости, мењајући Руси и Ј. Пу, расте
у демонстрација ~~[illegible]~~ очесног ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible]
и [illegible] вашног Конзула који, у [illegible] [illegible]
Бугарске, Србије и Грчке и Црне Горе, ~~[illegible]~~ [illegible]
увек незгодни, [illegible]
стално [illegible], [illegible], [illegible].
Тако Талија [illegible] је [illegible] на [illegible] стално,
[illegible] се с [illegible] [illegible] по с [illegible] [illegible]-
[illegible], [illegible] ће до [illegible] [illegible] [illegible]

12

сам следеће дане знао, [illegible] од његових [illegible] разговора целу ту ја сам имао интригу. Свакако није могло бити: да [illegible] до [illegible] [illegible] са свега од 120 000 становника, за непобедимост [illegible] и силне Русије: „значајне [illegible]“ куда се свака [illegible] [illegible]:

„У вечеру се борио сам [illegible]: место једне [illegible] судбине [illegible] знаке и [illegible] уклањао је једну велику кола[illegible]ију. ~~[illegible]~~ Тачно, најзад, да ли није[illegible] нисам ни ја [illegible], [illegible] одакле у [illegible] и [illegible] Тада сам још неке мисле [illegible], и ~~[illegible]~~ . закључивао на незгодне зајуче,

Треба

Сенат

Још те установе осетио је [illegible]. Све нов човек, који ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], [illegible], и много се [illegible] амбициознену [illegible], пуни мржње, С. М. Сарајлија, Вучић, Стојан Симић, били [illegible]. Вучић је [illegible] и [illegible] Стеван [illegible], човек ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], [illegible] лично, [illegible], [illegible], [illegible] на речи, који држао [illegible] и [illegible]. Вучић, [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] од себе [illegible] у [illegible] [illegible] у своје очи [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] у **[illegible]**, [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] и [illegible]. [illegible] [illegible] који очигледно неће [illegible] [illegible] за [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible] [illegible] [illegible]“?

Дубровник, само латинско [illegible] начину управ-љања, него [illegible], далматинском. Сада, где би и оставио Сенат, у њему је старо, јер је [illegible] остало Тасић у [illegible] описано. Значи, у дан се ~~[illegible]~~ није био [illegible] [illegible] ([illegible]) родом Срб, који је ~~[illegible]~~ [illegible] I. био [illegible] и [illegible], и само од њега у [illegible] [illegible] се [illegible]. [illegible] [illegible]! Као све [illegible] деца, пише име [illegible], пише историје о [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], који није био [illegible] [illegible], од [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible], као име [illegible] [illegible], [illegible] се [illegible]: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] на реци. Као [illegible], он је у свом [illegible]. С [illegible] [illegible]. [illegible]

убија сам из заседе и сече им главе.
Враћају се [illegible] [illegible] [illegible].
Сада [illegible] [illegible], сад не дође [illegible], у [illegible]
ока, и [illegible] [illegible] сам [illegible] [illegible]
Он сам [illegible], [illegible] с [illegible] уле,
Са [illegible] [illegible] [illegible] кад се заиграле са [illegible]-
[illegible] — [illegible] не [illegible], и [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] I, 7 / Каже [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] из манастира [illegible] у
[illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] манастир, /
на и [illegible] II. Он [illegible] [illegible] [illegible]
се [illegible] [illegible], и кад ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible]
[illegible] у [illegible], с [illegible] Санко у [illegible],
се [illegible] [illegible], он не даје [illegible].
[illegible] за [illegible] [illegible] и с [illegible] и с

~~3~~ 4

61

[illegible], и заслужио [illegible] презрење свих Срба. Лепо је што [illegible] што [illegible] више нећа. ~~[illegible]~~ [illegible]тиван, и зато ведар са [illegible], да улази у замршене ситуације, да се дане не [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], не [illegible] [illegible] месту [illegible], слуша, [illegible] [illegible] што му треба. Што је [illegible], [illegible] [illegible], безличан херој. Не држи се ничега, [illegible] се себе не [illegible] [illegible] да [illegible] се [illegible] за нешто прелазно. Зато и у [illegible] не [illegible]. Зато [illegible] дом. Зато [illegible] [illegible] се [illegible], да може, кад треба, [illegible] [illegible] [illegible].

Кад не [illegible] [illegible] за [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] „Здраво [illegible], не смеш!“. Може се [illegible]

F 5

~~[illegible] и [illegible] [illegible]~~
~~[illegible] [illegible]~~.
и [illegible] [illegible] [illegible] — није [illegible] обично.

Ни у Сенату, [illegible]
али међу оне људи су који [illegible] [illegible]
вољу [illegible], и који би [illegible] са сенатом
[illegible], — Тачно. У суштини [illegible],
из његовог [illegible] и [illegible] се [illegible]
и [illegible], као и део Сената [illegible] [illegible]
је [illegible] икона — писмо. Јединица Тоша, који
из Србије, [illegible] више самосвесно у Београду, не са свим [illegible] служе
[illegible], некада [illegible] [illegible] [illegible], [illegible].
[illegible] у [illegible], затим у [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] филозофију. [illegible] у [illegible] и
[illegible] [illegible] [illegible], у [illegible] се [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

Конзула од Конзула. И према Бечу ~~[illegible]~~ са више
и више, ~~и према~~
~~сасвим~~ било без интереса за Дубровник и
за Јадранско море. Такав је био већином и цео
се конзулат скоро само због [illegible]. За
[illegible], имао је извесни значај, политички
суд и уређивање, [illegible] Алексић [illegible] опште [illegible]
~~[illegible]~~ и са не може много или мање, или
се [illegible] са [illegible] стварима које [illegible]-
зују ствари и [illegible] и забављају. [illegible] се
са [illegible] и настављају, као сви
мали људи не [illegible] [illegible]. [illegible] се
био увек [illegible] [illegible], и зато је имао неко
[illegible], [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] и
[illegible] — нешто [illegible] [illegible] и [illegible], —
[illegible], нешто [illegible] [illegible] и [illegible].

Из [illegible] немирног [illegible] [illegible]

и [illegible] и активног ~~[illegible]~~ ситуације заметке.

~~[illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~ осећаје Иван Вукович [illegible] ~~[illegible] [illegible]~~, [illegible] се у [illegible]

~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] и [illegible] без [illegible]-

[illegible]. Иван Вукович јавио се као [illegible] на-

[illegible] [illegible], и [illegible] [illegible] је. Са [illegible] [illegible],

[illegible] I. Ни Вукович није имао [illegible],

и [illegible] све [illegible] [illegible] на [illegible]

[illegible]. И [illegible] је [illegible] [illegible]. ~~[illegible]~~ Он [illegible]

[illegible] се да је [illegible] Вукович, али је [illegible]

[illegible]. Не зна се [illegible] је [illegible] у [illegible].

[illegible] Не зна се ли [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] Иван [illegible]-

[illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] I, [illegible]

[illegible] с Тапавцем, ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible]

и ~~[illegible]~~ [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ал кад је било [illegible] а сад [illegible],
[illegible] ти знати. И [illegible] њега је [illegible].
Исак је [illegible] [illegible], и ко ти [illegible] било
Се и [illegible] [illegible] од [illegible] генерала.
Нарави, не може се заборавити [illegible] [illegible]
[illegible]! Ст [illegible], Танић и [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], и он је [illegible], и [illegible]
мије [illegible]. Здрав за Дубровник [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] се-
Михаиловић, Лесковац, [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible], и [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] се [illegible] у [illegible]. [illegible]-
[illegible] Михаиловић, од [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Нови Сад, [illegible],
1831
[illegible] [illegible], и [illegible], и [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. И у [illegible] [illegible] са [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

Вукомановић се сложи с овим, осим у овом [illegible], и саветује, да се [illegible] [illegible], што овај и учини, да би [illegible] [illegible] [illegible] образовањем.

О Вукомановићу [illegible] у народу говори се да је био строг, [illegible] [illegible] и самовласник; решен и брзак. Изводи се да је он [illegible] [illegible] [illegible], јер је [illegible] [illegible] [illegible] господара звање и укинуо звање

Тадић је остао [illegible]. Још 1831 писао Милошу, из [illegible]. Он [illegible] [illegible] што [illegible] не [illegible] Милошу. Он саветује да се [illegible] савезе с Милошем. [illegible], [illegible] [illegible], имаће [illegible] свој' став. Милошу се не одговоре сасвим, а Танићу опште, али не развиде се у њему јасно функционална према њему.

1.

Весели [illegible].

[illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] жеља што ј' [illegible] бледар. Да ли је ово у дан мало [illegible] [illegible] веселника и многоме за свешто, за неискуственика, за знаке; или жеља [illegible] [illegible] [illegible] управљача и [illegible] [illegible] земље; или [illegible] [illegible] [illegible], и напокон се и нашао у сво[illegible], [illegible] [illegible] ј' одрастао [illegible] носи за свој [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] и грешке, [illegible] од [illegible] лица и [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ово се да сав [illegible] као [illegible] [illegible] [illegible] само да се [illegible] [illegible]. Знало да му је, да

по што је јуна 1833 [illegible] [illegible] /
[illegible], сматрам Гаја [illegible] [illegible]
слове и [illegible] да из Русије [illegible]
одобрење да ~~[illegible]~~ [illegible]. ~~[illegible]~~ Сабор [illegible] и у
Русији [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
је [illegible] [illegible] Карловачки и Серб.
[illegible] [illegible] I. [illegible] и Ђ. Карађорђевића,
и [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]
[illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] се [illegible] да [illegible]
са [illegible] у Русији.

[illegible] Васа Гаја

очекивани су у Русији се [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible]. [illegible] су [illegible] [illegible]
[illegible] и [illegible], иначе не би [illegible]
[illegible], не [illegible] је [illegible] Гај, [illegible]

сам руком цар Никола; обер прокурор синода, неколико министара, и десетак архимандрита;

За ове слике типа, у раскошном одела цару; са раскошним одела [illegible] [illegible] и [illegible], у композицији других особа — пак је изведено, и само се осећа 20-годишња мајсторија, „рад и [illegible] [illegible] [illegible]“, [illegible], се [illegible] [illegible] у свакој смислу. Слика је могла бити [illegible], [illegible], [illegible]. [illegible] у [illegible] [illegible] и [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]

судбине твоје, југ., ~~[illegible]~~ у Црне
[illegible], шта је било?: Као најјаче
осећање стидно мађарскога [illegible] и
храброшћу. Млад, и још [illegible] и [illegible]
човек не верује то у [illegible], [illegible]
несрећу, најјачавање себе на [illegible]
~~то~~ су елементи наше, самоуверена,
[illegible] [illegible]. Исто, [illegible] то
[illegible] и [illegible] своју, [illegible], шта је,
из личног, један [illegible] : ако
[illegible] [illegible] наше ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible]
на; то [illegible] зе [illegible] [illegible] [illegible] [illegible];
то [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] за
[illegible] [illegible] - [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] и [illegible] на Балкану једно

чврсто [illegible] [illegible] земљу, сушту [illegible], храбро, [illegible] Кр. Со. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] до [illegible] једног од најновијих [illegible] света. [illegible] [illegible], и личне [illegible], и зом [illegible] личне [illegible]. „Први сам, чувен сам", „ја сам" — осећао је [illegible] [illegible] [illegible] себе у [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] — у [illegible] време, зом је по својој ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] свом и [illegible] из [illegible] [illegible] пролазног света, света ~~не~~ [illegible].

Жене, да ли су оне само [illegible] [illegible], да ли су [illegible] о завичају његову, о судбини његовој, да ли

су. Само мене спаја овај чудни и ~~дру~~ ту-
Кнежев дар, уздигнуте шаке, бој, славу,
љубав, смрт? Безумље. Бледолика нека
Рускиња ту је видела како у ћелији свог
Зачатијевског манастира Кнегиња, моли се Богу.
Друга нека заволела да је само [illegible]
љубавница без Кнеза, али иде упорно
[illegible] слове [illegible] – осећала се је ~~[illegible]~~,
~~[illegible]~~ [illegible], да јој проговори, [illegible] се [illegible]
раси. Трећа, сујеверна, чинила је ~~[illegible]~~ на
глад изабраног човека слова [illegible], [illegible]
Ђурђе, можда ~~[illegible]~~ видела друга, невероватно
ђубре, наслућива са овај ту-[illegible] [illegible]
човек и [illegible] [illegible] [illegible] за [illegible] [illegible],

Са тим мислима и ~~[illegible]~~ душом уз-
нимавао се над народом својим и свима
који се са[illegible] свој [illegible] [illegible]
приказ и беседу.

Једне ноћи, [illegible]
Драгове Чесменске, [illegible] је [illegible] [illegible]
[illegible] је [illegible] да ~~[illegible]~~ се ода. Онако [illegible]
у мота. Одмах у [illegible] [illegible] [illegible],
а [illegible] се и [illegible] у [illegible] [illegible],
Са ђ. [illegible] од [illegible] [illegible] Рад
не [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible],
и [illegible] [illegible] ~~у [illegible]~~ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]-
рао [illegible] Са [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
ј. Бур.: ~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]~~
[illegible] [illegible] у сапнао Са [illegible] [illegible] жена.

али благодарно је на суд [illegible] из Боке
[illegible]. Каква је [illegible] знао [illegible]? Да ли [illegible] каква романтична [illegible] [illegible]? И [illegible], не знамо. Знамо да је млади од-
(одушевио се веома за [illegible], [illegible] [illegible], и [illegible] [illegible]
[illegible] Боке [illegible], ~~одушевио се веома~~ и одушевивши

се у [illegible] [illegible] месецу 1833, [illegible]

и лично [illegible] с [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible]

из [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible].] [illegible] је

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] не [illegible] [illegible],
вероватно, осим [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible], [illegible], ко се [illegible] су [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible]

[illegible] [illegible] су [illegible]]

[illegible] је 1833
[illegible]

[illegible] у Србији овог месеца, [illegible] [illegible] и

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

о [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible]

заједно за [illegible] 3. [illegible], и у [illegible] спису

76

конструкције свака друга. [При одлуку за
Београд, већ је остао у Бечу и израдио
да се донесе Меморандум. Истина да је то
ну, добро урадио, или бар чисто из смерн-
сти урадио] Индиректно сарадника иде,
и он био сотрудник. Настављена је сада
знатно свесније на нове ситуације које раније
прилике нису стварале. ~~[illegible]~~ Управне групе више
свесте за Југове саме; Св. Симић је он мно-
шту [illegible]; добије на све стране [illegible]
за себе, и изграђује много. Кад је сигнално,
~~сигнално~~ ~~[illegible]~~ споко ~~за~~ на народ кроз
царево
ње, са друштвима нарочито ~~[illegible]~~ са сродни-
бај своје Бредиви; венчао сотталисте са мноти
сопитичким људи, миларника и дружи, Царице
је свим свима спасао, дакле вероватно ипак

згодно [illegible] оних места се је могао сећати, [illegible] одлуке, [illegible] ово сад и [illegible] [illegible] [illegible] је много. [illegible] се и се [illegible] [illegible] [illegible] из рата. [illegible] се из [illegible] [illegible] [illegible] се не [illegible]

О чисто личном животу, ма се је [illegible] само Миланко-вића, и много, и ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] — ни деце, ни у [illegible] [illegible] који [illegible], ни у Русији, кад [illegible]. Како је он имао у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], у високо свештенство, и дакле знао шта је био у време Ни-~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је могао бити [illegible], могао залазити у друштва, могао да не [illegible] [illegible] живот 20-годишњег ~~[illegible]~~ младића, ~~[illegible]~~ своје [illegible], [illegible] и [illegible] као [illegible], ~~[illegible]~~ као [illegible], као [illegible] ii.

човек на речи, а слушао све и не много.
Нигде ништа. [illegible] је до [illegible]
гог, а закупљеност [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
мених [illegible], Кочијаше се [illegible]; макар
су били неки. салони и [illegible] многобројни. ~~[illegible]~~
Али до [illegible] у неким [illegible], [illegible] је
~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible], увек у [illegible]

[illegible], могао до [illegible] особине, не много
[illegible] [illegible] и [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ свет. Они су ~~[illegible] [illegible] [illegible]~~
[illegible] Л. Н. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Са не [illegible] не Сава,

[illegible] се [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Тада не знамо

[illegible] [illegible] Са [illegible] је [illegible] за [illegible] 5 месеца/ду

~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible], студирао, [illegible]-
[illegible] [illegible] [illegible], неке
вао неке часове у [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]; где [illegible] се [illegible]

[illegible] [illegible]; [illegible] за [illegible]; и т. д.

Да ли је изразио (већ међу сликове и сл.)
да се дружи са неким великим сликаром,
ако не са руским а оно са Српкињом,
која је тада ле у Петрограду.

Или је, после овладања главних словара и граматике, увео један свав шифре земље и високог чина у мир, — што није невероватно — није се саввао ни расипао; можда ~~[illegible]~~ све ал- дирљиво и мудро превађао у везе и математичка одржава, тако да та је злинска и весела младост осиромашила и заборавила, и он свој поштени живот живао у Кујовића и не пишу ~~[illegible]~~ мемоаре.

Или је, напослетку, у овом једноставном духу. Који је велики дух вихао у себе, оживеле су све јаче ђачке снаге концентрације, сравњивања, оцене свега са једне тачке гледања које нико у манастиру није имао. Можда је овај млађи монах у неке часове свог, на-спелог тихог манастира разговарао само са својом зеленилом и с Богом, са својим одајама куће, неспасним ћелијама и двориштима, мученички и свештенички. Може бити је баш у немиру вавилонских искушења јарког тога, овај уравнотежени духовник, из једнине коре за дно шака куће и све [illegible] сво-кође [illegible] Зашто Бран свој и Божји, мудрачи, правио, сироче, пришивао од ~~[illegible]~~ [illegible] до монашке.

Један од монаха је

је у Русији, [illegible] стари са императором,
а десет месеци рећи с Кнез Милошем — бива
је и [illegible] са осталом својом старешин у
земљи. Тај, није све сложено речено. Мало
зависност протектората; случај са турчина—
турчина; [illegible] и са Симом и са
Вукомановићем — одбише су [illegible] — све
не урађено је пошто би безусловно
[illegible] остало и слабо [illegible] — даље—
[illegible]. [illegible] у [illegible] остали у Русији,
императоровим стечено, новац. Међутим
и [illegible]: „Тек [illegible] [illegible] учвршћена је
власт; [illegible] стварне [illegible] [illegible] тар-
[illegible] на 6. Вучић, за. апсолутизам и [illegible]
ове самовласти, [illegible] [illegible] [illegible],

Кад се Владика вратио предао му ову власт, и оставио у [illegible] [illegible] из Гавриловић-[illegible], — Тако је био онда [illegible] [illegible] [illegible] од [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] и [illegible] — [illegible] се са [illegible] [illegible] [illegible] Владика [illegible] [illegible] са [illegible], сасвим [illegible] на [illegible], али са [illegible]. Тако се [illegible]: је ли ово оставио из [illegible] „[illegible]“; и [illegible]: „Ја [illegible] се невинији и добра [illegible] [illegible] се [illegible] власт и здравља!“

Ја и [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] на свој [illegible] [illegible] су ови [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] је мишљења и аргументације, грубости, иначе и злобе. При ~~сусрету~~ ~~[illegible]~~ за споразуме, нај[illegible] Танић! Човека који му је онолико одобравао; који му је, у основи, увек добро мислио; који се је везивао са Русијом, и могао му увек известан немир, [illegible] — он не [illegible], и уздава се у [illegible] на Бог без аргументације и злобе. [illegible] је тако сваки смео, а Танић мало и дипломатије. Окренуо се на сво [illegible], [illegible] иначе за на [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible], самоуверљив, начисто с [illegible] и [illegible]. Ударао дос, аутономно. [illegible] на Русију [illegible], одржао [illegible] и [illegible], алманах, [illegible] песме, али се Српством заједно и самовлашће и немоћ једне мудре аристократије. Окружавао се барабама, без метафоричког смисла. Заљубивши се каква је, засуо милостињама у Будви, мада и ~~та~~ бивши оцу Иве [illegible] милостињу, како је писао у писму [за пуштање [illegible] из [illegible]] Зету, ~~са~~ у Црн. је и отвор писмо, писао свом [illegible] нуди, саопштавајући ~~[illegible]~~ помоћ, уважени избацио је речи свеже ~~фраза~~ умиљних и сакупио, али [illegible] и овај стоје: „Вашем Императорском Величанству нуј ~~за~~ [illegible] 80 дук. [illegible] храброг овог народа одважилом веома одобравање, ако се може овај израз употребити ~~за~~ ознаку сиромаштва, стојим [illegible] [illegible], али које су свуда још обавијене мраком неизвесности? Невероватна игра речи и ситуација! Ту нема [illegible] и [illegible] и изражава се и из свих [illegible] речи [illegible] и каже се [illegible] за све што нема име [illegible] и [illegible]. и на неке [illegible] и [illegible] велики [illegible].

У [illegible] [illegible] се [illegible] [illegible] сам [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] личност, велика, моћна, [illegible] [illegible], доминантна и [illegible] [illegible] [illegible], иначе, [illegible] [illegible] сад своје [illegible] право [illegible], које хоће се име ако себе [illegible] јасне и одређене, ~~[illegible]~~ да би могли [illegible] сигурно, брзо, без промаха и страшно, и на ~~[illegible]~~ првом сукобу [illegible] се и сами ширењем страха се уплаше. И њихов вла[illegible] је страх ~~[illegible]~~ њихов [illegible] реакцију њихову. То није [illegible], да [illegible], то [illegible] у [illegible] се [illegible] и од њега [illegible] се [illegible], што не само [illegible] не [illegible], не да буде са[illegible]. Војнички често се заповеда, и [illegible] [illegible] или [illegible] [illegible]. Или за[illegible], изведи учинак, што част ~~[illegible]~~ [illegible] и [illegible] је. Тако заповести [illegible]. Али овај се и овде [illegible] [illegible].

Сам, иако с' [illegible] [illegible] свезано спиритуално, узвишено, [illegible] у вечности! Сила уз спиритуалност! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], она [illegible] те значајни изласка ~~[illegible]~~ [illegible] из власти, [illegible] из моћи, остатак [illegible] [illegible] душе пре [illegible] [illegible] и величина. [illegible] [illegible], садаш ве- [illegible] [illegible] састављање, [illegible] 1833 те [illegible], вероватно са описа [illegible] у [illegible], јер [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] о [illegible] и [illegible] [illegible] о [illegible], [illegible], и [illegible] [illegible], [illegible], вероватно и [illegible] [illegible] из

[illegible] час [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и за-
[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]
[illegible]. Али у том смислу, и иза много
[illegible] у [illegible] које су [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible], он и [illegible], што [illegible]
није ишло ни од [illegible] ни од [illegible] – у том смислу
[illegible] и [illegible] : [illegible], и
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] свој [illegible].
[illegible] се спрема за и; [illegible] [illegible].
Он се [illegible] [illegible], јер [illegible] он и [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] и [illegible]. и он [illegible] [illegible]
[illegible] меланхолији. А у [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], што [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] за [illegible] ~~[illegible]~~ све [illegible]
не [illegible] [illegible] и [illegible] : [illegible], и ~~[illegible]~~

89

[illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ јуначки за слабу, не ал
срца „спокојан", него из „душе умне". Лазар
од 20 година, дивљак, искрен, [illegible] мали
[illegible] оно што су [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] и [illegible] у „душу умну", [illegible]
и [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] у свету. Глава
[illegible], чело и [illegible] с [illegible] и [illegible] [illegible],
што је [illegible] св. [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible].

О [illegible] [illegible] [illegible]
—. (Вујновић, 459),

Он је [illegible] [illegible]
на [illegible] [illegible], и [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible].
Он је, у малом, сав дух [illegible], са [illegible]
и [illegible], са хоризонтом [illegible], са [illegible]
[illegible] [illegible]. Он је [illegible] и оне
„[illegible]", [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible]
Он је [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] у [illegible].

меланхолична драма и пролазност, ~~[illegible]~~ [illegible] које не може се [illegible] савршен. Он је и [illegible] велики рад са [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], одвајају се слико од бића, [illegible], [illegible], и [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], да се [illegible] [illegible] име, да се [illegible] бог и [illegible].

Још не нама онај високо уметнички, ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] изгледа које се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] и свим [illegible] [illegible], али [illegible] и он, [illegible] изгледа [illegible] који [illegible] [illegible]: он је [illegible], у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible]. [illegible], [illegible], као и у ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], и [illegible] самог сазнања разумом. Оно што ауте закон, и методе и задатак за све људе, него опуска, 24 народима, двојаисле, и оне ку имају ума да чују, и хоће се учиве ~~и~~ функцију апостола. Оно је дао чин ед лиши ове Бодлер, Леопарди, Шели. ~~Ал-~~ У нас сам, али још и више не верим; А- лемитан сам и уверен, али сигурно не верим. Свестан сам се морао мислити што се говор уобличи и многоме, али што ме не бојим ~~[illegible]~~ као светника и генија, ку као слабав са доминантним садржином идеал.

92

У Србији царује просвећена жена

На ~~Ужичкој~~ [illegible] мора човека од 20 година много је свих брига: српска, оба народа, просвећеношћу другу и самој себи неискоришћена и неизрасвесна. Може ли се замислити нешто изразитије него ~~Србија~~ (младића/ жена расла ~~у једној речи~~) ~~[illegible]~~ одређеност на младину мушких одрицање и за младину ~~[illegible]~~ задатке остале: материјалне бриге, просветне бриге, моралне бриге. И ти младићи који носе у себи дар који иде чак не [illegible] сопствену животињу по осталим људи!

93

Прошло се [illegible] век.

Из [illegible] [illegible] Николаја I. цар

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] I.

Изузетно ~~[illegible]~~ је у Бугарској [illegible] ~~[illegible]~~ за-

[illegible], и Kontā, и чим се вратио [illegible]-

тао је, [illegible] [illegible] и [illegible], ~~за~~ се

још једном ~~[illegible]~~ и неразвијеним и [illegible] државама

[illegible] [illegible], са [illegible], са [illegible] којим се [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] у [illegible] земљи

које не [illegible] се бој [illegible] [illegible] не [illegible]

да буде у Европи знања и [illegible].

[illegible] остале [illegible]

не [illegible]. Али [illegible] да по околине – [illegible]

И [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible]-

[illegible] [illegible] [illegible], о [illegible] су довели у манастир, где се и чувају, тако каже једна икона (Х. Жефаровић), [illegible] зографска“. Тиме се завршава опис и мотивима. Такође, и многи [illegible] [illegible] се, и даље се [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible] и [illegible] [illegible] и [illegible] на [illegible], уз [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] су [illegible] у зографску иконографију.

[illegible] учитеља

[illegible] је [illegible]-[illegible], а [illegible] су старији [illegible] можемо [illegible] [illegible]. Са [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] може се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Кад (с. 153) [illegible] [illegible] и [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] је је за учитеља Војвођанин Лазар Вла[illegible]вић, свршени учитељску школу. и [illegible] сад већ и Суд из [illegible] [illegible]. Отуд [illegible] се из учи[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] је учитељевао [illegible] архимандрит [illegible] манастира [illegible]вић. Ово је био угледан и одважан човек, који [illegible] и [illegible] Турску, у [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible]. [illegible] се [illegible] учитељ, ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] још једна школа при манастиру [illegible] од [illegible], а радила је с [illegible].

[illegible] 1835 [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Села, [illegible] за цркву и школу. [illegible] [illegible] дела била су: Музеј народни српски (1834), Земљописни [illegible] (1834); [illegible] св. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] изложени су [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ..., [illegible] и [illegible] [illegible] наших [illegible]" — [illegible] је [illegible] [illegible] Тацита, и сав „[illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] и [illegible], [illegible] [illegible] у литографији. Још је из литографије [illegible], 1835, [illegible] [illegible] С. Д. С, [illegible] [illegible] (1836), Српски Дневник, 1836, и [illegible] од 1835 до закљ. 1839, и још друге ствари. Литографија се звала час [illegible], час народна, час [illegible]. Најзад, [illegible], [illegible] је [illegible] [illegible], и за [illegible], за [illegible]. Међ овима, [illegible] [illegible] —

Који су у Чехову видели што задржане —
дно с лексиконом, историјом, правилима сти-
хова, теоријом и историјом уметности. Замишљате
ли је цела дела песника руских. Је ли неко
унео у своју баладу, или је велике песнике
Пушкина и Лермонтова пре Сигур ли Шекс-
пир у оно доба много знао?

Народни дух и модерни проблеми

Ко отвраћа из

Русије, Његош одушевљава се ~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] [illegible] у народне пе-

~~н~~ [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible]

басне у облику [illegible] и [illegible]

уздању. Он [illegible] школу и [illegible];

он у [illegible] [illegible], и сам, као [illegible] [illegible],

1834, од 1835

[illegible], [illegible] у Беч, [illegible] [illegible] у Петроградске.

„... [illegible] радио сам за народ [illegible], хотећи

с [illegible] [illegible], док сам уздао ... [illegible]

[illegible] народни [illegible] и [illegible] не само [illegible]-

[illegible], но и [illegible] [illegible].“

Што много не-

[illegible] [illegible] и [illegible] не знају, [illegible] је

из себе [illegible], [illegible], [illegible] се [illegible] у обзир неограничено народом, управља и влада. Он је знао, уставом одвојити од себе, он и [illegible] апсолутизам. Он стоји, и ~~[illegible]~~ [illegible] свет [illegible] [illegible] [illegible] заједницу задњег [illegible], у којој одједном осећају свој, [illegible], ~~[illegible]~~ бог и [illegible] наследних својих вољних. Утиче [illegible] у најјача, одбор [illegible], као и опустила, сасвим се [illegible]. Потом сам је, [illegible] [illegible], [illegible] Гарашанина, на Ву[illegible], на Вучићевића, и остао народ. Сам, и опет, у Тројици, 1835, у одлуку о [illegible] главну управу, образио „неограничену власт владике“ … „господар, у чијим је рукама сва власт, и све [illegible] свет“.

Зато што је знао неограничено и одузео свима људи, владике и

X 3

100

знао се [illegible] не може [illegible] целину,
[illegible]. Сам је знао ~~[illegible]~~ решио да у себе
[illegible] вир у који ће [illegible] све обзире и
везове, и на коме ће, са новим јединственим [illegible],
се у народ. Многи је знао: шта се са
[illegible] може вољом [illegible], [illegible]
понашања, него из народа има да узме
[illegible] немају имена Краљевина, што
те, да [illegible] и не знају, [illegible]
их, [illegible] их, угасити их у власти,
и што ће земљу и да поруши богатство,
[illegible] [illegible], а много и [illegible].
Што ~~[illegible]~~ је [illegible]
до овде
народ? Не у [illegible] ~~[illegible]~~ и [illegible] [illegible].
Не зна ко је
садам, јединствени народ. Не зна ко је
[illegible] и у форму само неке [illegible]

народа, нема цивилизације. Где мало је било рата ни цивилизације. Ако је непрестано било раскомадано раздробљени народ и отуд, где је сав животни елан био [illegible] све своје дело у једна заједничка ствар, али ако не ма што, него радом заједничке и општепризнате силе, не би одзео ни једне своје ствари бој, ни своје [illegible] весеље с старим друговима или свога свршеника. Али, ако је једна [illegible] особност, и своје [illegible], са животни само буде [illegible] рађи и ~~[illegible]~~ одушевљавају кад те сачине у друштву или свакако одређене сличне особности тек када мисли мешење и мешовите разлике. Баш [illegible]

Д 5

слабија тежења живље је агрегат и аутократско [illegible] у часу опасности по ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] на-леже [illegible] у [illegible] и [illegible] под све ~~Српство~~ српске [illegible] и српство. Јесам сам, са својим [illegible] и јасним [illegible], [illegible] се вади [illegible] [illegible] и човек. ~~[illegible]~~ Хаос је [illegible] [illegible] се уклони — [illegible] ф [illegible] [illegible] и [illegible] — [illegible] — али је својим са-[illegible] и [illegible] веће [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] онај што је [illegible] [illegible] из свега [illegible] [illegible] и [illegible] и [illegible]

[illegible] [illegible] а је се устанавља Се-свету.

насти у Тврђу, [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible],

[illegible] ~~механичко~~ бирократски [illegible] [illegible] у-ставе и Анархије, сатворио ји, рад и ср

школом и стенографијом, он је дигнуо све
дуготрајни
снаге за неки материјални стабилитет
народа, а истовремено он је сам охрабривао
за укус и вољу за авантуре и распикућање
тако [illegible] и свега рода. Већи се
изгубио [illegible] мало више аристократски утицај
као сав већи
конзервативци у Београду, иначе што ће остали
људи
грађани који остале струке, трговци, [illegible],
могу сасвим оснажени. Али сад о, с друге стране,
охрабривао свој, супротно да остане при
конзервативној буржоазији Београда: разлог који
[illegible] сваке, нове [illegible], мада се не може раз-
[illegible] ни усавршити ни за свој сав по
[illegible] [illegible] [illegible], са [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] слободу, [illegible] у којој сам о [illegible]

104

и које једнако више ~~[illegible]~~ спада ~~[illegible]~~ зоне свет-
лости и зоне једне интерференције ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ у свом чаши од камена, обрушена, мрачна
и само сб свети, у отвору, [illegible]
[illegible]
ограничена места.

Вешти самодржац

Мало је, по природи, или много, много по одгоју, [illegible] је тако развијено. За одлуку тих проблема, осећања за [illegible] је воља, а она је невероватно тешка. Он [illegible], рођен се народ [illegible] ~~[illegible]~~ сила са много величине у духу, али он је живео кад је његов народ у доба [illegible] био сав (и сав је то био од сељака и планинаца) и кад је он сам, сем ума и дара, био раван својим сународницима.

[illegible] [illegible] [illegible] на [illegible] у [illegible] [illegible]. У Крагујевцу снажан индивидуализам, људско примитивне сељачке-[illegible]; неограничивост [illegible] на своју околину

Тада одлука је не [illegible] контакт са светом ван свога, сем кад се ради и [illegible] родних [illegible]. Свет који је неповерљив [illegible] бра-не, за нови [illegible]; који је само [illegible] управљати; који се изнад себе споразумевали само као [illegible], кад за [illegible] [illegible] слобод- и егзистенцији.

Тада група је одабрана са [illegible] оне које ће их [illegible]. И један средњи човек је могао бити за [illegible], коме би све имао од руке [illegible] [illegible]. У сасвим други час, туђи се [illegible] с [illegible], и [illegible] само [illegible] на [illegible] ге [illegible] [illegible]. Све [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible].

Другде, у овим [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible]. Ни су [illegible],

107

Људе, одвикле покушаје изражена до уметности. Сиц и народ они нису никад искрени у рукама, ~~[illegible]~~ земљи, него само у рађању игри, у фасцинацији и примитивном сујеверству.

Кад [illegible] [illegible] је

довољно много сиромаха, путнике и званичника особа. ~~За [illegible]~~ Карактеристичке [illegible], ан криминалних људи где што је: да нису [illegible] [illegible] [illegible] цивилизације, него су одговорни [illegible] су они [illegible] мотри [illegible], макар одузимати сиромаха.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] рађању [illegible], [illegible] нису [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible] на [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] се у [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible], [illegible] своју [illegible] у [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] да [illegible]-

1.

Деловодник Његошев
[illegible] Његошево

Сам га је писао. За 1831, ~~[illegible]~~ 1832, и део 1833 године је мањак, а остало потпуно је сачуван. Писана су писма многа. Капитанима и угледним личностима аустријским у Приморју, Конзулу руском у Дубровнику Гагићу, руском [illegible] [illegible], Вуку [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ паши и везирима у Скадру и [illegible]. [illegible] [illegible] ге нередовно, од [illegible] [illegible] и незгода [illegible]. [illegible] јасан, одлучан.

2 учтив и опрезан; 109

Стил, који не маневрира; ~~[illegible]~~ исечан и с акцентом тамо где збори говор а не званичан није, например код дуг бегова и ага изгуби строгоће или уђе у интимни начин разговора Комшија који се знају у главу, разговарају [illegible] и [illegible]ком, а писма измењују неке форме ради.

Садржина владичиних писама аустријским властима махом је [illegible]банална. Архимандритови [illegible] [illegible] [illegible] неко- српског [illegible] [illegible].

Реч иде о воловима, козама, коњима итд., ~~[illegible]~~ или, мало како бива у (X) или туђе, зајмитељ‡, или нестају, ~~[illegible] [illegible]~~, или ~~[illegible]~~ бивају крадени — јасно се види из писама

(X) једног овчара: „они 6 волова што су невино утекли испред гоњача ‡ у Вашу државу“...

3

да су ово разне варијације и ~~[illegible] [illegible]~~, ~~[illegible] [illegible]~~ смешане

вође, и према томе и владика има

разне ~~[illegible]~~ начина сликарског приказивања а

идеалисирање ствари. Из садржине писама

види се да је прилично занесен у томе

што извесну слику „живописну“, иако

веома важне збирке, ~~[illegible]~~ рекламирају обично ове

сликаре истовремено и тером уништава је такав, да ~~се~~

уобичајена конфузије у сам ~~[illegible]~~ собом ствара. Праксе,

одобравајуће ауторе ~~[illegible]~~ слике не

дале стварају са маји-мисе, са најгрубљим Ви

вичним тесаним довољавање ауре; пошто се

из засаде успомени и уметра,
слика уменом, загушана не брате,
(у истој „средини“)

неовлашћена свашто распознаје. Веома

у смеху, рафинирано да [illegible] или хоће да мучи [illegible] забаране]

извиђа і Дубље; ~~[illegible]~~, вуцала [illegible] ~~[illegible]~~

[illegible] ужурбано: или да свој туђи [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

~~[illegible]~~. Аустрији народито [illegible] [illegible]

све прави! Овдашњи је обичај кад се

на кога што сумња а неможе се засвједочи-

ти, заклети га. И Весели извјештава

аустријске власти о таквом чину тесно.

и с тим се [illegible] на [illegible] [illegible] одлука

На талијанском језику,

необично коректно и вешто — даље је ко

реди превод? — врло вешто везује Cappi

Дзецу (?) о вешт [illegible] [illegible] [illegible]-

рована, и [illegible] [illegible] (и све Бога), о

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible] decapitati,

и да се [illegible] смешно је је он, Весели,

[illegible] velloi [illegible] кад се [illegible] од суда

Државна писања од по–
~~[illegible]~~повјереници. Аустријским властима: Ја
колера има у Б. Кули; „да доноси собом
[illegible] објавио се у Сладору“. – [illegible]
де се мени [illegible] аустр. власти да
се не [illegible] [illegible] дате [illegible] [illegible]:
„да се учини мир међу [illegible]
и Бацзана“. – [illegible] око вечаоси [illegible]
де он рече или мећ неки [illegible] [illegible]
у аустријске [illegible] на пазар, са [illegible].
[illegible] о томе као је један Мариновић
дао Арсеновић, родом из Зуне Торе, сад живе-
ћи у Котору, један Корош с Котлама од
среза „и отплативши“, не чува, „и то овај

113

неће да му не врати.

С [illegible] је сада [illegible] више [illegible], а ~~[illegible]~~ [illegible] је [illegible] литерати и дипломате. и односи [illegible]. У писму [illegible] бег Расулбеговићу стоји: Ово твоје пријатељство, које си до са мном учинио на састанку, што си са овим [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] против [illegible] које си [illegible] [illegible] чинио [illegible] и [illegible]. — [illegible] давао [illegible], а за сам [illegible] давао и [illegible] 20 за она два [illegible] немам сам их [illegible] [illegible] на твојој [illegible], за које си ми ти обећао не [illegible], а сад ако хоћем [illegible] [illegible] [illegible] како ти драго.

[illegible] је много, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible]! [illegible]

Цензура је [illegible]

⊗ из [illegible] год. које су му [illegible] [illegible]. „Оставити ..., све [illegible] [illegible] [illegible] међ нама зло и [illegible] [illegible] и мира."

рада, народа, с изузетком од оних који се није много ангажовао, народа. Када смо [illegible] [illegible] о уравнотеженом дувану, које се свакоме, као по одлуци, [illegible] [illegible] ако смо ухапшени, „добиће од 12 кутија и двије [illegible] на [illegible] [illegible]“, [illegible] је дуван за себе (!) а „фланела од 8 дрва одсутна 5 ½ пакета [illegible]“, [illegible] мора да се [illegible] [illegible] [illegible] који [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] јавио се / забрани своје свештенству да венчава у [illegible] [illegible]. Из писања бољшевичке руске пропагандистичке власти, поништава се јасно [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] преко Русије. [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] апсолутно [illegible], сиромаштво,

али уједно нешто иначе фамилијарно
чврсто свезано, да се његов одаје
Тачку за ~~[illegible]~~ организовање и
иначе рећи парафразира [illegible] немачки радова
„гостољубства", „пансион", или да покаже екс-
„буре на раме адресе" како његови напредује.
[illegible] чисте рефрене, изгледа, о сте-
пеном [illegible] са албанских изгледа, о своме
покушају и стварању [illegible] сама одговори
узору, итд., као са и његови нови
гусле спремни за [illegible]. Руски и
његови верованим писао без [illegible] [illegible], иначе
пошаљи, [illegible] чисто ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ речи и
делова фразе.

9

116

~~На овој [illegible] за 1831–33, не [illegible] [illegible]~~

Књиге Кнеза Милоша из овог доба, 1831–33, ~~писане од~~ [illegible] су углавном писане [illegible] и врло [illegible] од некол- [illegible] људи а из Србије, особито у [illegible], и [illegible] [illegible] рукописом, [illegible] је [illegible] само ~~[illegible]~~ [illegible] и [illegible] [illegible] писано, а на [illegible] ово [illegible] — [illegible] је [illegible] свога [illegible] доба — списковн.

Ил' је оно на [illegible] [illegible]
[illegible] се на [illegible] [illegible]
Сједио сам на [illegible] [illegible]
и весело са [illegible] [illegible] бога

— —

— —

Он [illegible] је сав [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
од [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] а

Ф Он најбитније са [illegible] [illegible] [illegible]
има својство [illegible] [illegible] са [illegible] [illegible]

(Црњански 5)

из 34 маја, [illegible]. [illegible], извод и о раду свом, са не [illegible] [illegible] „сочиненія“.

Очевидно, самоуверење расте. Аутодидакти [illegible] све слободније [illegible] двојании [illegible]-се и сада [illegible] пјесни; а [illegible] слободније [illegible] [illegible] „[illegible], [illegible] и ср.“

Аутодидактски [illegible] — наш раде: о рушевина, које [illegible] [illegible] [illegible]; о [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ за [illegible] заложену [illegible]; о заровном извору; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; о [illegible] заточеном и [illegible]: Такви ће [illegible] [illegible]. Капиталисти и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] се [illegible] не [illegible] и Данаске. [illegible] велико [illegible] који је [illegible] [illegible] [illegible], ко се „[illegible] главом и ранама“ другој стране.

118

Занимљиво је како [illegible] ово своје [illegible] [illegible] и држања, [illegible] тачно народне обичаје, не [illegible], или не [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ове стране [illegible] [illegible] [illegible] уредили.

2 јуна 1834 извештава аустријске власти да та [illegible] од [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible], (који [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] „[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]“. –

[illegible] Тадић /22 јун 1834/ у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у Београду, који се [illegible] Гарашанине у [illegible], [illegible], и [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у Београду [illegible]. [illegible] је [illegible] у [illegible], и [illegible]: „да ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] не [illegible] не би [illegible] [illegible] прошлову мене руком, што да небо ни измислило живот худо ...

Из писма од 29 јуна 1834 Кнезу Метерниху, којим поново тражи одобрење манастира Маине, види се да је уз [illegible] [illegible] (писмо од 2 јуна 1834) решио да иде и види мало смер и лично тога ради. „У време моје бављења у Бечу (кад је ишао 1833 за Петроград, или повратку) да сам имао част лично пред Вашу Светлост, да главна [illegible], молим Вашу Светлост, да би Аустријско Правителство благоизволило [illegible] манастир Маине од старине нашу принадлежавши, који се налази у Аустријском [illegible] Будве. Равним начином имао сам срећу и усмено о овој ствари говорити, пред лицем Ваше Светлости, на кое све не повољни одговорише Ми! Да ли је слободно [illegible] без икакве одговора. Кажу Маина

Буде боља, по другим да се није могло
наћи у овим странама [illegible], но ко
[illegible] [illegible] са тековина добрих Кулина:
тако сам упитан управо вашој Светлости
с [illegible] [illegible], да ли [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] рекли
[illegible] с тековином добрих Кулина. Ваше
Светлости свуда поверења странцем који је
и добрије друга, зашто и ја никако не сумњам,
пошто сам уверен да ваше мирне [illegible] [illegible] —
говорити, и [illegible] добре, од [illegible] који
ваши људи [illegible] Кулинове. ---- Врло се
карактеристичан ово писмо. Мир се [illegible] за свету
качена, а који се путем земљи [illegible] [illegible]
онима које хоће. Без образовања [illegible],
— Да ли се сачувао доводи — зашто не знамо.
Без образовања сенату и народу. Новај! Новај

је имао велику моћ над овим крајем сиромашне земље, и на периферији сиромаштва.

Гадна писма [illegible]-пашу: о зачетима [illegible]; о штету волова; о „[illegible] [illegible]"; зли[⊕] [illegible] стада човека на

Записано је
јуна 1834 / [illegible]-паша

Као одговор писмо скадарског везира (кога Његош не верује да је везирово, [illegible] ново [illegible], и у души има [illegible] [illegible]: да је Његош само" (на што он [illegible] да је [illegible] и владар) да српско управитељство и не зна за њега", итд. За-пишливо је: нако учтивим, уздржаним [illegible] одговара Његош на изазивања, а да „у душ", [illegible] [illegible] „и [illegible] од [illegible] [illegible]" ~~зове~~ везире) Вашку мисао да [illegible], — Везир је [illegible] себе да утаже [illegible] мир. [illegible] писмо. А Његош вели: „неоправдано писмо,

⊕ које више безчестија нанесе ономе што га је писао, него ли ономе коме је писано".

[illegible] Тренту, 25 окт. 1934.

Цео дан, [illegible]. Ја се ја [illegible] са исписани ливене [illegible] слова и Тренту. [illegible], са су [illegible] вере I „[illegible]", и ---
и [illegible] свемо". — да све [illegible] „[illegible] јереси и „весела [illegible] православија". И [illegible] ја [illegible] о [illegible]. /одговор се [illegible], и [illegible] одговор друг/ нешто само [illegible] ја, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible], [illegible] Тамна слова. А ше [illegible] ја [illegible] ја [illegible]
Али из имена Тантеа види се [illegible].
и Тантеове жене! — (шт ~~[illegible]~~ и [illegible] исто, о Св. [illegible],
младоженцу Серафиму. и ~~[illegible]~~ [illegible] Како
и Бароферманикину, за Танте.
Са се [illegible] [illegible] [illegible] — Једна [illegible], на све
стране [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]: све, и ~~[illegible]~~.
а [illegible] се за [illegible]. [illegible] се [illegible] ја

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] за [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible], [illegible] 1835, [illegible] Гувернатору Миланском, са [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible] Фердинанде I.

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ о [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Zeitschrift für Kunst, Literatur — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

1.

Састанак у Будовицу

Из картице Будовачког [illegible] [illegible] види се да је сав Будовица са [illegible] земљом да види и [illegible] састанак све [illegible] ка Ан[illegible] Ристановић и [illegible] Баде. Све сорте [illegible]. За [illegible] с већ имао и глас [illegible] из Европе од [illegible] свету [illegible] [illegible]. За [illegible] [illegible] све [illegible] [illegible] и глас [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] у [illegible]. [illegible] [illegible]: [illegible], [illegible] две, [illegible] [illegible], у [illegible] [illegible], [illegible] Светла [illegible], и још [illegible] [illegible]

Трагове и клатање човека кад је стварнија
схватао својим организмом и шаблоно
их. Око њих, давни Обреновићи, неви-
Сашка стваралачке силе републике, у
рушење аристократије. — Али, не какву агапу,
ичега нема, на коју реч је само
Ст се неограничени драже и љубе, сав
клатање Драгове и човека и саме историје
неуписано — али у своме агапу, сигурно
одсликано историје живота ~~[illegible]~~ народно-
вредности Бога, јер ~~[illegible]~~ Али сазнање човека
не подлежи ни слова, ни ~~[illegible]~~ времена,
~~[illegible]~~ у једном опису вредности помало

своје речи: „И збори писац, да сам ја на ову песму мудав, на којој смо се разговорили у Дубровнику, и да ту знам, своје сам од злив, и лудуре створ, на века, а самоме мени, после моји наше пријатељства отказивати."

Али створи не [illegible] и даље. Отрежа се мана, [illegible] се не [illegible]. Али сами у 'Благације' говоре (али сама [illegible], [illegible]) [illegible] од Остроговог. – (Влашића 1843 уговор [illegible] сове, али с ове сабрање или [illegible] [illegible] сами [illegible] Благија не уреди [illegible], [illegible], а с ове [illegible] Тасић [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] хиљеш убити – а [illegible] [illegible] се у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] – Али сама [illegible] [illegible], а [illegible] на [illegible] с [illegible]. Али се [illegible]

бу. Али паша изгубио борбу у Мостару
кад је Мездрагли паше Осман напао [illegible]
[illegible]

1844 Михаиловић и [illegible]
Зворничани начине мир у Конигу. –
напишу неке споразуме с заклињући се и
мај [illegible].

Судбина свиј побуњеника
мрачи се са доласком Омер-паше. Овај
ве, кнежевину, свргнуо Али пашу, Хадри
не | [illegible] мостарску са сином Хафиз
паше. А кад је морао отићи из Ми-
[illegible].

Омер паша, довео је и оц свију
сиротка. Прво [illegible] носио храни [illegible] Али
паша седео је на Буљавој мазги, а ову
водио ~~у Мостару~~ њихов син. Народ [illegible], псовао, засипа–

Као кад је видео судбину некадашњег
свог пријатеља, а један [illegible], [illegible]
и [illegible] сину своје [illegible]. [illegible]
вести (датовано се од 5 марта 1857) што
у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] до
свога брата. Ђура Ненадовић [illegible]
о [illegible] [illegible] слав: ? ?
Код Јоке и Омер
сама [illegible] [illegible], [illegible] у Јоке и
из у [illegible] [illegible] али сину и сина
Око 1. априла 1857 убијен је. [illegible] се [illegible]
Али [illegible] у Баваништу. Око 68 година [illegible]
[illegible] од Ваљева 30 година старији. Значи,
у [illegible] се [illegible] старац с Ненадовићем,
[illegible] [illegible] говори за Ваљевачку [illegible]-
[illegible]. Дакле, и у [illegible] [illegible] је

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], а и [illegible]

и [illegible].

Али нама је био [illegible]:
[illegible], [illegible], [illegible] на [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] је [illegible] [illegible] нека [illegible] [illegible] [illegible]
или нека [illegible] [illegible]. Сад [illegible] [illegible] [illegible]
једне [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible].

У [illegible] се [illegible] био [illegible] [illegible]. [illegible]
од [illegible] [illegible] једног [illegible] [illegible],
башта, [illegible]. Само је [illegible]
[illegible] [illegible], али [illegible] [illegible].

За [illegible] у
[illegible] — Све [illegible]. За Али [illegible]
је [illegible] : велика [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible]. А [illegible] [illegible]
здрав, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] /
[illegible] [illegible] а [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

Две велике синтезе човечије

Шта је ограничени свет и неограничени. Ограничени свет му се синтетисао у слику борбе на живот и смрт, у дружби и зависти ~~[illegible]~~ увек благог и тешког народа који своје муке добацује и на душу, па и она мирна узнемиравања се лечи за што су мртве дуге ноћи. Неограничени свет му се синтетисао ~~у камену~~ у небесима висина, нечем човеку тајанственом, далеком, што је пуно реда и закона и што свесно, и што зато мора значити ~~један~~ опет живот,

131

али живот један, у свакој организацији као и у безмерности звезда и сунаца, живота вечан са прелазима једног у друго динамичнома, а не без смрти и [illegible].

За људе у британском отвору, за гледање, старо, лудо, дворско и раздворско, а за ~~[illegible]~~ збуњени људи изгнуштва и штампа собачена и здравствована и напуштена [illegible] — за што му није требало осим Дарвиново учење. Као гованче, ~~[illegible]~~ и као гованче у проклетом Срему, где је гладна и трава и вода, где змије сисају већ од трновита огуј а камоли Кафка, он је опомињао и [illegible] у [illegible] борбу органских живота на овој земљи. А када је [illegible] расцвао, и доле запечатао у ~~од~~ [illegible], само је угушујно и [illegible] своје човечно искуство. [illegible] цео своје егзистенцију. [illegible] су [illegible] који пусане и једну [illegible] [illegible]

Иначе, одбрана слободе, борба за [illegible] [illegible] је и свој [illegible] део, онај који борба за [illegible] и егзистенцију. [illegible] у овој [illegible]. Тако се [illegible] овај дарвински [illegible] [illegible]: [illegible] се не [illegible] у [illegible] човека, за

разлику и одлику од живовања осталог орган-
ског света. И, више се већ из почетка
раних мисли, пошао је са разумно
знаци: логику и сврху, а логика и
сврха, у бићу, губе се у [illegible]
нагона одржања, себичника.

Што се тиче

живовања органског, [illegible] је анали-
тичар. Само се утврди све више [illegible]
[illegible] дела, а и друге упореди и [illegible]
[illegible] и хроничке, добију се [illegible]
[illegible] резултате, тумачења [illegible]
[illegible], именована ствари у [illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] је ~~[illegible]~~ сав процес у

сиромашни, и сав свој мисли [illegible].
„Нема што се с' не [illegible]“ — „људи
„промјене“ — земља ... сине свјетлост не може!
„вјенчани с' гријехом“. — „данас може ми [illegible]“ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ осјећање“. О неограниченој ~~[illegible]~~ живота
неба
Његош је имао ловину неизмјерну сил-
тезу до кој није дошао анализом, нак,
осјећа се, није дошао само религиозним
осјећањем него дубљим људским знањем
[illegible] о својој временитој. Свој, примје-
ћенија незадрживи [illegible]
живи дух, [illegible]
лечи фаталистичких брига, он на-
наша мало и много вјештине. Он
о васиони има свој оригиналну представу,

има у свој сазнатној вери, изненадно се

радује кад буде све свршите, као на

неком непровидном ~~следећи~~ или ~~непровидном~~ бури ?

азурни океан, међ огромних тела које-

су хармонична, пуна закона и реда,

које вечно не слуте се, не једу, ~~не~~

које без греха и [illegible], само свест-

логику и редом.

Чувени Омар Хајам,

Кад је размишљао о Космосу, што је

смислио и преписао.

Сви Божанствени свештеници или учени,
Који су пре нас дигли се и као пророци пред светом
Сами су [illegible], које, [illegible] дуга сна
Они су небројани [illegible], и очи се [illegible] у сан.

Гете је свакако имао мисао о сну у [illegible], али и ту је имао [illegible] [illegible] се [illegible] могућност, која ће [illegible] ни изразити у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], који је Бог [illegible]! [illegible] ће се [illegible] [illegible] сам Гете је [illegible] [illegible], али ће ући у [illegible] [illegible] која [illegible], јер се не [illegible].

Гетеов [illegible], [illegible] анализу. Не само да [illegible] симболи, [illegible] од две (или) слике [illegible] [illegible], што су изазвали неки [illegible] фактори. а [illegible] [illegible], који [illegible], као у научној [illegible], управо [illegible] [illegible] из романа [illegible], ал је Гете [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] везa.

8

Заслугу опет има хоће да каже, што је мислилац створио, држи као да је Декартов ученик био. Премда му је један (у Луци итд.) [illegible] и ~~ж~~ много расуђиван и [illegible], и ~~сте~~ старински [illegible], уз све то ~~[illegible]~~ изрече се конструкцију мисли без слабости и колебања. Што код обичног јасног и отменитог ума задивљује; што је мудра и јака размера између његовог духа и и обзира и реда у свему и васељени. Прелаз мисли од суђења до објекта код њега је скоро увек

jacaų, chała warta na wery Słodyjana sporam pedonekcyjók.

1.

Дегенерација Петровића

Ту би, за правилан суд, важно имати података и о женама које су децу рађале. У таблици коју је израдио од? Ј. Ердељановић у делу ... —— потомака, као оно у Старом завету, да је Аврам родио Исака, Исак Јакова, ... О женама нема помена. У генеалошкој таблици Х. Ј. С. Бурман, 1926, наведене су и жене.

Колико године се данас може Петровићи [illegible] од очеви да утврди компликоване историјске згоде? [illegible]

Данило (по Шћепану), неке године рођења, али се могла знати после од краја 17 века, који је умро 1735. До светског рата, и стапања Ц. Горе са свим земљама словенског југа у Југославији 1918, оронуо је 18 и 19 век, и умро се у 20-м. Са оним што је био у 17-ом, излази даље од два века, али како синови Краља Николе нису остављали основне на владара ни господара, ~~[illegible]~~ свршава лоза црногорских господара са Краљем Николом, дакле око 200 година.

Жене Петровића су ~~[illegible]~~ из црногорских племена, сем жене Кнеза Данила, Даринке Квекић, тршћанске трговачке кћери, из Абрамове ; а она је са Бошком имала само једну кћер , Олгу , рођ. 1859. Год. 1860, 3½ год. стар, Бошко је убијен [illegible] једини [illegible] ~~[illegible]~~ и само због [illegible] што је [illegible] [illegible], Ида ди-Мартино. Остале жене су из ~~породица~~ (имућних и) [illegible]: Маринковића, Бугарчковића, Радовића, Аламанац, Вулића, [illegible], Вукићевић, Вуковић, Поповића. Кад се још узму у обзир удадбе кћери разних Београђана, излази да је у [illegible] било мешавине свих угледнијих грађанских породица и Драгачеваца.

Добар је био и начин са последњим [illegible] од почетку избора а не од наслеђа (изворни за) [illegible]. Било је ~~[illegible]~~ обичај и веће број деце. Радио ј свој [illegible], с малим иде од 6-7 па до 12- и 13 ого. Изађа

у очи да су у први некрунисани влада-
вали мушке деце, или их је било што
и исто с женскима. ~~Та~~ Обично, довољ-
[illegible] женске деце. А скоро су опет
веће супротности мушке но женске деце, и
врло често у многим обичаја, или без ико
деца.

Од оних ~~[illegible]~~ Петро-
вића који су владали, седморо на броју;
петоро њих, Данило, Сава, Василије, Петар I,
Петар II, били су монаси и без деце. Кнез
Данило имао је само кћер. Краљ Никола
9 кћери и три сина. Од три сина, двојица
су без деце, а кнежевић Мирко и Наталија
Константиновић имали су 5 синова, од којих је
двоје умрло као мала деца.

Ужа породица Влајкове Раде потиче овако. Дед му је Марко родом из Симоваца [illegible] Радића, а баба из породице Мартиновића, куће и у Т. Д. Велики [illegible] славе пропасао. Отац му је Јово Марков, и други по реду ~~[illegible]~~ од четири сина Маркова, а мајка Ивана Крстовић. [illegible] [illegible] о Крстовићима, али не сачувао [illegible] [illegible] из породице. Усмена предања [illegible] [illegible] [illegible] о њој [illegible] сазнаде: да је из сасвим просте породице, из малог [illegible] на [illegible]. Да је била високе крупна жена, и, како веле, мушкобанаста. Кад је Влајка [illegible], [illegible] је с [illegible], тирне одоше. Бог раселујала свом, слинула Кату!, целивала је у оба и образа и руке, са запоручи: нека је срећне смрти за свој народа. И онда сташе исечени: Ја ће још дати људе, Ја Ђ. који исте уговори зло све смрти.

Вујица је имао још једнога, по старјешинству: Јовко старији од Вука, с Петром и Милошем млађи, и двије млађе сестре. Никојега од ње Боже Вукан није заборавио њиних имена, сем Стојке, с та се је и од њих сахнести имала 1811–13. Та се ја су

[illegible] умрли 1836, један остаде у
истуреној [illegible] на [illegible] 1836, а
други нешто доцније умро. Од [illegible] остао
му је [illegible] и саветник и [illegible] у
[illegible] [illegible], који га је [illegible] (као и
отац и мати) и умро 1854. Код [illegible]
се [illegible] [illegible], од [illegible] [illegible]
и [illegible] [illegible], и имао деветоро
деце, четири сина и пет кћери. Један
од ових синова, [illegible], Павле, [illegible]
је у Београд у школу, [illegible] као ~~[illegible]~~
[illegible] за наследника, али је као [illegible]
од 12 година у Београду умро. [illegible] је

код старог песме сувише и написао
познату елегију. Умрли су и остала
његова браћа, и то Лазар, најмлађи, отишао
у Русији. Од сестара, зна се да је
било Марију, која се била удала за
Ђурђа Текеловића. Која је шестомесечну
наравно нешто оставио. Да ли је она
деца, жене, раније умрла, не зна се.
Син Марије је ~~отац~~ Стеван Текелија, ђурђо који
је био ~~[illegible]~~ отац, „и први илуминатор [illegible] мисаоне ~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ Са-
мирске" (Ж. Живић)
~~[illegible], и био уврђен (оставушкован је за то~~
~~удивљено Сапино, али он се [illegible] стекао~~
~~утврдио, где се [illegible] сводаве, и [illegible]~~

9

147

~~[illegible] [illegible] (у [illegible], откако су~~

~~се [illegible].)~~

две ~~[illegible]~~ сестре (и имао

владике Вида, две ~~[illegible]~~ сестре [illegible] једна ~~[illegible]~~ (и

била удата за [illegible], друга за [illegible].

Стричеви владике Вида

су били, старији су [illegible], Сава, млађи су

[illegible] [illegible] и [illegible]. ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] I

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Саве и [illegible].

Он је [illegible] на [illegible], и [illegible] [illegible] су [illegible] и

[illegible] били [illegible], а [illegible] и [illegible] [illegible].

Сава је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] који је за [illegible]

[illegible] у [illegible] на [illegible] [illegible], да [illegible]

[illegible] заклонио [illegible] I, али [illegible] [illegible]
свиде [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] у
Русији, а по повратку у Црну Гору написао
[illegible] у форми драматизације. И Машан је,
касније, за Данила, био у завери с Радоњићем,
"другим самозванцем", како је писао [illegible]
Мирко кнез Данилу у Старцу. Оставио је
имао сина Симанка, [illegible] [illegible] [illegible]
милог и добродушног, искрено оданог владари,
скромног и несамопоузданог. Он ће имати
седморо деце, и од њих сина најстари
биографи ~~Кнез~~ Симеон, а од другог сина Мирка,
[illegible] [illegible], Мирка и [illegible] сарадника Кнез
Данила родиле се, са [illegible] [illegible] сестром, [illegible] [illegible]
[illegible]

лепоту лика, одакле се, наследио је Бах од оца: воља, висока, лепа, и врданасити човека. Од мајке, изгледа, колико се сме поуздати, добио је осетљивост, чувствину, бољу. Ипак, откуда? Религиозна мисле-ност је можда делимично наслеђена од стрица Ђенца I, или, даље, од духа земље и народа. Уопште велики човек није само син оца и мајке, он је и Светог. Кроз изузетно мудре, јаке, кобне и посебне духове изра-жава се индивидуалност једног народа, епохе.

1.

Вешти писац

Да је био рођени писац (све значајна!) доказују многобројна његова дела, која је писао непрестано, дужа и развученија но што је требало, красноречива и стварна увек, а често са умецима дигресивним, често литерарног квалитета и смера. Сам за рођеног, страсног писца, писања су најпосреднији облик човековог саопштавања. Писац је везан за једну личност, обично и за једну одређену тему, често баналну, често и непријатну. И ово што стилизовати мисао и реч, може само писац. Нарочито се ова околност истиче кад се узме у обзир пишчева величина са ограниченим изворима. Да ли је то

Асан бег Гесулбеговић, да ли хазнадар
Али чауш, да ли Сеид бег комесар
царски, писма су задња; без јасна
смисла и реда и за ово једно ил једно
што у онима табађиј са изразима
као богодостављени дар", „доброчасни мир"
„Топчај сали, или као сопствени производи
мађионичким језиком, или као се оставе „опсене-
ности" за које нису били створени, јесу
су и опасности; тако као Сеид бег комесар
царски говори у свом ведиру: „нека
опроштена и оба писма самоука не бићу
опасно на Ђипотропј, зашто од немира од-
вине фукара сиромаха и није данас нема
онаке мученице и удовјева и само-
властни створи као што опросна сиротиња
од Ђипотрага'."

За срећу будућих писаца (обично су и без докумената) ево што знам од али бега Ризванбеговића (старијег). Кад чух да те е си дошо у Грахово, пак не могах вјеровати [illegible] си дошо у Грахово. Пак [illegible] [illegible] [illegible] доше, да видим шта мисле. Бабаци, пак ми каза, е си ти дошо, те већ вјеровах е си дошо. Пак се веће [illegible] загурих, што си дошо, ера ти знам какав је. [illegible] [illegible] [illegible] међу [illegible] и међу [illegible], те [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] не [illegible], те се [illegible] и велика гужва, ера није да ти то не знам ----

Најпоузданији и поред [illegible] [illegible] [illegible] Осман паша [illegible], али ни он није никада са [illegible] срца, ни један [illegible]

мисли, савјету, мудрошћу. На једно
Осман пашино писмо, пуно обида, изазивања,
неверице, надмености, власника има у мир-
душевни, у оцену у кратку, и [illegible] отро нашу [illegible] у сис-
тичном завршетку писма. И [illegible] кажем,
да си два Консула питао, је ли који [illegible]-
[illegible], што је спремно писање, а
може бити да си их и пита, пошто ти,
како ми казују они ше до тебе долазе,
један начин говориш с Консулима другим, а
другојаче с онијема ше их дариваш да
службу чине што Французи. Лако да истом
забранити Консулима како ако збори не-
[illegible] [illegible] јаничарима, ако ли не
лажу, што јесте, да су Цареви [illegible]
[illegible] карач ...... Немој, Осман пашо,

служити све/злобне Арбанасе, да остану у себе независни противу Црногораца.

Арбанаси су народ сасвим други, и ако су сада од Турака заштићени, а ови су с нама једноплеменици и ако су различита вјероисповједанија. И ови се могу поносити дичном слободом Црногорском, ако не у ове дивље Тошкове, а оно барем овдје великијем и просвијећенијем свијетом, које су с њима једне крви и једнога племена."

1.

Епопеја и хронограф

[illegible] карактер и сами, Епопеје су имали бољу вољу разумевање за хронографски карактер, који [illegible] нико. Они су, као песници, имали осе[illegible] за своју земљу и народ. И, као [illegible], имали респекта од многих старих неписаних закона, који су имали исто [illegible], или завете, за које се сматрали [illegible].

[illegible] песме [illegible] [illegible] знате је:

[illegible] а на [illegible] у [illegible] [illegible] своје [illegible] [illegible], и из за свога сачу- вање своју веру и своју слободу: [illegible] нисмо, задовољни малим, дивљи, наоружани и дан и ноћ [illegible] изгу~~[illegible]~~ гине!...

О, најмањи међ народима! храмови, камени [illegible] Слободе! ратници који сте вечит [illegible] сабирали силне [illegible] олује, велике [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] крвави [illegible] облаке и ломе олујине, никада спасао није [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible]!"

[illegible], у коментару из- ну песму: „Људи што бране се [illegible] [illegible] у ~~[illegible]~~ гори, браћу међу [illegible] суша; и ова величина [illegible] у крви, а [illegible] навикама, могла је [illegible] се нам реке оно што изгледа као [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible] избора." [illegible] [illegible] [illegible] што је била [illegible] Magna Charta ([illegible]: не [illegible],

3

[illegible] на муж и у ~~[illegible]~~ не рођеном] а, без [illegible] мање дружине, она је, пошто опет, и најнесрећнија у свету.“

Најкарактеристичније и ванредно лепе су речи [illegible], где о будућности Ј. Бу ~~[illegible]~~ говори: „Ова Ј. Бра, која се Бог зна [illegible] показала у средини великих таласа опасности, а провела у своме животу [illegible] часа, што Ј. Бра, можемо слободно рећи, нема удружених.“ Све говори: свештеници [illegible] или [illegible]-говори, [illegible] преко [illegible] свих Срба нашао у једној старе српске дружине.

Тадашњи и за све имао разумевање: за [illegible], за удруженост, за [illegible] црквена [illegible].

Спала се, рече, Тиодорови,
да ли ће се изгубити обележја и основни ка-
рактер, кад Југословени себи у чудној средини,
људи, друге жене. — „не могу одговорити.

Југословени имају своје мишљење и културна
живљења схватања, по свему да се не могу
одређивати у нескладним односима —. И с тога,
сад ћемо се се поклону сувише јаке за овај
свет, на основи оно што у сопствени ред:
обраћања, отечествина, задње реда.“

1.

(Јевре-
Ковачевић, каже (в 1854, ~~[illegible]~~,
ски) сигурно с Ловћена, очевидно уз вадрчи

Чесор свлачим кој

кућа, уз вадрнице (имао [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) кад се роди [illegible] [illegible], али [illegible] пало [illegible] Ли. И жене му [illegible].

Скупи баде, сигурно Станка Скупочка, [illegible], (од Стане Станке) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 1852–53 [illegible] сама. 1852, на Ђурђеву, с [illegible]. [illegible] изашао [illegible] [illegible] (Ђаку, [illegible] [illegible] [illegible] велика [illegible] [illegible] [illegible] месе (Скопаљ, али [illegible] 9 ч [illegible]) [illegible] лале] — „У малу [illegible] [illegible], сама [illegible], из Св. [illegible], из Васинце, из [illegible] [illegible], из [illegible] [illegible] [illegible], из вадрице баде [illegible] се [illegible] [illegible] на Ловћен: — →

[illegible] младости Гарди: „На свечаном [illegible], на високом брегу, званом [illegible], опкољеном водом, на самој [illegible] [illegible], [illegible] у шуми старинска црква; и у њој нема ни свештеника, ни [illegible], а уздиже се на [illegible], далеко од насеља. … И [illegible] [illegible] свечаност. Нико не сме узвати [illegible], која му има врло много, јер [illegible], [illegible] и, не би могао [illegible] из [illegible]. [illegible], ноћ, [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ Гарди“. [Се ли ј [illegible] [illegible] [illegible] једног [illegible]?] ——— „Никада ноћ [illegible] [illegible] [illegible], кад [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у свој [illegible]. [illegible]! [illegible] само о времену [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] … [illegible] [illegible]. [illegible] се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

језика, примерену српском језику, а водиље
му је слободи схватао“ ...

162

6.

Верске борбе на две ватре

Тешко је увек на две, а често и на више ватара одједаред. Ши-роки кругови његових књига и симпатија морали су му бивати пред очима [illegible] [illegible] [illegible] очи отворене, и руке [illegible] су морале исто часа [illegible]. Дуже на једну страну, [illegible] на другу. Часом слободу на једну, [illegible] на другу. Право владара на једну, демократија другу. Једно [illegible] мислиоца религиозност на другу. Једно [illegible] [illegible] Али каже, од 24 маја 1844 ([illegible] [illegible]) до лета [illegible]. Сталан [illegible] бала [illegible], а и саме [illegible] [illegible]. [illegible] и [illegible] бала [illegible], а уколику

---- „Наш драги и он не ускоке, које су све оно зло учинили, одвели и [illegible] мусломан/ске границу, да вам их [illegible] с кавазима обојијема, да и до ове [illegible] с шерјатницама, да их [illegible]. Нека се [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] из [illegible] Краљевића, шта је мир, да не смије своје [illegible] чинити и [illegible]. И ово забиљежи [illegible] на границу. До те стано шерјатници и кавази једни наспрама другијех и муслимани [illegible], оне што драго на границу ~~граничну~~ до [illegible]/на границу"./.

од Савића, ђе ти хоћеш. Ипак се мисле. за ускоке, да
они знају како смо зборили, и да се даље неће удружити,
ваши од оних разбојника, само не може спријатељствовати,
народи ... у Бродњаке или Српсовићу, нека их учини
на овој граници начин ђе ће се мало опасити и спасити,
а без њихове помоћи не могу живјети, по ђе све зло радиш...

храбости [illegible]ти. Има нечег болесног у овом [illegible] [illegible] [illegible] једна другој призвоји и може да употребљава с [illegible] туђе.
и ипак да се не зна ко је каже [illegible] [illegible] друга и [illegible].
Али паша старцу: „Можеш ли [illegible] твоја доказ[illegible]". Владика Али паши: „Ви зло друго, пак на разуму, нарав се са њим [illegible] е одујеме злоупотребама како законе [illegible] и [illegible] вере". Али паша, старцу: „И овако у име наше II издави [illegible] (ли) свашта." (Владика Али паши: „И I шта не можеш бити, особито [illegible] овакових [illegible], да не буде [illegible] прилици свашта."

Освета ј[е] у ово[м] времену у овом [illegible], морала бити нешто што је данас нешто свакидашње. Данас има [illegible] за освету, али [illegible] свакој своје са спокојношћу да се освета изврши ~~[illegible]~~ без казне. Овде је то било могућно, и то и у овом свету упознао елегантног хазарда. Шта, јунаштва, низ [illegible] форми и [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], мене узбуђења и немира, пропао, као [illegible]: „Сад смем бити! Не сад они људи нису добро учинили.“

1.

Начин пјевања у Кучи

(од Л. Стевановића)

„Од устајања рано, до [illegible] устане, [illegible] свој [illegible], [illegible] се то [illegible], то [illegible], ставши код [illegible] који [illegible] пјевао гусларске јуначке пјесме [illegible] гласом, а најраније [illegible] Мирко у [illegible]. [illegible] с [illegible], кад му [illegible], то би [illegible], [illegible] на свој [illegible] кад му је [illegible] [illegible] [illegible] лако – и ово [illegible] [illegible] сила, до сада. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] и то [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible]. То [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible]. [illegible] и [illegible]. Ако ли [illegible] на [illegible] или [illegible], он [illegible]; ако ли му [illegible] или [illegible], то [illegible]; У [illegible] [illegible] то [illegible], [illegible] и [illegible]. [illegible] [illegible], али [illegible] [illegible], и то је [illegible] [illegible].

Коштало би само по једну чашицу ракије. Обједоваше у 5 сати у вече; јела су обично српска, слаткише [illegible] никакве; пијаше врло мало, по чашу вина с водом. [illegible] бише умерени и у јелу и у пићу. Вечери обоје шеташе по селу и слушаше дуге приче у механској [illegible]. Вративши се из школе играше у [illegible], где иначе [illegible] отац, и где би [illegible], а и главари [illegible] око оца.. Сви [illegible] [illegible] око оца, на шали и [illegible] — и [illegible] [illegible] по једној од [illegible] [illegible]. Када му читаше [illegible] [illegible], а [illegible] и [illegible] и [illegible] — [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Свако вече један од [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] му ноге до колена са [illegible] [illegible]. Главарима је [illegible] нешто се чита, али [illegible] на свој [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] кад би [illegible] [illegible]: [illegible], заборавити да знам да смо остали. [illegible]... иде у

Дињару, а за њим све механе. У Дињари беше

један [illegible] биљар, који кошта и који [illegible],

и два стола, — на једном [illegible] билијара, а

други на коме писасмо — и на овом [illegible]

се [illegible] свој [illegible] [illegible] и још само [illegible] билијара

[illegible] [illegible] [illegible], а кад престане, остане нам, а

Дињару [illegible] свој [illegible]. — [illegible]

[illegible] [illegible] који су на [illegible] [illegible] [illegible]

не [illegible]. Здраво и [illegible], не [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], све од [illegible]. Само

[illegible] све [illegible] свој [illegible]. [illegible] о

[illegible] о свему, [illegible] неко [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] до [illegible] [illegible]. —

[illegible] [illegible].

„У Дињари беше [illegible] [illegible] на [illegible] и [illegible] [illegible]

не [illegible] [illegible] на [illegible], [illegible]

[illegible] слика и велика слика [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible]. — И на [illegible] мало [illegible] билијара.

Имаше сва блага, мађа и тајне, које
често сањаше, па у свом [illegible] [illegible]
се отело, које даваше [illegible] [illegible], па би те
опет носио.. У празничне дане играше у
зрелу али на сваки тугу. [illegible] играше
дрваше само тако и сваки [illegible]: напараше
се [illegible], [illegible] се [illegible], из [illegible] [illegible]
[illegible] се из [illegible] [illegible] [illegible].

1.

169

Његошева Луча

Једну је зрачку, управо један крај Њ. признавао: васиона, а пророк вел и ~~сво~~ сам свештеник њен, био сам, учесник „ил творитељне свезе“ првејих хармонија. Карактеристичне су речи, кад он анђео води и открива му и део мрака и светлости:

Јошт' би нек' зна, што ми анђел прича,
Но ја опет чим неба исправих
И занесох не чујах анђела,
Већ примјетих сјен свјетовах падах,
И сплавела ме памет одузела.

Ничега Милтоновог ни Дантеовог нема ту. Чудо и право како Њ. много највише апстракције земаљских и човечних означава изражава, а опет цела избаци тина свемирску непрегледност. „Ил творитељне постоје". А човека увек одушевљује бесамртност бића.

Твар је свуда готова издана,
ако исток сунца, обустао рађа,
ако звезде ври у мрак гасне,
ако земља сравниће мир,
Душа људска живи бесамртна.

У *Лучи* својој, Њ. јесте проповедник бога, али уједно прометејски борац за високе аспирације човека, за безмерне и бескрајне, у односу добра и зла. Ево плана Његошеве. У преегзистенцији човек, као и добар и зао, цео дио анђела, сатане створен из бога, заједно боравио са сатаном против бога, залудно, у пропаст из небесне ~~предегзистенције~~ (егзистенције) на земљи отпадао се, даље прошао кроз искушења [illegible] и човек јачи, сатана зла, слабунав бољи одбацивање зла, и хтела, чак и Католици мучним земаљским и физичким живљењем, хтела умом и душом у пространство за бескрајност.

Ето зашто је у хришћанским црквама [illegible] и бескрајно и безгранично. Зло увек постоји, али увек не може одн[illegible] добро више јаче. Ђавола нема, до [illegible] васељене. Бога нема до бескрајног [illegible]ника историјске поезије. Живот је једнака, можда вечна хармонија, добра и зла, а над свим господари ум, као што је заједно с Богом. Нема безграничног зла, нема безграничне муке, и сам сатана има часно и права се у свој смисао, само ће много налик на човека. Хришћанство? Нема га у Лучи, сем догме, невешто. Хришћанство је можда дух ~~[illegible]~~ и проповедник онога што личност изумирује. Једнако проницљивости, од зла чини собом, одржава смисао Карађу и оправдању, и све што засено умеми, а свемоћници? [illegible] је само проповедници радости и стваралачка целокупност, ево стиха

Ал' наказање и проклетство страшно
зрак малог ода зла отресе,
која лажи међ' бића сије,
вода слабе [illegible] у народ,
кључ мала руковође зла.

(Луча име своје
Лучу је много ловио кад не зна зрачена чашица.)

тумачење, свој опит — Шопен је имао један једини опит у основи, за све, за себе — у роду исповедања: Хвала ти Боже, јер си ме на другој једног створења свирача удостојио повеселити, и удељак једног створења свирача сиротања судбу благовољно наградио. Хвала ти Боже јер си ме не зачео (наравно, порекао Сопиште на *земљи*) пред милионима и судбама и страдањем узвишено. — Учинио ме је од мог грешног свог неизмерљиво величанство стекао у хитње — у хитње благословене радости, чудљива и величанствене свој, тешко сам другу судбину мислу са ужасом размишљао и одбацивао."

Некоме је религиозан случај, [illegible], и [illegible] банал. У [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] или [illegible] [illegible]. Не читам ни Верују ни Оче наш. Не служим, јер је за [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ја и [illegible] [illegible], [illegible] као [illegible] [illegible] и [illegible] као [illegible] као [illegible], [illegible] [illegible]. Кад ми је [illegible], [illegible] [illegible] N. [illegible], [illegible] благослов архијерејски: „Нисам ти мога [illegible]. У [illegible] има [illegible] [illegible] [illegible] бла- [illegible] која [illegible] да [illegible] [illegible], и се [illegible] и мира, како [illegible] архијерејске, [illegible] [illegible] [illegible] благослов. А се [illegible] од мене благослов за основање [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] зарђала, и за победе оружје и цвеће у рату, у поље са[illegible] ти ја главе Влајића, па да ти ~~[illegible]~~ да' благословим колико свима, али ти, Ђуре, пусти за то, колико ни да' за ово право."

Патња и самоћа су код Бојића трагичног живота, елементи свих живљења, страха, очаја. Већ Милутиновић:

Треба слушати гласе и између
поља ђеце, што дишу на моме,
пре но прошапће, покоси самоћа

Немир самоће, зло и добро измешано, што у Владимира Васића као мане:

(свакво/
Зла паразитујех твоје свакојака,
а с најбољим хоћу да се борим.

У Лиру нема освете уноси [illegible] [illegible] и [illegible] и самосталне стране. Човечност на земљи [illegible] је [illegible] освете. Човек остави [illegible], с Бог а освета. Он је осветник [illegible]; не и [illegible], вршити освету за [illegible], не грешни

Зло освоји, јер освоје и супротном смеру. Одавно су [illegible] [illegible], а зло најмањи [illegible] [illegible].

Нема је и не нема јер не је [illegible] [illegible], а и [illegible] јер има и [illegible] заклоне засебни дотрина.

Свет је једна, ~~[illegible]~~ [illegible] и [illegible] нема, као, од

2. 9 177

Енглеској, људи и мукама, од [illegible]
свештенство и народ. [illegible] човеков [illegible] се
у вечни живот, а земља истрвена и [illegible]-
[illegible] са [illegible] [illegible] и место казне.

2 Лучи [illegible]

има Астрологију а не [illegible].

[illegible] је [illegible]

главни, научно [illegible], астронома
Јохан Боде (1747–1826), директора опсерваторије
у Берлину, чији је главни [illegible] у првој
у Ист. Павловић Сербска народна [illegible] 1844,
[illegible] кад је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] и сад се [illegible]. Астрологије [illegible]
[illegible] са [illegible] главни. И ми [illegible]-
[illegible], Ст се један [illegible] Ока, [illegible] свачак
[illegible], [illegible] [illegible] мало више, [illegible] мисли и

и [illegible], не даје лако уништити једног [illegible], ни научни ни [illegible], под из разних [illegible] [illegible] моменте, сорте, [illegible] [illegible], а не даје [illegible].

Сличан [illegible] сав у [illegible] [illegible] [illegible] систему: земље средишње, око ње седам небеских сфера окрећу се, око њих [illegible] не- [illegible], изнад [illegible] средишта Божанства [illegible] у старим [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] изреда. [illegible] [illegible] по [illegible] свој, зар [illegible] сам из себе, не [illegible] [illegible], [illegible] принцип. [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible], [illegible]

11

179

Се в растојање [illegible] [illegible] од Земле 1000 пута веће што од мале [illegible] [illegible] [illegible], за Марс и т. д. [illegible] знао ([illegible] год 1781) а [illegible] [illegible] растојање [illegible], што [illegible] више Земле „од Урана“. За [illegible] [illegible] [illegible] систем се незнатни делови космоса, све систем у систему, све веће и веће, до [illegible] звезда („[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и од [illegible] свега“) Сакле, [illegible] и [illegible], сад [illegible] [illegible] [illegible] со „[illegible] [illegible] о [illegible] и [illegible] [illegible]“; и [illegible] [illegible] и звездане неба.

1

180

[illegible] [illegible]

[illegible] 7. ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] без [illegible] [illegible], без [illegible] [illegible] [illegible], без [illegible] [illegible]. [illegible] је 7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: зашто [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ни [illegible], ни [illegible], у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

181

којој се може сумњати да је амбиција стваралаца везана само за Бидермај. Ханс В. иде [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], што се из карактера не види, да публика да не бада на сцену, који Нестрој је ово и способан да оствари [illegible]. За Швајцарца, пак, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]мађе. Сада, у Београду, у свој [illegible] веровању, Нестрика ће [illegible] [illegible] ове [illegible], „наравно [illegible] [illegible]," ~~[illegible]~~ Кинео [illegible] прочитаву, да ли [illegible], заправо, у [illegible], или веровати само читању / јер је имао сам 2-3 знана [illegible] које су постављене на сцени и у разговору један с другим.) Гледано споља изгледа рушила стара драматске персоне, са исконструисаном структуром. Занимљиво је, да свака, да ~~[illegible]~~ целе игре имају корене [illegible] и [illegible] Гогољ (Нос, Дневник лудака, Шињел) [који су, како се зна, у драми/ своју Ж.. Само што је споредно себи разрешено. Овде много каква асоцијацијама и коју литературу и висок, и да хумора у делу своју оцени из конфигурисаних разлога него што више. Код Бекета, персонификовани жанр хумор је он ништа да много и с апсурдним животи живота изговори, чује себе као публика, и ~~[illegible]~~ ствари себе пред публиком, која;

ко зна. Колико је било ако је Венац сонета извесни, или како је замишљао ако је остварио само скромно. Сердара Јанка Ђурашковића имао је за оца Паве Ђурашковић, Марко Шарин, који је био код владике [illegible] [illegible] стране (он с онај који је, за Милош [illegible] [illegible], као пуковника Ђурђевића, био стрелан за [illegible] Сабина) Други уште: [illegible] [illegible], [illegible] или лични лакеј Ђурко, разни „привредни" људи, пекар Стеван Вуковић, [illegible] [illegible] [illegible] Никола; све женске уште, сестра [illegible] и [illegible], манастирски Баук; неколико [illegible] уште је родио Ђуро [illegible], синовац Ђорђије Стефановић; владика Сава, слуге, ~~[illegible]~~

калуђер", а код владичине руке, свог слова
"ревностни бранилац свога [illegible] [illegible];
Вука Мандушића — Петар Јованов Вуковић, који
се бринуо [illegible] [illegible] конзулске [illegible] у старог
и за себе владичину, а пажњом у себи кнеза
Данила.

1.

Владичин главни проблем је слобода

Никакве антропологије, ни онтологије, ни религије не може човеку да објасни све [illegible], откуда му слобода, откуда му снага да остварује вредности. Човек је мучно проблем са[illegible]. [illegible] човекове, [illegible], и аутентично[illegible]. Човек је [illegible] све [illegible], а [illegible] је [illegible] се ~~[illegible]~~ [illegible] не оставља. Слобода земље и народа, слобода мисли, говора, народа [illegible] [illegible] које је била у народу, у стремљењима. Али се не слобода [illegible] највише слободе, пошто се на њој базује сав аутентични живот човеков, зато је он увек водио кроз мисао и лепоту духа.

[illegible] [illegible] [illegible] живота непрекидан (и у смислу [illegible] [illegible]. [illegible], опет у вишем смислу, [illegible] нега [illegible] се [illegible] смисао. Ако ван [illegible] живота лежи то није [illegible] [illegible] [illegible].

Најмањи [illegible] бог, довољно [illegible] и [illegible], осећао ван су [illegible] слободе и [illegible] више реда, судбину ~~[illegible]~~ пред животом.

Судбину човека осећао је [illegible] у смислу неправедности,

[illegible], дни, [illegible], като нещо
от [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ни спасоносно. [illegible] [illegible]
[illegible]: [illegible] сурдина, ако е [illegible]
[illegible] [illegible] може било [illegible].

[illegible] от [illegible] [illegible]

[illegible]: от [illegible] [illegible]: [illegible] ни [illegible] [illegible],
[illegible] ни [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible].

1.

Светли образ и уметник

Као образ и уметник Светли спада са својим делом између сва ~~[illegible]~~ граничне [illegible] вредности: [illegible] ~~[illegible]~~ и ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] уметности. Али не стоји на средини између граничних ознака, него несравњено ближе првима [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и форми. Критичари, одушевљени и публика Свети-

189

рода, сада, напуштен под стиховима, ~~за~~
заносни хармонични стихови, удивљени
мисленим и недовршеним фрагментима сти-
хове који нису ни давали, ни зна, ни
мирише, и [illegible] се о њу- заточеку.
заборави ли и одвојените: се (Шаки
део мисли конструисане ~~[illegible]~~ лобиц, и
са [illegible] и за рому,)
(Са и велики део само лиричар, лири-
чар своје време овдине, који симинал
кондензује и сликама цепама лирску
исаленаш и лирски осећајности. Ова-
кав рашчани ће ј створи пове зайв-
немоће ј изра унутрашње одоловање, али

Којој [illegible]/пела ~~за~~ [illegible] не~~[illegible]~~сто, мир њене јасне [illegible] [illegible]. Отуда, можда, та, [illegible] [illegible] неких одјека, али час [illegible] једној час [illegible] [illegible] [illegible] вредности.

Наше је мишљење овакво. [illegible] је овако [illegible] и [illegible], као [illegible] [illegible]. Али и [illegible] начина [illegible]. Он није [illegible] из [illegible] [illegible] [illegible] из блока, [illegible], [illegible] од [illegible] [illegible] и море, није [illegible] ни [illegible], ни [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] и [illegible]. Он је из блока [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] се [illegible] [illegible], [illegible] ~~за~~ [illegible], [illegible] [illegible] и [illegible] ~~[illegible]~~

4

191

[illegible], невину је рука, да може као Бодлер усамљен, као [illegible] и [illegible] [illegible], али [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible], [illegible], ~~[illegible]~~ остати [illegible] је у Бечу. [illegible] није одређан. Ниче је зато Вагнера осећао свој ослобођењем од [illegible] [illegible]. Ниче је имао из [illegible] што би било потребно за самосталност/ и даљега одржавање духа од онога што је болесно и [illegible] сам. Он није био одржаван Вагнером; него је ~~био~~ увек и опет тежио себи ~~[illegible]~~ [illegible] из Бечи сав није никада могао

192

да изађе. Он ће, видећи се лично

са се [illegible], ослобођен, оде ~~од [illegible]~~ [illegible]

~~[illegible]~~ мучно се као старој Идеја из

[illegible] Камена [illegible], [illegible] и [illegible], али се

са [illegible] [illegible] [illegible]. Овде је сад него

остајало [illegible] [illegible] визијама које као

себе [illegible], мотиви [illegible] сабри се [illegible].

Он је видео [illegible]

На којој се [illegible] [illegible]
Откривају као вихорови (стр. 4)

~~али [illegible] [illegible] [illegible] није мотиво са~~

и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

фантастичне [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] и [illegible] [illegible]

идеја, али, уграђена у људе и односе
остварена, она није мање непосредна
ума и ова свој да ~~продире кроз~~ узима
живом темпераментом, са свим одлике
искуства лична, и ~~[illegible]~~ у разним
односима према другим личностима и
ситуацијама. Ово даје код стварних,
савремених ситуација.

Одатле, акција у
комаду, макар и у малим изведена
драмска акција била је само оно што
се овде акција дешава и, у почетку,
у прошлости у сећањима. Људи и ствари,
~~[illegible]~~ и свуде прича о оцима. Или

Људи у Риму, осећају се готово сједињено, ~~[illegible]~~ изненада, без икакве ње и без икакве воље, само ~~та~~ тако као се одморе, а онда фантазија њина, осе-ћају, лупају без размишљања о лепоте и ~~[illegible]~~ сличну збрканост осећања и радње, као апстрактној схватања, ~~[illegible]~~ осећају као лако свој тежину, ~~[illegible] свој~~ силан остају и мисао **над** стварју.

Велики није пом-мао из тугаге, зато што је осећа годи з. т. успомене нико ~~ба~~ не ниј сама ~~ба~~ ~~[illegible]~~ се истине из ових крузова примитивних епархија у стилу ~~[illegible]~~ Тешалио, ~~[illegible]~~

у хелијевом Кубану, и друштвовању сликеца Вук је дао југословенски и словенски оквир у Дубр., ~~[illegible]~~ точке фразе и и афоризак ~~[illegible]~~ точела Дубе. Почели са овим литерарним функцијама дотакао се, наравно, несвесно, али као ~~[illegible]~~ академик, не као смисао и жив. Сада се радња на Се ~~[illegible]~~ без личних, ~~[illegible]~~ пато да употреби и овезна Трнаду. Иако је дао са Ачадемиком, [illegible], и [illegible], али са [illegible]. Знам, нисам на Дубр. и уоп., сасвим се изнад издвојио из Турске.

Иако у З. Г. ниј- са необјављених личних тумачења, ипак много ради, јер је 9 година

конкретне биле садржински и тесно народски, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ реалистични.
Отуда могу се ~~[illegible]~~ лако из примера [illegible] Кирил, и [illegible] се остављене [illegible] [illegible] драме или [illegible], [illegible] [illegible] ~~објашњавање~~ постављање / значење друму [illegible], кроз [illegible], [illegible], маште, ~~[illegible]~~ судбину [illegible].
Отуда су сродни херој ове два лика [illegible] и карактер личности: двоје су [illegible], али двоје другачије. ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] везане за [illegible] [illegible] [illegible], лику судбину, [illegible] и [illegible]. [illegible] се [illegible] [illegible], [illegible], све су [illegible] [illegible] Сава, [illegible] лако аристократа, [illegible]

све то исто слично, изговорено, једно другом не уступа, као једни сиромашни, одрпанци, просјаци, туђи људи, али они ~~[illegible]~~ славом и миром ~~[illegible]~~ пуне једним патосом, обасјани целом земљом.

~~Станковић~~ Кочић Ст.

Ето и Станковић, и поред З. С. и осталих, али неупоредиво самостално, [illegible] као [illegible] није он оно што јесте и ово што оно што јесте, није могао. Свако његово [illegible] [illegible] ~~је~~ у науци [illegible] на- [illegible] [illegible] с [illegible], и [illegible] за и осећао и сад [illegible]. Ниједно самосталност,

198

слободе, личног живота, стварања у сфери која је изван реалности и сарадности. [illegible] се ј[е] нађе баш на време, не се му ~~то~~ и било тело заробљено. [illegible] сопствени [illegible] му ставља свом о себи и своји ~~[illegible]~~ [illegible] и Ј. Т. са својим [illegible] страх. ~~С за [illegible]~~ Већи и трајни ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ не се ~~[illegible]~~ [illegible] свог [illegible] у својој фикцији, стварних људи и ствари које нису припадале ни у [illegible] из стварности ни сарадника, нису [illegible] ни [illegible] сам. На крају, слободу у свом [illegible], у [illegible], у чему сам писао

12

199

[illegible] моја се [illegible].

Ст. Л.

Мишљење и мисао, што је лик [illegible], зато, изнад света. Ако би се из [illegible] [illegible] [illegible] изведена [illegible] ~~[illegible]~~ мисао, и [illegible] ће В. [illegible] о мисли, изашло би [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Он је, [illegible], [illegible] у [illegible] [illegible], без ~~[illegible]~~ физиолошког и [illegible] одређеног захтева, ~~[illegible]~~ [illegible] једино [illegible] главе, ума и мисли.

[illegible], [illegible], и [illegible] [illegible].

Ст. Л.

Але в цьому її основна [illegible]-лан. Вона її без [illegible] [illegible], без наголосу внутрішніх знаків о [illegible] і монотонної [illegible] з своєю ма-лих і бемолів. Через її [illegible] мисли [illegible] звучно, але без [illegible], [illegible] [illegible]. Вона [illegible] [illegible] баса, що є дно [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ і метафоричних образів [illegible] і [illegible] і [illegible] [illegible] [illegible]. Отже і [illegible] [illegible] [illegible] і [illegible] [illegible] невідповідно. Загально [illegible] і [illegible]

201

напуштани у великом опадању, повучено. Он, Змајевом, Отаџбине баш:

Он мене знаде, а ми себе знамо,
Једно чаша не треба сродништва

Ст. М.

Колико је свој. народ у земљу волео као што се воли оно што баш (у души своје, али баш уједно слободу. Као дужност и друга С. З. Г. организоване на које је био у земљи, као пробудитељ и нашу будила се ~~[illegible]~~ за њих борбу. У Неаполу, Оле-вина му је у стану и на уснама; различне Срба ће Наше, (але се ми Срби народоносни.?!) За сигурност се несложни од свега што је [illegible] ову земљу. У [illegible] [illegible] [illegible], у време [illegible] [illegible] што [illegible] [illegible] и [illegible], Вели[illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], и што се из[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је по[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Он се од час [illegible]

у [illegible], море, [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], с [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] у најлепшим [illegible] очима. [illegible] [illegible], [illegible] је [illegible] земље, [illegible], [illegible] [illegible] и сама себе. Nikoga [illegible] – с [illegible] и — могућу у најбољем, труди се у дилетантизму, [illegible], модерни нагону, као и звук у свом ритму, [illegible] и [illegible], интерпретира се [illegible] [illegible]мање, сталожена, апстракна, итд. сав изнад и супротан, [illegible], [illegible], [illegible] ако не мисли а оно осећања једностраности, добиће, и моћи [illegible] јачи и непознавањем песника ко-ја у [illegible] [illegible] [illegible], допринеће и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ласкаве речи.

У томе је [illegible] за

суштину стваралаштва Његошева. Овај дан је сишао од сигурности и што [illegible], тако да је сигурно био [redacted] срећан. Он је то знао сам! [illegible] није апсолутно била, није апсолутно била условљена ни спољашњим животом ни унутрашњим. Али је осјећање слободе без обзира [illegible], на начин недефинисане и фаталан, и ту бесконачност је знао самотан. Овђе се сви одјеци [illegible] бацали кроз мисли, задње слободне функције у човеку.

Мислим јасно, и срећом мислети

ив. б.

Ал и што је фантазии [illegible] [illegible]
у [illegible] своју мисију и снагу.
[illegible] у [illegible], свагда је судбина своју
[illegible] у име бога. Место [illegible] не
пробудила предмет, [illegible] [illegible] [illegible]-
лошке, обујала се око проблема [illegible]
[illegible] и [illegible] слобода, она је
[illegible] у [illegible], васељени и
~~[illegible]~~ религиозно, и [illegible] се враћа
да се [illegible] онако [illegible] је и [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Само да се
графички могла [illegible] [illegible]
која [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

увек исто [illegible] [illegible] наступајуће паузе

и умирања лепоти [illegible]" ([illegible]):

" „[illegible] светова", „[illegible], [illegible]"

[illegible] у вис луп, V до Бога; стварено

[illegible] у својој ограничености; низ ло-

[illegible] човекових [illegible] значаја, ~~[illegible]~~ и

[illegible] [illegible] природе, али све [illegible] само

[illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] и [illegible]

[illegible], и [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] и [illegible]

[illegible] лепоти", и најзад се увек "затвара

круг, све, и [illegible] и [illegible], [illegible]

се [illegible] [illegible] (с) [illegible] и [illegible]

и у Бога руку сигур-
помоћ и ове величине

([illegible])

[illegible] певање [illegible]

вечна вароши између, смењала се, безрадосна је дна века у зачаравала смену. Није је неотуђени становник имао да се бори против туђих сирота и обичног кола.

Источњачка [illegible]

Источњачка [illegible] је сва у [illegible] велике [illegible] и велике ученичке фантазије. Зато што је она у ствари [illegible] свет и зато [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible], [illegible] је од [illegible] са [illegible] може се буде [illegible], [illegible] народ, тако [illegible] и [illegible] и ~~[illegible]~~ [illegible] мозга. [illegible], [illegible]. [illegible] се [illegible] [illegible] [illegible] није дно [illegible] је у свој [illegible] хармонију [illegible] на [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. Нема [illegible]-

те било у њем сличан човек, величан уму, и моћном ствараоцу. Све је то, најзад, сиромашан од примитивности, од немоћи. Бо- лест је ~~[illegible]~~ могла бити у њему јака, велику злоћу је сматрала нехармонијом; ~~[illegible]~~ ~~ко~~ моћног ствараоца хармонији, у основи сличне гармонији. Примитиван хришћанин у основи, суморне, а ненаглашен [illegible] сматра [illegible] дар, често се истим у облику једне неодређене осетљивости. У примитивцу и нема фанатизма, сујеверја, [illegible] разрачунавање се [illegible] са злим духом, што [illegible], [illegible] формуле [illegible] с [illegible], [illegible] зла. У немачкој окупацији је било много сирове снаге, свакодневног оргијања изазивање. Народ, [illegible], [illegible] је [illegible] уништаван.

Кучина са своје [illegible] [illegible]
В.
Ко је хтела [illegible] народа.
Ст.

Монаштво је сумњиво као неправедно злочинство, а и као потпуно везано са уличним споровима земље

Које [illegible] ниче у народ
Које [illegible] руководи [illegible]
Ст.

[illegible] у [illegible], народне, православне и увео све [illegible], [illegible], [illegible], и

изговорио [illegible] у своме супротност,
а мисли и свему свету дава своју
неизоручиву озбиљност. Тако се стално
он у смешку, и у свакодневном животу.
Свака шала је погађала с оштрином, са
шаљивом, опасном, критичком, била реч
усредсређена ~~[illegible]~~ и озбиљноте које се
не може мало рећи ~~[illegible]~~ од суза, него
муке рећи из мозга.

[illegible] [illegible]
одвећ на је са [illegible] фрагменти у
синтезују вечни облике (и [illegible])
мисли. ~~[illegible]~~ Обично је код [illegible] се ~~[illegible]~~
физичко нешто недогатко дође израз у

5

212

невтомної сили. Ну вітаю, обнімаю:
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] з Кон-
[illegible] [illegible].

1.

Искре у камену

Декарт је у једном свом другом спису, где је бележио своје мисли и замисли, рекао како је поезија много има јачих, смисаонијих израза и казивања од филозофије. Он је то објаснио божанским ентузијазмом и и снагом „маште која ~~[illegible] да [illegible]~~ избацује ~~то~~ семе мудрости (које је у души сваког човека, као ватрене искре у камену) са више лакоће и више сјаја но што то може разум философа."

„Искра" и Ивачишева

Искра зими свој [illegible] своје: ~~[illegible]~~ ситнаи унутрашњи неспокојност, и мисао. Када се и сада у [illegible] иде [illegible] јавно шта ситнаи, не знамо. Родитељи [illegible] и обојица живели су у односима [illegible] ну [illegible] угодне мере или суд за одређивање [illegible] од [illegible] [illegible], који је [illegible], [illegible] и [illegible] на сву своју [illegible] и [illegible], зашто што је у [illegible] [illegible] [illegible] с [illegible], и [illegible]

(X) пушкарник смејао се ~~[illegible]~~ уздисао око
се зграде општ., бр. ст., простави се. Као
у Сарајеву [illegible] свако одржавао на кори
фирме малих дућана [illegible] и завичајна-
ва удовичиних лица, итд., у т. д. ~~[illegible]~~

II млади Гаро, неи и сапаснто, бирао се на-
мен, изузимао из мало срце и падао у леву,
смејао енергично о [illegible] не [illegible] и о
победи с поштовања о себи уз пиће.

С друге стране, отмене
[illegible] се ~~[illegible]~~ рано из себе ~~[illegible]~~
[illegible] велике и наследника владике, и од чувеног
и бура, [illegible], и лопата. свеца (X) У овоме
[illegible] се ~~[illegible]~~ снажно [illegible] ~~[illegible]~~ снаге

⊗ 7. Петар I могао је, као ~~[illegible]~~ светац, као владар, [illegible] на ум Петру II. У целој својој сили он је ~~[illegible]~~ на више места у ранијим [illegible]. ~~[illegible]~~ [illegible] ће као јунака, ~~[illegible]~~ у Св. М, које даље [illegible] [illegible] и у другу [illegible] [illegible] с земље, а они му собеседују. Сада, [illegible] од 18–20 [illegible], виђен је у малом у овој трагедији, не само као јунака, него и [illegible] и [illegible] главом.

Није само он од [illegible] [illegible] ([illegible])
— — — — — .

Благочестиве мисли и [illegible]
Није сам цар, није ту [illegible] [illegible]
Он је [illegible] обичај народа,
Он је рођен да [illegible] [illegible].

алузија, противречности, које те саме садржавају регуларне облике заобиђених, удружених, изданих. Такве се ~~[illegible]~~ потом отварале и по предајама законима душе, [illegible] [illegible], напињале се, напињале, [illegible]. И он [illegible] су [illegible] и сами почела изван себе и [illegible], све [illegible] [illegible], и сам наследница [illegible]. ~~[illegible]~~ Бог. Где [illegible] [illegible] сам из себе [illegible] и [illegible] очију. А [illegible] се, [illegible] да се у своју душу [illegible] и да је [illegible] ставе и [illegible] сеј, [illegible] мисли да је и [illegible] речи. Али је [illegible] у себи, неке је од времена на [illegible] могле [illegible] и не-

217

[illegible] велике неке структуре – у ун- [illegible] речи и мисаона. Да ли је и [illegible] структуре у лепоте, неке [illegible] Светог Саве I рано се спао у [illegible], и уоео му учитеља С.Л.С., али нико није знао да и свој избор учинио само [illegible] ду- ховне одговорности, [illegible], истине у [illegible].

Значи, [illegible] са значење и смисао, мој генија [illegible].

[Примедба:?]

Закључак је [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] учио – када се у свему духовни процес, сажимање, [illegible], ~~[illegible]~~ уједначавање у облике, у готове мисли. Имао је [illegible]

215

у народном говору и у песми. Све се [illegible] [illegible] [illegible], да их је за [illegible] [illegible] највише употребљавао. Сентенције, пословице, [illegible], песама из је [illegible] увек, и [illegible] употребљава у позитивном и негативном смислу на његово дело. Он је [illegible] мислио, и све је више [illegible] с [illegible] [illegible]. Али ако [illegible] мисли [illegible] да [illegible] [illegible] буде и одређено народна, [illegible]; и одређено лична, обојена с [illegible]; на народ и [illegible], [illegible] мисао, [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] атмосферу чисту, без [illegible] и [illegible], [illegible], мало смислених [illegible] живота.

~~[illegible] и [illegible] за [illegible] [illegible]~~ ~~[illegible], [illegible]~~

Од самога наслова песама [illegible] [illegible] је већ визуелан и издаран у области ли-сти. Год (1837) у [illegible] имамо и са песму под насловом: Вјерни сам попут [illegible] стихову мислима. Од 24 стр. [illegible], већина у ово-јесени већ има величанствене визије о ~~[illegible]~~, пространству, функцији и сушности имена. Сазнаће васелену мисли от „про-сторе океане", ~~[illegible]~~ „безличне пространи удубина", „гола судија", у „[illegible] „ћудљиву" мисао загаварива". Иначе горње има песму Мазарин. Ниша рефлексија. Мазарин је само неки измишљени [illegible] провинц ~~[illegible]~~ човека који је згазаш у животу, „на све мањкове",

2

човеку

исклизавање тиха
И звјездана суза

и са осмехом да је ~~стидљ~~ спољни глас угрожен.

Он је увек свечан, хијератичан, литургичан; све је incantatio; говор је увек васељена и празнику, везе увек од земље до неба, и једина функција, ако говори мисао..
Управо се чуди како је несхватљиво с мисли~~[illegible]~~ и друговао овај дух у телу и злобног ~~[illegible]~~-ногаог и стварног и малограђанског ортака мушки човек. Какав! Одмах се претвори у зраку, и одатле бацају зраке с другим зраке сјанане све. Чисти немиловни сила све: све руке, све зенице, све звезде, свесвемир.

и све је [illegible]. Песма о [illegible] [illegible] зове се [illegible] вијенац. Поново зове га Вјенац од бисера) (Вуковић, 507) У [illegible] у *Мисли* [illegible] ([illegible])

Будућност је наша велика тајна, која се садржи у оним недрима, из [illegible] којих је наша прошлост била.

Стар 30 и нешто година (1844) Његош пише песму *Мисао*, своје главно дје- [illegible], у којој и сав свој [illegible], своју [illegible] [illegible] [illegible]. Ове песме, од ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], [illegible] даје и сумњу и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Сумњичи [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] васионе и [illegible] [illegible]; и [illegible]: [illegible] [illegible]: [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] све. Као је [illegible] [illegible] [illegible] и мисли; са ~~[illegible]~~ здравоси мисли, с којом човек [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] само ~~[illegible]~~ [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible]; [illegible], бесмртности, из супротности, [illegible] свега

што чини материјални садржај, али на [illegible]

ново стварање, из оног [illegible] мисли [illegible],

онде [illegible] свој са собом [illegible] се [illegible],

да би видели да и оне [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ куд

на [illegible] куда и [illegible] и [illegible], и [illegible]

и [illegible] [illegible] човек и звезда (један [illegible] свет)

једно [illegible]. Нико ништа не зна,

„Један зна за све —“ —

а све остало [illegible] свој [illegible]. ~~[illegible]~~ [illegible]

човечанство мисли са ~~[illegible]~~ частицом [illegible] бесмртна.

Мисао, као [illegible] [illegible] [illegible], ствара [illegible]

идеалног стварања. Нешто, [illegible] [illegible]. Из

[illegible] мисли [illegible] „не може у [illegible] [illegible]“,

[illegible] [illegible] се [illegible] човека бесмртни [illegible] се

[illegible]. [illegible] затворен круг. Тачно се

[illegible]

Али си ми [illegible] вечно мучење,
Али сјајно небо вечна плавина?
(мисао)

[illegible] се опет ће и мисао овде бити
сити као и ви — само у „~~мало~~ мало Курју"?

Велики радосне и мирне спокојност од
целе свести ће долазити мисао, јер опажати све
се све, свет, васелене, ли, мисао, и све само
идеално стварање односа, и после, остварења
обојичних облика. Звезде, цвеће, а мисао
Боже, све и човека,
(о звезданом небу) даље иде. ~~[illegible]~~ Човек,
цвеће, али даље мисао о њему даље иде.
Цео свет овај цвеће, али даље мисао
иде даље. ~~[illegible] све [illegible] је мисао моја~~ Све путем, мисао [illegible] [illegible],
створено, мислим.

и

Али све пуцало мимо мене иде,
штоја свому боју, на даљ настојања.

Све је давне мисли у веком мисли, и сав
мој' друг' води у „страшном дел вечности."

У овој бесконачности,

песми, која де чује с оружја као свет,
бесмисао све од [illegible] мечке у [illegible],
Од несташаленог бој и [illegible] то се [illegible]
од ово-свете [illegible] [illegible] натраг

Од ње, од Црњанског
није ни више наслућивала [illegible] мене
као сопство, да се [illegible] бог [illegible], из
до [illegible], увек [illegible]
— — . чудовишт—
— — — —

12

[illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
од отменог океана
док се [illegible] к [illegible] [illegible].

ЊЕГОШ

Земља и род који су дали Његоша

Данас се Црној Гори отварају капије. Све је више путева који споља ~~[illegible]~~ пробијају ~~[illegible]~~ стење, прођу је, и на другом неком крају опет изађу из ње. Има по Црној Гори ~~[illegible]~~ од машина које јуре по њој тамо где је некада само коњ брђански и пешачка стопа опрезно се верала; и има машина које је надлећу и одгоре загледају њене ~~[illegible]~~е скривености. Некада, и не сувише давно уназад гледајући, Црна Гора ~~је~~ потсећала на једно велико средњевековно манастириште, подигнуто високо у планинама, са намером да се зидине и стене слију и изукрштају до неразазнања, да оно малобројно људи којима је суђено ту да век проживе, ~~збуне и дивотама и гневовима својим и земља и небо~~, и ~~да се тамо ти људи збуне и само о њиховом пореклу и природи својој~~, да зато заволе искључивом слепом љубављу ~~[illegible]~~ тврђињу, гнездо и гроб свој, и да себе не могу више замислити до краја слични ни на којем другом свету.

Стојали смо под зидинама и стеном неког стотинама година старог манастира и размишљали о тајнама и чудима који су тамо горе збивали се и одигравали се. Свет разних колевака и старина пео се да се тамо од нечега скрије, да живо или да умре, да ћути или с облацима разговара, да сахрани у гудурама злочин или несрећу, јад и сиротињу или пуст нек и понос који рачуна до задњег даха на неко обрачунавање, вреба освету, или чека правду, и најзад умире као разбојник светац, или неизлечиви маштар. Не питају се никада ти људи одакле је ко древном старином, шта би открио кад би груди раскопчао до тајних слова срчане крви, него сви метни на себе ризу своје камене куће ни на небу ни на земљи, ризу самовања сиротовања и од божје стране и ризу угушеног гнева и немирне жедне маште од своје стране.

Ко су Црногорци давном старином, не само да је зато тешко знати што је и то варени Балкан, него нарочито стога што је у оним висинама и голотињи нечовечној сакупљен свет морао бити збег. У нижим му пограничним покрајинама помешани су Црногорци кра са Арнаутима, даље са огранцима древних Илира, даље са Муслиманима, али како се све то посрбљавало. језгро оног звега морало је бији српско. Верује се верују нарочито Црногорци, да су они збег српског племства после пропасти царства. Увек се испред ратног надирања бежало у ненастањене гудуре и шиме, тамо где могу опстати поједине групе људи а не завојевачи, и ништа лакше него да је у крви Црногораца много соја и прошлости али и доста скрханости и резигнације , п отуд у познијим ген генерацијама много мутних сећања која се мешају са познијим подвизима, много наслеђених ставова који нису увек били у складу са актуелним догађајима, али који су израдили један темперамент и један поглед на живот који су до краја остали унеколико архаични.

Враћам о се опет на своју сравњење са манастиритем.
цетињске митрополите за владаре
Дуго времена Ц. г. је имала владике који нису имали световну власт. Први ју је кнез Данило постао и световни владар. Затим, заправо Ц Г и није била држава. И вл. Птетар 1 и песник Вл Петар 2 бадава се трудили да Ц Г добије међународно државно признање. Затим, Ц Г и слободни црногорци или бар она који су се најуспешније отимали и од турског завојевања и превласти, о и од других немилих и туђинских сфера, то је био дамо један мали део позније кнежевине и краљевине. А остало су сачињавала разна засебна племена, у брдима. па доле према Боки Которској која је у припадала млетцима и која су била као рецимо Паштровићи, врста млетачких црногораца, па други опет под аустријском сфером, па већина њих, а наро чито владике сваки час у променама час под утицајем више руским упркос Аустрији, час обратно, час под у врсти пријатељства с Турцима нарочито паша ма мостарским и скадарским против и Русије и аустрије које би се повремено и спријатељиле кад би била на плану политичком подела турских поседа у на Балкану па и подела Ц Г

Пл мена су се постепено сједињавала са Ц Г и опет јој били непријатељсуа, и према општој опасн сти од Турака и прем а пореклу династија, и према политици појединих прослављених јунака и бораца, који су у Ц Г претстављали одмах врсту претендената на врховну власт, или бар политички веома упливн е факторе, са којима су тражили врсту савеза и владике и Турци Млечићи или аустрија и Русија. Такво стање, избацивало је у психолошком смислу увек тип јунака, тип триумфатора главара и вође у чијој каријери леже све могућности, дизати се до оснивача нове династије и бити убијен као сметња коме којој било другој сличној амбицији.

1.

Балкан

Балкан је доба старости и младости. Што до нестајало, разнове-со [illegible] напуштено и опустело. ~~А~~ Уморно је! Писац ових редака, ~~који~~, има од одговоре из земље два ~~[illegible]~~ [illegible], непрекидне и сигурне утиске.

Један је: сиротиња, са својим јадањима и тужбама, оскудицама и страдањима. Друго је балканско уморно све. Један и други утисак је стваран, очевидније је неисторијски и неизмерније.

Уморен сиромаштвом и сиротиње ~~[illegible]~~ који није ни давно раздељен, а како ни одређен и добавен, Балкан има, од старијих ~~[illegible]~~ земље, (Грос вековне, [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible], [illegible] и [illegible],

2

архитектуру дућана и хана. Народи ~~[illegible]~~

се не могу збрисати и, изгледа, одвојити ~~задржати~~ ~~навике~~ [illegible]

[illegible], од старих доба ~~до~~ [illegible] Срби, [illegible]-

нове и [illegible], сви се држе — македо-

слично — ~~слободу~~ за и мешању, али сви од од ~~нико од Балкана не~~

~~[illegible]~~ непрестано [illegible] и лутали,

нико од [illegible] земље не успели оставити

и [illegible] која се негде већ рађа

Балкан је тачно

велико поље разних географских и цивили-

зација.

1.

Јевтићево ~~смрт~~ умирање

да витезе уподобе [illegible] код [illegible]
Г.Б.16

Необично је ~~[illegible]~~ тужна ствар кад се јунак или песник умори. И јунак и песник символи су ~~[illegible]~~ доживљене моћи и слава, а кад заранда доба, онда пропадају. Код јунака опадање, код песника неке несреће које пресеца ~~но~~ свет стварања: млада смрт, лудило, самоубиство, слабоћа. Једном речју, херојски замишљени треба да се, да исто тако ~~[illegible]~~ недокучно сврха најзад снажног

борба, да буде славне и величанствене 28
у вечитој пролазности, да се она одигра
негде између неба и земље. Зато је
бескрајно [illegible] кад се један — или десетак
умору, језуитпијар, желе смрт да им
дође

Имам, нажалост, такве
случајева. ~~Ако~~ Већином су млади, ~~[illegible]~~
даровити [illegible] обдарени духа, јер
су дали део од најбољег што су имали
и обдарени да дају, али [illegible] у [illegible]
[illegible] [illegible] којих се треба борити против
ниskости и суровости [illegible], ~~суровости~~ ~~[illegible]~~ сујетне,
[illegible] (сплеткама, [illegible], ~~от~~ завидљиваца и

232

одржава свога отменошћу и изузетност.
И ~~што~~ за нас значај неке [illegible] ширине и дубине, где целина света и свих народа се [illegible] подлаже,
~~Тако~~ је велики руски песник Пушкин малаксао од ~~теш~~ беде и досаде живота, писао пред смрт своју жени, са сломом: „— — — уморан сам, решио сам да бежим"; Дошао, наизменично, са неподношљивом осетљивошћу и разјареношћу свога исцрпљеног живота, тако рећи разгњевљено ~~сам~~ изазвао двобој који га је убио у 38-ој години. Тако је енглески велики песник Китс, који је рад био све оно чиме се сами зове се једног од највећих енглеских песника, по духу свом у низу Шекспира, он је био исмеван као недаровити песник и ~~[illegible]~~ упућиван (што је фармацеут) да иде да пере

француз[illegible]. Толстој од [illegible], у Иљичу, дао је израза у једном своме [illegible] писању где је сличност са смрћу, да му је сасвим обично [illegible] са [illegible] уму. Свете [illegible], у свом писму [illegible] сестри, где је у последњем речи израза онај место [illegible] [illegible] рану, такође је [illegible] Кад један човеку [illegible] [illegible] решава да уђе у 2ⁿ [illegible]. Она вели: „Он је престао да буде живети ... Господе Боже!" пред смрт да он, слободан за све грехе, и [illegible] да свој [illegible], за све велико, [illegible] [illegible] да [illegible] ...

Живе ~~[illegible]~~ убијен .... од ~~[illegible]~~ злобе свете, ~~од [illegible]~~ и др. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] које су на ове свете пребаци [illegible] за мога..... сам Жалиће ме мој [illegible] [illegible] кад чује да је он решен да умре."

Несрећни и очаја[illegible] [illegible] случај од ове оба јесте случај на[illegible] [illegible], који се у самоће и [illegible] [illegible] убио као [illegible]дер, умирао једнако као монах за свој [illegible] [illegible], и од [illegible] [illegible] [illegible] да му је [illegible] ни мајци за свој [illegible]. Ње се није сећао, кад је, у свој смрти, 35-ог [illegible] ~~[illegible]~~, усвикнуо: Умирем!... али ми није жао умрети, него што не могу оставити [illegible] све само једини, не знаше [illegible] на чему сам ово овде оставио!" Долазе [illegible] [illegible], где одговорио, не су му [illegible]. [illegible] [illegible]

235

не малаксава сасвим, тешко би рећи [illegible] оптимиста, у коме се би у очајању политичкој односа који је настао [illegible] у доба године 1875, и он ~~[illegible]~~ могао, и могао користити, и веровао се да могао нешто учинити. Од свега је још било вере у овог великог и сложеног човека народног, [illegible], јунак који [illegible] се [illegible] победу земље и народа [illegible] и [illegible] [illegible] од свих [illegible] [illegible].

Велики је [illegible] опти- [illegible] [illegible] не [illegible] свега као [illegible] [illegible], него као [illegible] [illegible], као „умирање не [illegible]“, као [illegible] задатак [illegible]. [illegible] Бога ј [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] црних планина! Скромно се стишао, достојно скромно и раз- мишљавао, чувао се да не трчи за странку кад је био и владар и монах, али у души њега је [illegible] и чувао [illegible] остварене на другим. Зар није и остао сав посвећен своме Вијенцу и Лучи по уну- трашњој суштини и по [illegible] ре- лефном изразу, не туђим задобивене лепоте и славе!

Године 1851-е априла месеца, [ше године пре своје смрти] ~~дошао~~ [illegible] се [illegible] у Италију [illegible] ~~лечења~~ ради. Већ [illegible] своје [illegible], као звер, уз болести [illegible], мучила се [illegible] и турска војска, сагашна, [illegible] у [illegible] [illegible]. Сада је овај био

нарочито опасан, и једним својим [illegible]

[illegible] [illegible] са [illegible], Сарајево, Босански ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ Омер-паша, ~~[illegible]~~ извео је [illegible] и [illegible] једнак

вашку [illegible] ~~[illegible] [illegible]~~ војничкар: ~~[illegible]~~ организовао ре-

дову војску у Босни и Херцеговини, и [illegible]

[illegible] све аге и [illegible] херцеговачке,

бегове, [illegible] [illegible],

који се ~~[illegible]~~ сматрали [illegible] од султана

и [illegible] Стамбола, и оне, ~~који~~ се [illegible]-

[illegible] и [illegible] [illegible] Босни и Херцегови-

ни, и са за собом [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], и [illegible] [illegible] [illegible], и

[illegible] [illegible] [illegible] и [illegible]. ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] по [illegible] своја, [illegible] задужила като-
личке [illegible], [illegible] када су [illegible] [illegible]
[illegible] код Хрвата [illegible] што су Хрвати,
а код православних [illegible] што је [illegible] много
[illegible] било [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Кар-
ађорђевић [illegible] [illegible], било у [illegible] с
[illegible] [illegible], а у [illegible] се
сматрала. Зато су они, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] је [illegible] и
[illegible] [illegible], и међу њима, [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] су [illegible] и [illegible]
[illegible] и [illegible] човечанство. Овај папа, [illegible]
~~[illegible]~~ [illegible] са својим [illegible] [illegible]
и Богу, [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] је [illegible]

1

~~[illegible]~~ Ова веза је морала имати ванредан процес. Јер у исти мах, они се састали као и [illegible] [illegible] с [illegible], са поверењем, уплашеношћу, подозревањем. Забележено је [illegible] је [illegible], у [illegible] Васа [illegible] Танкић, на састанку [illegible] је писао први [illegible]:

Бе, Танкић, мучна разговора:
Ми о глави, а они о репу!
Надбијају као шампањце,
А подижу ка старе [illegible].
Слично лажу, а ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]!

239

италијанска. Међу њима је био и [illegible] Његош-, који је нарочито био [illegible] од судбине [illegible], у борби с Турцима. Спремао ~~[illegible]~~ народ за ослобођење потребне снаге у овим крајевима, и шта су ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ пропали, [illegible] [illegible] и горе.

Шта је, од [illegible], [illegible] лепо Његошу у Италији, и боље се угодио као [illegible] [illegible] и жалост за свим стањем у црногорском животу. [illegible] на је што учињено, и радо се [illegible] је Љ. Ненадовић био сведок тих душевних страдања Његошевих и забележио речи које се излиле говорећи

[II 55–56] ii

очима.] Речи Светислава, као увек, у рече-
ницу (у речцу), стоје као ~~остатак~~ резултати иза
писања Калиновићевих мисли, као исходне
строфе из пустиња унутрашњих доживљаја.
Л. Ненадовић каже да му је владика пружио
писмо и рекао: Читајте! Ненадовић отпоче,
али споткну, помете се и одговори да не
разуме. На што ће ~~[illegible]~~ Његош владика: А ја
сам разумео! Омер, стиже из својих крвавих
похода од Мостара на Сарајево. Тамо је убио
Али-пашу Ризванбеговића, а помоћ му је, као свима
њихови Босну и Крајину, са удари и на Бос[illegible].
Чита је и Ниче Абдића са Каменита сина
одузета у сузе и крв! Зар се Бош ниче

наситио богатства и власти, за што је и народ изврагу! Не да ни нас ни богатим на миру, ни другима. — А ево са би са и он другим као сви сиромашни, да од њега ~~[illegible]~~ што разнесе срећу, како је било са свима сиромашнима, а нек да би се не одужи сувело месо које је оврљен, да бахне да се на сахаранах суд ~~[illegible]~~ више са Османлом!

Овај мир речимиђе ~~[illegible]~~, да се не осети да су од речи до речи упућене из искуства и саопштавања, јако би се да су ~~[illegible]~~ градила упрада. Уздахну, говорио је он и свестан, као урећ [illegible] се [illegible] узбуди, а [illegible] у свој [illegible]. [illegible] [illegible] тај пут [illegible] на трговачку употребу у свом принципијелном [illegible] [illegible] и [illegible].

[illegible] је [illegible]

Омер паша [illegible] је [illegible] бар, али се [illegible] био други пут, јер је [illegible] не [illegible] [illegible] [illegible] 1853-ће, за владе Кнеза Данила, у ово време кад је [illegible] [illegible] и у рат с Турском.

[illegible], [illegible]

[illegible] је [illegible] [illegible] као [illegible] [illegible]. Властник је ограничавши [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] није [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] о [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], јер у [illegible]. Тога се и властник сам [illegible], и они [illegible] [illegible] [illegible] се мање [illegible] и [illegible] [illegible] и сјаја и величанства по свету. Зар ту, заборавио је г. Александар I. онај [illegible] [illegible] стварао, ~~[illegible]~~ доживео [illegible] и трудио се [illegible], јер је само много био отац, а сад је био велики вођ, примао у храму свој, проводио се са несрећни и [illegible] са свих светова.

О [illegible] знам

сличан: ~~[illegible]~~ Као човек, он је много, сличан [illegible], [illegible], за [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] спава. ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] се с [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] не [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] се [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] и [illegible]: [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-

Исти овај Мегаковић сам је био [illegible] Се-[illegible], које одбијање [illegible] је донео и [illegible] ~~[illegible]~~ удела [illegible] и судом [illegible] своје. Сада је [illegible] [illegible] / наставни и занео се већ у пуноту свести и нешто без везе сам са собом разговарао. ~~Ово~~ Они око њега се узнемирили да ли није [illegible] [illegible] и промуцали на у овај свест [illegible]: шта му је? Он диже [illegible], одбацује од себе, и пробудивши [illegible] свешћу и [illegible] [illegible] се молио сам [illegible], и ово што се око њега збива, почиње се и рече: Вероватно, вама би требао [illegible] некаквог ума ~~[illegible]~~ каквог сам ~~малочас био ја:~~ ја сада". Немило [illegible]-[illegible] мала у овој сцени: Једна [illegible]

[illegible] 1881 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

249

хорнос Кода и Код неда, све превазилази, и
зујка лимба духа по овену мало у једном
мизеран моменату суделује беспомоћно, без
лепоте, па, као да лежи на ивици гроба,
лепота му се чини: и без смисла.

Не каже се ипак
одређено да ли Алексеј Вронски долази сам,
или ~~је~~ се одиграло одмах пре смрти. Он
човек, несумњиво, много од савременика њему
приносу, од којих се може слушати ово
оговарање.# ~~као~~ А оговарање то и потиче
можда из писања савременика. Који сада
размишљаће о својој једини- који зна, ни
бар мало стари, да улази у свему

Након [illegible] телеграфише 25 нов 1850 [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

и парчешак воду у којој песма пада, и одлетети се мора. У овом смислу је занимљиво писмо које је писао владика са Цетиња Лазару Карајовићу у Котор, са којим се врло ~~радо се~~ био одлично, у оно време. Писмо је доказ да је болест већ била ~~ф~~ приклањала се правом умирању. „Муза је мене моја небесна и [illegible] сасвим оставила и ја сам сад овако разумио: или је мени вјечни сан који сам управо пред гробом, или лако прелажење из свијета у свијет и причисленије бесмртном лику, и вјечито блаженство“.

У лето 1850. г. [20 маја, у Трсту, у Бечи, ~~[illegible]~~ [illegible]] владика пише и тестаменат. У овом делу тестамента, духовном тестаменту од оног материјалног, поновио је ону исту мисао.

Овакве се мисли са оваквим миром не имају и не изговарају тако лако. Осећај свој је он давно зачео, а како је утврђивао ~~као~~ и осећај [illegible], и осећај [illegible] [illegible], знао бити и сумњао је сигурно давно да још лепа [illegible]нете — од 1830, ако раније не, сигурно је знао, јер су ње, са њом путовали у Италију, и показали [illegible] као [illegible] коју [illegible] да иде путем својим. Отуда несталожени, у [illegible] дану, и има некога [illegible] [illegible] не само [illegible], него високо религиозну вредност. Њој некада пише: „Хвала ти [illegible] јер си ме не другој ------

Како је видимо, као свака друга писма, и ово сасвим

248

самоће у сликању духовног, имао једних преокупација увек, мада је и он велике мисао његова, његово ~~[illegible]~~ духовно и филозофско опредељење његов нагласак морао бити преокупацијом од осећања да се збрине људи. У песми [illegible] [illegible] С. Милутиновићу, 1845 Његош [illegible]

На општину вечнога уредовање имао се види
Кроз природу непрекидно ново с мњењу да се свиђа, све кроз [illegible] угравира од обмане
К светоштву треба [illegible] да се стаде [illegible] зрака.
Људска је судба [illegible] . . —.

~~Ст. Кар. [illegible]~~

~~[illegible]~~

Што [illegible] [illegible]

је у [illegible] имао часове кад је он собом, и оно што је мудро, [illegible] да у [illegible] [illegible] и славе мене и духа. У замисли [illegible]

Кад је био, ~~[illegible]~~ [illegible] од једног дивног

света, који је кинематографски занимао, и

сад, исцрпљен, своје материје, али [illegible]

и рушећи стубове — „Живи храм, [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible], [illegible] [illegible]!“ — [illegible] [illegible] је спао

[illegible]. [illegible] [illegible] Цео од ове Симфоније

сад је [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у

[illegible] [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible]

4. марта 1857 ([illegible] [illegible] [illegible]) две [illegible]

[illegible], и [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible] у 157 [illegible], у којој [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и сам [illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

Noch [illegible] [illegible], — [illegible] [illegible] [illegible] —

1.

250

~~Херој~~ Несрећно владарство

[illegible] ~~[illegible]~~ су вечите ~~увек~~ биле велике. Само велике [illegible] је [illegible] и видео као ~~[illegible]~~ [illegible], па и [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Кад владар—

Кад владар, он је хтео да модернизује управу земље и [illegible] [illegible], и из [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible], са [illegible] [illegible] које му беше [illegible] [illegible] [illegible], у народу [illegible], беше веће од оне које је он [illegible]. [illegible] су [illegible] [illegible] управу [illegible], [illegible] оне [illegible] [illegible] духовна народу и религије, док у земљи самој он су хтели [illegible] [illegible]

[illegible] Ко служи [illegible] Ко заповеда. Свако је [illegible] [illegible] Који сам себи, и [illegible]

2 у чему 2

и индивидуи, друштву, ~~[illegible]~~ свако остварење

има да ~~служи~~ служи. Ово је могућно

савио одвојена од свега

остварити само у [illegible] поред, [illegible]

2

брига ослобођења савршенства. Немачко

[illegible] осигурање њему дефинитивност.

Ј. су оспоравали да закон — начело

на далеко од

државе — буде ~~[illegible]~~ свакe свију.

Напротив, закон њихов се јавља само

још као [illegible] [illegible] идеале, и он

време не бојте, него буде обавезан ~~за~~ све.

Зато буде [illegible] на државе, ни нешто

поданичко, али слобода је брушена у

првом делу.

Као Аладар, Бекон је имао

високу идеју једне мисије, ослобођење од [illegible]

и осигурање своје земље. Зато је имао

идеју са се уздржави изнад једном модел
који је био уграђено схваћен и [illegible]
доносити из [illegible] [illegible] мислилаца свог
народа у [illegible] [illegible]. У овом схватању
човек, савест и свест [illegible] се ~~[illegible]~~ изнад
себе и око свакої предмета који га је ин-
тересовао. Као писац мислилац и [illegible] ва-
[illegible] и [illegible] народној. [illegible], [illegible] и [illegible]
[illegible], [illegible] је [illegible] [illegible] и о свести
и о савести. Са свешћу да утврде до краја
[illegible] што све [illegible] и [illegible] [illegible],
са савешћу да обузимати више и [illegible]
целог Српства.

Идеју човечанства ни[illegible]
[illegible]. Његово [illegible] и [illegible],
[illegible] [illegible]. Он је до краја и вечности
са [illegible] [illegible] са [illegible] човечји [illegible]

[illegible] и [illegible], али [illegible] је [illegible] [illegible]
и [illegible] разумео [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible]
и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible]"

[illegible] [illegible]

[illegible] створено [illegible] [illegible]. Он је рођен
[illegible] и рођен [illegible]. У почетку [illegible]
[illegible], кад је [illegible] [illegible] сасвим [illegible]
[illegible] устанака [illegible] и [illegible]
[illegible] [illegible], као је да се [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], и
[illegible] [illegible] на [illegible], али ова
[illegible] [illegible]. Године 1835 [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] је [illegible]
су [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] у [illegible] [illegible]; [illegible]
[illegible] у [illegible], као [illegible], само [illegible]
[illegible] [illegible]. Год. 1847 [illegible] је [illegible] до [illegible] [illegible]!
[illegible] [illegible] и [illegible] од
~~[illegible]~~ (. [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible]

[illegible] у [illegible] [illegible].

Иначе [illegible] на [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] остављено без разграничења. Аустрија добија све што су Млечани држали, [illegible] [illegible] [illegible] на [illegible] територији се [illegible], које је [illegible] [illegible], [illegible] се, *можда* [illegible] [illegible] два [illegible] манастира, [illegible] (задужбина [illegible]), [illegible] (задужбина Саве.)

[illegible] [illegible], [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible]

Један од нај[illegible] [illegible], бар [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је, [illegible], [illegible] I [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], који је [illegible] у [illegible] [illegible] и [illegible], а [illegible] је [illegible], [illegible] са са [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], а [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]:

2

ни слављењем из звона, ни паљбом из пушака, нити му указати какву другу почаст. „Ако би Владика уљегао у цркву, да се помоли Богу — пише Рајачић — не сме он ступити у трон владичански, ни остати у средњем делу храма, него има поћи у олтар, и то на мала врата, и у олтару остати до краја св. литургије. За случај да би он желео одслужити св. литургију, парох мора свакако осујетити такву намеру.“ — Но да би ипак дотични парох могао разумети од кога управо ова забрана долази, Владика Рајачић завршује окружницу речима: „У осталом надам се, да ћете Ви употребити „благоразуміе“, да од себе одбијете свако „подозрјеніе.““

На свом проласку Владика Раде зауставио се је у Дубровнику. У цркву није могао свратити, јер се тог дана онамошњи парох *случајно* тешко био разболео.

У Котору Владика је одсео у кући Ломбардића. Ту је био трован и отуд — како которски Поглавар обавешћује Намесника — тешко болестан отпутовао за Црну Гору.

III. ВЛАДИКА РАДЕ И ЂОРЂЕ ПЕТРОВИЋ

То нерасположење једног дела Црногораца противу Владике искоришћује Аустрија, потпирујући раздор. У томе јој иде на руку и сами први рођак Владичин злогласни Ђорђе, о којему морам подробније да говорим тим више, што у ниједној биографији Владике Рада нема ни помена о издајничком раду Ђорђевом противу Црне Горе и противу самога Владике Рада.

По посвећењу своме Владика Раде повео беше са собом из Петрограда за Црну Гору свог рођака, руског официра Ђорђа.

⑦ Ђорђе бејаше немиран дух и незадовољан својом судбином. Он стаде стварати странку за себе, и у народу ширити нерасположење према Владици. Од њега су потицале све оптужбе противу владике на Руски Двор у име народа, али преко друге руке. Приказивао је Владику неспособним за управљање државним пословима, и то због његова малолетства. Надао се је, да ће Владика бити свргнут, па да ће тада он моћи засести на столицу Митрополита Црне Горе. Потајно дакле роварио је противу свога рођака; дочим јавно показивао му се пријатељем, настојећи, да стече његово поверење.

У тој привидној хармонији Владика Раде подузе са Ђорђем пут у Петроград 1836. г. Место да се покаже благодарним своме рођаку на толикој части и поверењу, Ђорђе код Руске Владе стаде пањкати Владику и поткрепљивати оптужбе Црногораца противу њега. — Но ни Влада ни Двор Руски не само што нису узели у обзир оптужбе Ђорђеве него су још одобрили сав рад Владичин и обдарили га великим новчаним свотама.[1] Шта више, оставише они Владици на вољу, да Ђорђа поведе са собом у Црну Гору, или да га остави у Русији.

Владика, осећајући се довољно јаким против сваког нападаја Ђорђева с једне стране, а с друге, да му не би Црногорци пребацили, да је одбацио свог рођака, а притом и у нади, да ће временом истога својим великодушним поступком постидети и можда предобити га за себе, опрости Ђорђу све погрешке, и изјави, да је вољан повести га са собом натраг у Црну Гору. Тада Влада Петроградска нареди Ђорђу, да има помагати Владику у изваћању реформама и покоран му бити, јер иначе да ће му обуставити новчану припомоћ.

Но Ђорђе и на повратку из Русије продужио је свој паклени ра̂д противу Владике. Љубомора, завист, мржња пратиле су све његове кораке, те је често долазио чак и у отворен сукоб са Владиком.

У тој борби противу Владике тражио је помоћи од Аустрије, па и на штету угледа и неодвисности Црне Горе. Аустријски капетан Орешковић у Котору јавља Наместнику:

„Ђорђе Петровић боравио је овде 14 дана и говорио ми противу Владике Рада. Пошто Ђорђе у Црној Гори има за себе велику странку, и пошто се не може предвидети, како ће се свршити његов спор са Владиком и унутарњи раздор, ја сам нашао за умесно, да подржавам његово познанство. Готово сваког дана звао сам га на обед, тако је према мени постајао све интимнији, и називао ме често *Побратимом.* То се је мени из политичких

---

[1] По нашем знању, Његош није 1836—7 био у Русији тако лепо примљен како би по овоме изгледало. *Ур.*

> разлога свиђало. Једном рекао ми је: „Ако ми Аустрија даде на расположење и само три до четири компаније војника, ја ћу у Црној Гори увести ред.“ Пред свој полазак за Цетиње препоручи ми, да као Побратим чувам поверену ми тајну, и да ју не приопћујем никоме осим Вашој Преузвишености. Изјави ми још и ово, да је сва Црна Гора готова. да ступи под заштиту Аустрије; да је он сигуран за пристанак свију поглавица црногорских, и да је у стању ту промену у целој земљи кроз 24 сата у дело привести. Препоручи ми, да се ово донесе до знања Министру Ун. Дела, али никако пак Државном Канћељеру, у чијем биро-у налази се један руски тајни агент“.

Ову пријаву капетана Орешковића подноси Намесник до знања Министру Ун. Дела.

Намесник одобрава капетану Орешковићу, што је са Ђорђем у добрим одношајима, али га опомиње, да то не сме бити посве јавно, да се у његовим непријатељима не би породило подозрење. „Морате дати Владици разумети — вели Намесник — да Ви према Ђорђу указујете пријатељство једино из обзира и наклоности према Владици као Ђорђевом рођаку“.

Намесник жели, да се и другим путем обавести о приликама у Црној Гори. Стога он позивље котар. поглавара у Котору, да нареди редовном тајном агенту или ком другом поузданом лицу, али никако не излажући се писмено *(senza però mai esporsi con scritti)*, да овај испита: да ли је незадовољство противу Владике опће, или само тако хоће да прикаже Ђорђе и његови присташе, „пошто — вели Намесник — извидима од стране Русије путем руског Вице-Консула у Дубровнику Гагића напротив проистиче, да је Црногорски Народ задовољан са Владиком“.

Капетан Орешковић, одазивљући се препоруци Намесниковој, настоји одржавати добре везе и са Ђорђем и са Владиком.

IV. ВЛАДИКА РАДЕ И КАПЕТАН ОРЕШКОВИЋ.

У истој тајној архиви има четири писма из 1837 која цртају одношај владике Рада и аустриског капетана Орешковића. Једно је писмо Орешковића Намесништву (8 нов.), два његова писма владици Раду (13 окт. и 7 нов.) и једно писмо владичино Орешковићу (25 окт.). Ја ћу их сва штампати у прилогу, али ћу их и овде укратко извести. Мислим да то могу учинити пошто су писма интересантнија него друга и садржавају и књижевне податке, нарочито о односу владике Рада и Вука Караџића.[1]

У писму Орешковића Намесништву казује се нпр. ово (мој је превод нешто слободнији):

> „Претплатио сам се — вели он — на лист „Српске Народне Новине“, који излази у Пешти, да се Црногорцима покажем љубитељем илирске литературе, да бих тим код њих лакше добио поверење… И ево повољног успеха… Владика отпочео је са мном дописивати се са много више топлине и извесном срдачношћу… На свршетку писма изразује ми *топли илирски пријатељски поздрав (seinen warmen illirischen Freundschafts-Gruss).* — У жељи да задобијем интимно поверење Владичино, па тим и уплив на његов дух, послужио сам се писмом, примљеним од познатог српског писца Караџића, да узмогнем Владици писати, и том приликом послати му неколико бројева поменутог листа. Владика је сасвим поверљиво одговорио на моје писмо, а ја њему у истоме тону отписао. Прилажем овде моја и његова писма у оригиналу и у верноме преводу немачкоме“.

Орешковић затим приопћује Владици како Караџићу лежи на срцу, да се Владика боље увери о вредности његове књижице о Црној Гори, са којом Владика није сасвим задовољан. Орешковић очекује од Владике утешну реч за Караџића тим пре, што је Караџићу син умро, јер владичино незадовољство са књигом много тишти Караџића.

Владика одговара Орешковићу, називљући га „пријатељем“, „сународњаком“, који с искреношћу љуби свога знанца. Враћа листове, јер и њему долазе из Пеште. Повраћа му и писмо Караџићево. „Можете — вели Владика — уверити слободно г. Караџића, да га ја и сада исто као и пре него што је ону књигу о Црној Гори штампао, љубим и почитујем“. (в. даље у прилогу).

Капетан Орешковић одговара Владици, да нема веће сласти за њега него читати његова писма. Душа његова не може желети боље хране. Даље вели: „Сасвим пријатно било ми је из Вашег писма разумети, да г. Караџић ништа није изгубио од Ваше милости, и радостан сам, што ћу га обеселити овом вести“. (в. даље у прилогу).

---

[1] О овом односу има већ објављених података у Вуковој Преписци VII, 478—481 (Орешковић Вуку) као и VII, 165 (Вук Поповић В. Караџићу). В. и чланак „Вукова Црна Гора“ у збирци „Из књижевности“, III св. од П. Поповића. *Ур.*

Језик Његошев

Снага језика долази од узвишености мисли којима је требало дати уметнички, довољно класичан и јасан израз. Затим, од начина изражавања народа црногорског, који је особит, доказ да најдубље идеје налазе се у речнику и облику обичном, само сваки народ не успева да им језиком свесно даде јасне и глатке. У овом су Црногорци можда у свему међу првима. Његош је од овог језика, са својом личном снагом, начинио још особени израз великог уметника. Зато је у њега реч модерну поезију оно друго код Бранка Радичевића

особине несанице: хладну меланхолију,

која не бива физичка ни овоземска, исто и

додати, ~~и~~

баш у једно тврдо очајање. Очајање, једно

су нешто човеку, спасење, лечења, ~~[illegible]~~

неизлечивости на крају Јесењина, али

очајање Бодлера је уздах био и истовремено знак

и уздрављивања и воља. Иначе све што

каже, како аутобиографски, са личним

утисцима који је, иако не личне у стихо-

вима ове личности, утицаји Верхарна и

Достојевског, остао као такав мање личан

само онај како је био дао. Али, све

што је речено, иначе, из овог очајања ово,

3

266

[illegible] и [illegible] [illegible] [illegible],
~~од~~ због чега језику дају ~~[illegible]~~ писацу
метафизичку. Човек је [illegible] и набожан
вечни. Шта значи са [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] и [illegible] се [illegible] јединим на-
родним, кад се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
су и све [illegible] [illegible] у [illegible]. [illegible]
се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible].
Човек [illegible] [illegible] и [illegible], [illegible]-
[illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] и сл., а ~~[illegible]~~
у свему [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], и [illegible] од [illegible] [illegible],
и [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible]
[illegible] (словенских-јонских.

Језик Исусов је доказ да је он само лекцијом био Европљанин.

~~[illegible]~~ Није је он био језик нације, нити језик смјера европског и малоазијатског, нити једног народа. Није је он био језик уског друштва, него једног знања духовног [illegible]. Зато што веома није био он уједно националан као одређени Евреј и космополитски дух. Национално је у односу географском. Космополитски је у односу духа. Веома је био националан, али са све [illegible] [illegible] са тим [illegible] Исто- ~~[illegible]~~ [illegible] и [illegible] [illegible] у источном и [illegible]. Одакле је језик чистог језик најзгуснутији са ~~[illegible]~~ конкретним валерима, и садржан са симболиком и значењима. Ову карактеристику, као ни ову, не можемо осим приписати самом Шопену. И она је народна. Композитор има једну лапидарност која ~~[illegible]~~ увек долази као израз мисли народној оријентацији. Код композитора, парачином кад мало хоће да буде сентиментизалан, има формално све што садржи, од којих свака група ~~сфера~~ врхунацу и мисаоној изградњи. У Рубинштајн – Шопеновићевом изразу закључка (где сигурну мисао композитора у Бугарској на основаве, Шопенове ка-

[illegible] „Заветно отечество" [Л. Стефановић]

пошто у целој ~~[illegible]~~ говори о „нацији и огњишту народном". Чудно звучи: „народна [illegible]". [illegible] [illegible], наиме садашњи увек је ~~[illegible]~~ историјска [illegible], а час, одмах ~~[illegible]~~ политичких створена [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. А како се [illegible] из [illegible] свега, [illegible] [illegible] [illegible] саме [illegible] и свима [illegible] и [illegible], него [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Једна врло [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] или [illegible], што је [illegible] [illegible].

Колико ми је [illegible]

7

264

[illegible] и [illegible] природи, непознатој сили

[illegible] Бог, Истина? Да свака, од њих

назва, истина је. А што је свако много

и једно и Светло. У свакој религији, која

год их има, и ко био, не може нешто да

узрок живота. Што је [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible], и особина сваке

која буде код једне исте [illegible]. У

[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ и смислу, да

апсолутна истина у мисли или синтези

свега свакога ако он буде не [illegible], да
[а [illegible] и [illegible] од [illegible]]

му да код свој живот, [illegible] на [illegible]

својих живота, у том смислу [illegible]

[illegible] нема [illegible] нигде, а [illegible] се сами са Шекспиром може сравнити. Сетимо се, од хиљаду примера, рецимо, речи Марка Антонија, кад види, и са добро нате дима и да он добро ову помало и радњу, кад каже:

Гужва је започета! Несрећо, твој је пут,
Узми правац који хоћеш!

~~Може се Дима [illegible]~~ Што је, у овом, инстинкта, истина до дна, истина очевидна, истина људска и васељенска. Заиста, све ово што спомињемо, одлике свих речи ~~да~~ плановим да, баш од тих речи, тих спомена, који дошли, и остави добили. Шекспир је могао доши ~~де~~ једни да оствари ~~[illegible]~~ домаћинство обичног израза. Стога, у > шта

9

човеку, ~~[illegible]~~ и изнад свега, да је [illegible], Војислав [illegible] мисли о [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] не мислећи [illegible] [illegible] [illegible] мале. И сада још, мислим, [illegible], [illegible] ~~[illegible]~~ су [illegible] у [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ је он заиста сам домовина – језик

2

Јован Илић је [illegible] [illegible] својој [illegible] снаге и [illegible] синова у великим [illegible] које своје [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] Стефан, [illegible] Теофилакт, с [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] мисли и [illegible] [illegible] само. ~~[illegible] је [illegible] [illegible]~~ [illegible] Јован Илић је сабрао у мислима и

10 [Овде се } [illegible] ~~[illegible]~~ 267

оснивачима религиозних, ~~[illegible] [illegible]~~

~~[illegible] [illegible]~~ довољно религиозан, али се

једном може говорити и о религијству, о једин-

ственој ~~[illegible]~~ дедукцији.] и оснива-

чима, односно [illegible] [illegible] од [illegible]

bez главе литературе. [illegible] [illegible] [illegible]

и [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] су [illegible] од садржине [illegible], и веза

су између људи ~~[illegible]~~ свих времена. Друге

су опет друга и остале, без анализа,

синтезама, тражења, ~~[illegible]~~ [illegible]-

рима.

~~За~~ [illegible], напротив,

и фигуративно и садржински [illegible] [illegible]

[illegible] је невероватна [illegible]. [illegible] [illegible] у својој [illegible] о Дионизијима је у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Дионизија уживање и болове, а болови све остало. У чему је ова [illegible] реч? Погледајте у онтолошко-фантазмагоричном облику, [illegible] је одговор [illegible] — [illegible] питање смисла Инако [illegible] мудрости, лукавог [illegible], [illegible] којима се сваки [illegible], [illegible] да може бити [illegible] [illegible] [illegible] сасвим неосуђено и без смисла спајање. Као и у [illegible] [illegible]: Бој се [illegible] [illegible] [illegible] сврха, [illegible] [illegible], дакле [illegible] се [illegible] реч уједање и питање, и само с њим [illegible] у вези [illegible] [illegible] много мање ни уздање, што и онда једне асоцијације у друге тако се живо рађају другима и активне и пасивне [illegible] (види у Г. В. шта је о томе. Овде ми само отпадају фантастичне асоцијације с неба и литературе човека уметника асоцијације (изузев и онда) и ~~[illegible]~~ пролази на разне ретуле и друге ~~[illegible]~~ „Одређенове" које се с човеком и игра и забавља.

Врло често је један

уметник човека
изразито [illegible] човечан и апстрактан, он је метафоричан. Он је дат одређено [illegible] у једном смислу. Као и деца, уображава свет је [illegible] [illegible], и зато како

и одредио остатак у манастирску. Већи сам је остао у једној и испод свих до краја, у тој [illegible], [illegible] [illegible] свој, удаљен изузетно од учено-света света и несвета, довољно мирно до закључака филозофских који [illegible] [illegible] [illegible] народе [illegible]. У Надлину свих у Швајцарску, у којој се могу на [illegible] [illegible] сазнања човека и са религиозним и филозофским теоријама

Знати се, кад треба, годи,
Зло велико опет кад не треба,

[illegible] у уметничку [illegible] [illegible] [illegible] реч:

? ? ?

Знатан [illegible], [illegible] кратке, [illegible], [illegible], често и [illegible] зачињене садржине, а често и [illegible] [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] се [illegible] врло мало и [illegible], у [illegible] [illegible] и личних односа које [illegible] у [illegible]сића [illegible], ~~[illegible]~~ медицинске, науке. Добар [illegible] [illegible] што су из другје не само [illegible], него врло често из најбољ[illegible] [illegible] [illegible]. У [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] се [illegible], да се [illegible] [illegible] [illegible] у свим [illegible], [illegible] у [illegible] [illegible] и [illegible], [illegible] у [illegible] до односа силе и отпора. Сви су симболични. Ево су афоризми [illegible] [illegible]

Мрзи [illegible] од [illegible] [illegible],
Са сто грешака, па [illegible] [illegible]
(афоризам)

За језик [illegible] може се рећи да би ово [illegible] језик, који иде као конац Аријаднин уђе у [illegible] у [illegible] што је [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] са хазардним [illegible] и [illegible] [illegible], чини једне [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], неверованим [illegible] и разноврсним. Реч је [illegible] [illegible]. [illegible] нај. [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] она [illegible] [illegible])

Од [illegible] или [illegible] [illegible],
А од [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] јесмо сви народи који [illegible] [illegible] и [illegible], али се [illegible] и [illegible] [illegible] могао [illegible] [illegible], чудан, између мисли и речи, духа и његова израза који је — реч — [illegible] и нешто [illegible] и нешто [illegible] и ~~[illegible]~~ [illegible]; [illegible]—

— и шта сад! — сада излети [illegible] која
може имати више [illegible], и деци, које,
не само скакуће с [illegible], него више
и појављује се као [illegible], туђи [illegible],
[illegible], мења се, [illegible] тако смешна.

Језик [illegible]

[illegible] је тежак; не у основи романтичан, него [illegible], тако да су његове песме иако [illegible] ни[illegible] и то [illegible]. Он као песник, [illegible] је с [illegible] и што мање чулноје [illegible], тако да се силни изразни ефекти [illegible] били контаминацијом и [illegible] разних смислова. Из овога [illegible] излази је [illegible] [illegible] реченица. Скоро се да се у његовим [illegible] има [illegible] [illegible] веде [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Језик је [illegible], чудесно, и научно сув и [illegible], и

Једар и сочан. Исти је осећао да се сва [illegible] може бити ужасно одговор при изрицању личних истина. Чак промени [illegible] слика. Ово пред [illegible] време [illegible], ако призивни човека да оснажимо.

~~Свака велика ствар, дакле свака ствар човечја уме, не свиди [illegible] балансира изразиту свој упорост: [illegible], истинску науку~~

1.

277

Религиозност Светосавља

Без сумње је свака светосавска мисао, свака њена радња, произашла из религиозног импулса. Али овој примитивној, наивној науци ~~те~~ заосталог човека, [illegible] толико знања ~~од~~ ученог човека, све је у друг[illegible] [illegible] [illegible] заостало примамљиво, [illegible] [illegible] половине од је [illegible] [illegible] [illegible] самостално, својим [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] у [illegible] с [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] тако је од [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] се се мирном реалистичности Моје у једном и вазда једном знаку свету има. Зашто, фундаментално реалистични поглед на свет не може наћи израза у уловању и анализи. А [illegible] је од њене свој. аналитичке песме, [illegible] у [illegible], [illegible] имао сну ствари из [illegible] [illegible] и истинито приказивану [illegible] [illegible] шему, са [illegible] [illegible] [illegible] ситве, и са [illegible] човека умом под свима [illegible] гудине, све под [illegible] једним.

Ја имала лепотна крила
око сунца и планета

Ја под [illegible] [illegible], [illegible],
[illegible] [illegible] и [illegible]. .. ..

Имао је вешти турски уметак стварања, што религија не одобрава, јер је он и ум само за слављење Бога и покоравање слепо њему. Из ове тупости овај сила [illegible] [illegible], који се турском удруживања у власти над целим народом, и везе се хришћанске [illegible] и науке — а све је уништило оно што наравна чинила, без терета, религију у говору: ако да не разликује [illegible] добро и зло, да греши, да се искупљује кроз [illegible] која ће ~~за~~ [illegible] пред Богом. Дубоке је [illegible], народна традиција и свеће, заједно са мистиком с ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible], али Богу. није нема, [illegible]

[illegible] и [illegible] нигде нема. Свој [illegible] је био један [illegible] свој [illegible] [illegible], а не [illegible] свој ~~[illegible]~~ [illegible].

Интензитет унутрашњег живота овог усамљеног човека, и рафинираног бића који се [illegible] с [illegible] — био је [illegible], у [illegible] [illegible] се у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] који [illegible] [illegible] човека [illegible] [illegible] за земљу. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] су [illegible] и [illegible]. Он је [illegible] [illegible] [illegible] (наш весељак, оптимиста, овакав народ), он је јуришао да осваја ако што је с оне стране живота. Сентиментално схватање [illegible] дуга, као онај мач који би био везан за друму, чак и за [illegible], као су партизански [illegible]. Од свог оца, вести је добијао и [illegible] један чудан умор. Он је, и кад је добро схватао ситуацију [illegible] и [illegible] [illegible], осетао да свој очај, који се дивно са фо[illegible] и [illegible] [illegible], да свој очај не може да носи. У [illegible]сти својој он се вероватно бојао сваке ситуације [illegible] [illegible] изазова / сличних

онај да бежи у Америку, или Југо-
славију, али да дефинитивно бежи). И
остао је за слободу или је дефинитивно,
или [illegible] слобод.. Где би сада дефини-
тивно одредили другарски између ђ. Тек и
[illegible]: између овог и оног света у народу,
између слободе и неслободе. И тек овом
[illegible] је остао несрећан. [illegible]-
описан [illegible] и срећи, [illegible]
Косова и некој Косовској [illegible] Срби-
као Косово лежи на земљу — ако је
[illegible], где неупућени слободни, увек
скривена жива мука, која је [illegible]

раскидала, али души осталог људског није дирнула.

Између избора, Кити је, ~~[illegible]~~ некако ко осуђен и убачен, имао осмианости и умирања као човек који се лишава света, свог вира од свега мистерије и блажених предела. Ако је опекар морао бити сиромашан, као, што обична људи, ~~[illegible]~~ уписи су сиром, али, је морало бити и као она велика светлост ренесанса на којој буди радост Бокацијо вида са миром сав свој живот, неќован, громадан, њужан у смислу живота човечје, и све што, у заједници ~~[illegible]~~ с божанством, радо пристају да би извршили оно дело у чему су блиски посредовањем силама и знамењима.

Размишљам често ноћу у самоћи, у вечерњу тишину, откад се угасио дан и појаве оне звезде ко- [illegible] се је увек видео — знаци вечи- тâ у обновљеним [illegible], бесконачни исконског, [illegible] суштини сваке величине на овој земљи. ~~[illegible]~~ Наилазим сад [illegible] [illegible] Ренанову о Христу говору, сиромашну, праву, [illegible] са ове

9

могућ да би један реалистични тип „...“ или великих природњака на земљи савршено. ... прилично је са- моћу на југу засађеним маслинама кој- и служио као [illegible] становницима који, вероватно, [illegible] је [illegible]. Они који су ~~[illegible]~~ не схватили, нису га разумели, [illegible] су половином.... Свако се [illegible]- [illegible] [illegible] [illegible] да се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] мотао [illegible] мирног [illegible] који [illegible] ~~[illegible]~~ мотао [illegible]. И [illegible] му се [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] се [illegible] свога дела, и [illegible] [illegible] своје [illegible] [illegible] одређење. [illegible] би [illegible] [illegible] био против Турака. Али сада ~~на~~ ди ће остају, његовој деци опет...

Да ли, кад Бугарска и Албанија, и релативно слободна Хрватска бе се уме Влашка и Лесандра, ~~[illegible]~~ све се чини свесни да у овом анахронизму од земље, и одлазе, и ~~тра~~ речи Бог су излазе на улице, у овој земљи имају основни државни облици, основни монарха, веру, памет ~~[illegible]~~ и говоре и делују од хришћанства, и може наш народ сао у историји мећ које Христе ђавустави. ~~[illegible]~~ нам ове мисао? Одуда што дело своје [illegible] није [illegible] са жаром и заносом; што се често варао да су му [illegible] и [illegible] [illegible] од своје; што вазда [illegible] [illegible] [illegible] буди да није ~~[illegible]~~ много марио да осећа много [illegible], није марио како ће се, у свом [illegible] [illegible]ли; [illegible] од *Луке* [illegible] [illegible], а што оставио С. Х. С. до [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

Мени закључено је остало у овом [illegible]; мени (непотпуно [illegible]) је остало [illegible] [illegible] [illegible], мирно, на овај свет.

Погледи [illegible] велике с [illegible] рода
што је био [illegible] који је угодан
Богу. Ђени је друго о [illegible] и огради. О овим
семена, о [illegible], о [illegible]
и [illegible], ни речи.

Вечита жеђ да
зна шта се збива у васелени; једна
ненаситија него шта не зна овде;

Лажни вештаци

Врло је изнимна ~~ре~~ [illegible] реч о друштву криминалних трагова: Историја [illegible] одговара новом [illegible]. [illegible] је [illegible] од ужаса, [illegible], ве- [illegible] за [illegible]. Ово је [illegible] основа ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible]. А [illegible] је лежала у ситнеж [illegible] и криминалности, [illegible], спаса [illegible] спаса, от од којих једна ~~[illegible]~~ права у вас [illegible], а [illegible], у [illegible] друго ~~[illegible]~~ с [illegible], има све [illegible], ~~[illegible]~~ изнимне и нетачне.

Одмах се [illegible] у [illegible] [illegible] с [illegible] и [illegible] и [illegible] слободе; али слобода хајдучка, независност дивља у брдовима где нису ни ~~на~~ земља ни државе, ни ~~као~~ ~~држ~~ ~~ој~~ јасно формирана обележја, ни закона ~~државе~~) ~~као државе~~ дефинисани. И вера и устав и закон што свега лежали су у стањима ~~и~~ ~~[illegible]~~ духа примитивних, у сујеверју, у поносу, у страху од неслободе, од ос[illegible], од дисциплине и зависности, су прописане које би произлазиле из разума а не из самовлашћа. Утолико су би што сличнија примитивности, Те је још арх. Дучић, отпутов. с Цетиња, забележио, са сигурн. кад је отпочеле месеца, и мисле да власт излази из светине и заснива

288

истину. Закон и државу нису штедели никакву. Новац је било до немила доста, али ипак никако није улазио у главу као услов друштвеног живота ни као [illegible] [illegible] неизбежност. Владика, који ~~[illegible]~~ [illegible] му [illegible] суверен, [illegible] је имао [illegible] [illegible] и [illegible] народе му је [illegible] од [illegible]! — а [illegible] [illegible], знао је с њиме [illegible] те ове [illegible] и [illegible] на [illegible] и [illegible], у [illegible] — одакле [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] — у [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible] школе — ~~[illegible]~~ ~~[illegible] [illegible]~~ ~~[illegible]~~ али већ у [illegible] смислу мешао стварност са [illegible]јом, ~~[illegible]~~ био далеко од модерне [illegible] философске мисли да је ~~[illegible]~~ разумно све што је стварно, и стварно оно што је разумно, и одржавао своју [illegible], које је побуђен, [illegible], ~~[illegible]~~ одржавао на сам у[illegible] и [illegible] ~~[illegible]~~ обичајима. Он није, [illegible] [illegible] [illegible], али је [illegible] добро разумео смисао једног модерног про[illegible], [illegible], слобода стиха и других [illegible]:

~~[illegible]~~ ... ручао сам [illegible]
и отуда ми душа весеље!

[illegible] су много одушевљавали [illegible] [illegible]даре, који сам није био кадар да изађе

[illegible]

5

из њиховог неразумевања и је јасно раставе узвишене функције и узвишене интерпретације у историји и животу свих народа.

По учењу Ђан Батиста Вика, Нова наука, према којој свако [illegible] примитивног народа неопходна улога, не само као [illegible] [illegible] између [illegible], код Зороастера је било обично, може се рећи, на истоветно тако још Атине одувек. ~~Напротив [illegible]~~ Није много логично свела наступање и фазе (с њиховог и у схематском разграничавању) које [illegible] ова задужене целе јаве. Нека материјалистичко

[illegible]

интерпретацију истиче — наше модер-
[illegible] [illegible] [illegible] — и има хуманистичк[illegible]
[illegible] је Караџићу [illegible]. Кад је [illegible]-
[illegible] је и [illegible] с [illegible] толико ~~[illegible]~~
[illegible] с [illegible], и [illegible] ће народ
и [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на
[illegible] ([illegible] [illegible] [illegible].) нешто за [illegible].
[illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] ко [illegible]
[illegible] до [illegible], и он је [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] има
су му се [illegible] [illegible]. С [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] су [illegible] [illegible], и [illegible]
[illegible]. Иван [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

2

Косанче Будимчанина. Посавац и и
Бешир I, од Бешир II, од Илијаз Милоша.

С друге стране, духовној, [illegible] личних снага, образ и стање створ[illegible] ит-мићу [illegible], са, ако не апсолутној, а оно ос-сваривању, [illegible] и [illegible] на [illegible] [illegible]-[illegible] [illegible] хуманизам. Све се окреће о човека, око свега на човекову одговорност, све се [illegible] даје човеку, а човек ми даје свему да даје свој образ и сопственост. У [illegible] нар. песм. стоји

Ни срамота није за човека
Кад за младом младића јунака

Све ово мисли је увек од [illegible] на-рачног. Речи [illegible] [illegible]

х Значење Боже и Сунца за ... и ... Кад исправан на [illegible] [illegible]
Бога и [illegible]. А у земљи у Вуку [illegible] и пр. [illegible] на [illegible] Само [illegible]
[illegible], [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

оном смислу [illegible] оно што би могао знати, а желео да зна. Жели сазнање које човека чини [illegible] некада ~~[illegible]~~ преко специфичног, жели синтетично схватање целе чињенице [illegible] [illegible]:

Код Ветника се свесно преображава у мисленост. Он има радост да мисли, чезне да мисли, дужност да мисли, право да мисли. Он стварно [illegible], активан функционише кроз мисли. Отуда је као философ више систематик него етичар; као монах више моралист и метафизичар, него ~~[illegible]~~ религиозан у [illegible] и ритуалном смислу.

Један од најјачих [illegible] младог [illegible] била је мисао. За

овако осећање се може рећи да му је
мисао сметала и да буде довољно од
мисли одвојен, да буде довољно оштар,
јак, сопствен, ~~[illegible]~~ он сам, и
разуме друге људе у тим спектрима.
Веома је необичан Макијавели неприметљи-
ван. Он је фанатичан ~~[illegible]~~ наравно, али те-
свесну што је мисао давао или узви-
шено дефинисан, заводљив јасно, или, далеко
од човека, одвојен знаком божијим
који је дубоко и неодређено у векове. Он

~~Све су оне храбре и исполинске~~

~~Да он~~

је некако дубоке, фантастичне сударе Шекспира
и Достојевског, извесних личности, доведено у везу са ~~[illegible]~~ нечим

295

лови мисли.

Све су силе лукаве и пиштаве
За онога који право мисли.

Мисленовић је учитељ Светлића, и, примитивног у основи, и разумела. Додуше, поживео је само 35 година, али је од [illegible] да се, при нормалном сазревању човека, [illegible] [illegible] човека као Бранко, (као што је Дис, [illegible] и руски, као Тесла) виде јасно [illegible] и сваке зреле, наслућивање једног сунца дуго и [illegible] у [illegible]. Код Светлића се то не може констатовати. Он је морао од [illegible] [illegible] [illegible] наклоности [illegible] [illegible] атмосферу [illegible] и [illegible]

296

који [illegible], који даје [illegible] за
створ; што се види и у [illegible] ме-
[illegible] [illegible] оде, onga. По 1833 у
како је био у његовој [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] Србин Србима не даје
[illegible], и од сад, било [illegible]
та све [illegible],
свака више [illegible] мислио се ~~[illegible]~~
у [illegible] [illegible] дани
~~[illegible]~~ туђе
[illegible]…

[illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible].

Сабае, ко [illegible] створ, без њега у човека
[illegible], и зна да мисао много даље било
[illegible] и дар је, што је, остало. Иначе
је наш свет [illegible] весела, један човек човека која [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible], [illegible] и [illegible].
А ми нисмо [illegible], [illegible] се [illegible] свега,
сасвим [illegible] [illegible] и [illegible],
ми смо [illegible], [illegible] се [illegible] не [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], и сад, нешто

Као да ~~[illegible]~~ је проводи будући оства-рен свет, или као да је свака мала, или као да је нешто судбинско одредило све управило на један ~~[illegible]~~ одређени и предодређени циљ, вечити и лирски, ко-смички, израз оног који ће остати, и који је, дефинитивно, речен и суђен да буде. Овај 20-годишњи [illegible] се онакав само ретки песници, управо генији имају.

О ти, бићем бесконачни
без почетка и без краја!

И овде, реч по реч, као свака [illegible] је у инспирацији религиозно-песничкој; [illegible] те све афоризам, синтеза, савршено сажет резултат нечег што као да [illegible] заниче ум. Кад је одмах сав хтење Генија ~~до~~ који је сродан пустиња бити, и Самом му је 58

… тек стоне о свој' мислим,
занесе се у бескрајност,

и узлет песма одрадна, која се враћа у непомичну своју стварност, за ограничене ограничености човек кри

но се налази мора вратити.

И сврха поезије, формулира решитује вечнак које ће задаћа спасити, упуће се са Божију дух

Ти си ума, душе моје.

И сваког ће да ствара, кроз сву земљу, узори, снаге и облици: ум, бескрајни дух, мисао. Већ ће му много самих, изрећи снаге своје, Које ће овле земље харчати

— ал се [illegible]

имао са собом дружство имам